

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY SWIDWIN
NA LATA 2014-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA
2023 – 2027**

Spis treści

1.	WSTĘP.....	3
2.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY ŚWIDWIN.....	20
2.1	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	20
2.2	ZASOBY NATURALNE.....	21
2.3	WARUNKI PRZYRODNICZE.....	27
2.4	LUDNOŚĆ.....	31
2.5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	40
2.6	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	49
2.7	GOSPODARKA I POTENCJAŁ LOKALNEGO RYNKU.....	53
2.8	BUDŻET GMINY	57
3.	WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH (ILOŚCIOWYCH) ORAZ JAKOŚCIOWYCH	61
3.1	Badania ankietowe wśród mieszkańców.....	61
4.	ANALIZA I WNIOSKI Z REALIZACJI DOTYCHCZASOWYCH LOKALNYCH STRATEGII	105
5.	SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA Z INNYMI OBSZARAMI FUNKCJONALNYMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM.....	110
6.	ANALIZA SWOT	114
7.	WIZJA I MISJA GMINY ŚWIDWIN	126
8.	OBSZARY STRATEGICZNE I KIERUNKI ROZWOJU	128
9.	SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚWIDWIN NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023 – 2027	162
10.	ZAŁĄCZNIKI I FORMULARZE	171

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni Gminy.

Respektując nowatorskie zasady rozwoju regionalnego w Polsce (tzw. nowy paradygmat rozwoju regionalnego), Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, promując współpracę pomiędzy samorządem Gminy, samorządami gmin i powiatu, sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, mającymi wpływ na realizację celów i kierunków interwencji. Dlatego w systemie zarządzania polityką rozwoju, Strategia pełni kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządu gminnego, ale również jako narzędzie współpracy z partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi. Tworzenie partnerstw na etapie realizacji poszczególnych kierunków interwencji niniejszej Strategii, będzie miało kluczowe znaczenie dla pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się niejednorodnym poziomem rozwoju społeczno – gospodarczego. Obszary usytuowane wokół aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin cechuje wyższy poziom rozwoju, a jednocześnie obok nich występują obszary problemowe o relatywnie niższym poziomie rozwoju, w tym o postępującej marginalizacji. Powyższe uwarunkowania rozwojowe województwa wynikają z peryferyjnego usytuowania względem centrum regionu głównych ośrodków wzrostu tj.: Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego oraz obszaru funkcjonalnego Koszalina.

Obserwuje się również proces ugruntowania deficytów rozwojowych obszarów problemowych, będących przede wszystkim wynikiem osłabienia bazy ekonomicznej i zaniku miejsc pracy (w szczególności na obszarach wiejskich). Jest to związane między innymi z wciąż nieprzezwycięzonymi problemami strukturalnymi spowodowanymi likwidacją Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz ograniczonymi endogenicznymi potencjałami rozwojowymi obszarów wiejskich. Powyższe uwarunkowania rozwojowe stanowiły przesłankę dla sformułowania koncepcji wskazania na obszary województwa zachodniopomorskiego tzw. **Specjalnej Strefy Włączenia** oraz podjęcia w stosunku do wskazanego obszaru odpowiedniej interwencji.

W województwie zachodniopomorskim wyróżnione zostały trzy obszary funkcjonalne, które są obszarami strategicznej interwencji:

- Szczeciński Obszar Metropolitalny (celem interwencji jest wzmocnienie jego roli, jako regionalnego centrum rozwoju gospodarczego);
- Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny (celem interwencji jest utworzenie aglomeracyjnego obszaru wzrostu we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego);
- Specjalna Strefa Włączenia (celem interwencji jest wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, powstrzymanie i odwrócenie niekorzystnych trendów społeczno-gospodarczych i demograficznych, zwiększenie regionalnej spójności społecznej i gospodarczej).

Gmina Świdwin znajduje się na terenie Specjalnej Strefie Włączenia, w której skumulowane są wiejskie obszary cechujące się niskimi szansami rozwojowymi. Są to obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów społeczno-gospodarczych.

Gmina Świdwin (oraz cały powiat świdwiński) oraz inne obszary objęte Specjalną Strefą Włączenia charakteryzują się niekorzystnymi uwarunkowaniami z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej oraz istniejącej infrastruktury społecznej. Obszary te cechuje ponadto niska atrakcyjność gospodarcza i wspomniany już wysoki poziom bezrobocia. Koncentracja powiatów marginalizowanych o najwyższej stopie bezrobocia występuje w centralnej i wschodniej części województwa zachodniopomorskiego.¹

Realizacja zintegrowanego podejścia terytorialnego w ramach RPO WZ 2014 – 2020 odbywać się będzie za pomocą narzędzi: Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, na terenie obszarów o wysokiej zdolności rozwojowej oraz m.in. Kontraktu Samorządowego, jak również planowane jest organizowanie konkursów skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie. Oba narzędzia ukierunkowane będą na realizację terytorialnych strategii rozwojowych przygotowanych przez JST we współpracy z lokalnymi partnerami procesów rozwojowych, co pozwoli na wsparcie ze środków RPO WZ 2014 – 2020 zintegrowanych projektów realizujących cele rozwojowe odpowiadające zdiagnozowanym terytorialnym potencjałom, jednocześnie niwelując

¹ Regionalny Program Operacyjny Województwa..., op. cit., s. 219.

istniejące bariery. Zintegrowane podejście terytorialne na obszarze SSW realizowane będzie m.in. przez zastosowanie Kontraktów Samorządowych przygotowanych przez lokalne partnerstwa oraz poprzez dedykowane terytorialnie i tematycznie konkursy.

Założenia koncepcyjne

Strategia Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój Gminy (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej) w efekcie prowadzący do poprawy jakości życia mieszkańców. Jej konstrukcję oparto na partycypacyjno-eksperyckim modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój terytorialny w Polsce.

Strategia rozwoju Gminy jest dokumentem planistycznym wyznaczającym najważniejsze kierunki rozwoju, zadania oraz metody weryfikacji osiągniętych na etapie wdrażania rezultatów. Strategia rozwoju Gminy jest przy tym kluczowym dokumentem wspólnoty samorządowej i wyrazem polityki rozwoju przyjętej w drodze uzgodnień i debaty publicznej.

Opracowanie Strategii jest odpowiedzią na dynamikę zmian społeczno-gospodarczych, zachodzących w obrębie Gminy Świdwin, jak i w jego otoczeniu (rzeczywiste procesy i zjawiska - natury gospodarczej, społecznej, kulturowej, zarządczej, itp.), a także wynika z nurtu przesłanek formalno-prawnych, uzasadniających potrzebę weryfikacji dokumentów strategicznych wszystkich Jednostek Samorządu Terytorialnego w kraju (konieczność przeglądu i weryfikacji Strategii w kontekście dostosowania założeń do wytycznych i rekomendacji, które płyną z dokumentów o charakterze nadrzędnym).

Wśród kluczowych czynników, determinujących potrzebę przygotowania **Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027**, należy zatem wymienić:

1. Dostosowanie Strategii Rozwoju Gminy Świdwin do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego, w tym uspoźnienie horyzontu czasowego Strategii z horyzontem czasowym obecnego okresu programowania Unii Europejskiej oraz dokumentów nadrzędnych.

Ostatnie lata to okres powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym szczebla krajowego i regionalnego. Modyfikacjom uległa ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, uchwalona została Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), wprowadzająca nowy paradygmat polityki regionalnej w Polsce, zaktualizowano dokumenty europejskie (Europa 2020), krajowe (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.) i regionalne, w tym Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020. Uwzględnienie wytycznych i rekomendacji, płynących z dokumentów nadrzędnych, pozwoliło na skorelowanie Strategii Rozwoju Gminy Świdwin z priorytetami rozwojowymi województwa, a w dalszej perspektywie na korzystanie z nowych narzędzi polityki regionalnej.

2. Dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jego otoczeniu.

Gmina to nie tylko wydzielony granicami administracyjnymi obszar, ale przede wszystkim społeczność lokalna, w której na bieżąco ulega zmianie sytuacja demograficzna i gospodarcza. To mieszkańcy Gminy tworzą z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową, która funkcjonuje w interakcji z otoczeniem. Szereg poważnych przeobrażeń, jak np.: ogólnoswiatowe spowolnienie gospodarcze (i związane z tym mniejsze dochody budżetowe), rosnące dysproporcje w rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego, deficyt finansów publicznych czy zmiana obserwowanych trendów demograficznych, wpływa w dużym stopniu także na sytuację Gminy. Nowa Strategia Rozwoju Gminy Świdwin winna się opierać na konkretnych założeniach oraz definiować cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu konkurencyjności Gminy oraz przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych. Są to wyzwania, którym Gmina Świdwin musi sprostać w dobie postępującego procesu globalizacji, nasilającej się konkurencji, informatyzacji wielu sfer życia i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

3. Umacnianie partnerstwa Powiatu Świdwińskiego i gmin wchodzących w skład Powiatu.

Realizacja wyzwań rozwojowych nierzadko wiąże się z podejmowaniem współpracy z samorządami innych szczebli, instytucjami państwowymi, partnerami społecznymi i prywatnymi. Stąd też Strategia nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty gminy czy Powiatu.

Gminy wchodzące w skład powiatu świdwińskiego oraz samorząd powiatowy, winny powołać do życia partnerstwo samorządowe, którego celem będzie budowa efektywnej platformy współpracy międzysamorządowej oraz międzysektorowej, na rzecz rozwoju wspólnoty powiatowej – powołanie obszaru funkcjonalnego. Zacieśnianie tej współpracy będzie miało olbrzymie znaczenie w procesie pozyskiwania środków unijnych w obecnym okresie programowania (lata 2014-2020). Dlatego niniejsza Strategia zawiera kierunki interwencji (kluczowe zadania), które są wyzwaniem nie tylko dla samorządu gminnego, ale również dla pozostałych partnerów samorządowych, pozarządowych i prywatnych.

Dzięki zaangażowaniu w proces budowy dokumentu przedstawiciele samorządu, organizacji publicznych, przedsiębiorców i lokalnych liderów życia społecznego, Strategia Rozwoju Gminy Świdwin stanowi nie tylko element prowadzenia polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową.

Dobra, czyli skuteczna strategia, nie tylko jest dokumentem przygotowanym w poprawny metodologicznie sposób, ale przede wszystkim jest dokumentem nieoderwanym od rzeczywistości – jest zatem dokumentem wpisującym się w system zarządzania – Gminą, powiatem, regionem i krajem. To jest nowe podejście do realizacji polityk publicznych, przygotowujących Polskę do kreowania zrównoważonego, trwałego i intensywnego rozwoju z racjonalnym wykorzystaniem w pierwszej kolejności endogenicznych potencjałów (zasobów) i wsparciem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej w nowym okresie programowania.

Nowy model zarządzania strategicznego rozwojem wynika z delegacji prawnych zapisanych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Art.2 ustawy mówi, że polityka rozwoju jest zespołem wzajemnie powiązanych działań, które mają na celu: trwałą i zrównoważony rozwój kraju spójność społeczno –

gospodarczą, regionalną i przestrzenną, jak również podnoszenie konkurencyjności gospodarki oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Art.3 ustawy mówi, że politykę rozwoju prowadzą Rada Ministrów na obszarze całego kraju i w zakresie zadań ogólnopolskich, samorząd regionalny w skali regionalnej oraz samorząd powiatowy i gminny w zakresie wspólnot samorządowych powiatu i gminy. Jak mówi art. 4 ustawy, politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, strategii sektorowych, programów operacyjnych i planów wykonawczych oraz można ją prowadzić na podstawie innych instrumentów prawnych i finansowych określonych w odrębnych przepisach. Przy czym zobligowani do przygotowania i wdrażania strategii rozwoju są Rada Ministrów i samorząd regionalny, natomiast samorząd powiatowy i gminny może prowadzić politykę rozwoju za pośrednictwem fakultatywnie przygotowanych strategii rozwoju. Ustawa określa również zasady konsultowania, uzgadniania i zatwierdzania zgodności strategii i innych dokumentów planistycznych ze Strategią Rozwoju Kraju.

Na podstawie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Rada Ministrów przyjęła w dniu 27 kwietnia 2009 roku „Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski”. Dokument ten określa wyzwania i zasady funkcjonowania systemu zarządzania strategicznego rozwojem kraju. Zgodnie z ustaleniami tego dokumentu, polityka rozwoju musi być spójna. Musi zatem wyznaczać węzłowe obszary tematyczne i jasno określać cele realizacyjne. Jednocześnie zapewnić należy integrację wymiaru społeczno-gospodarczego i terytorialnego strategii.

Dokument Rady Ministrów zaleca również zapewnienie spójności wszystkich polityk sektorowych, dziedzinowych i regionalnych, w tym również tworzonych i realizowanych na poziomie lokalnym. Istotne znaczenie w realizacji polityk rozwojowych nadaje się polityce regionalnej. Głównym wyzwaniem tej polityki jest wzrost konkurencyjności województw i wyrównywanie szans rozwojowych, jak również uwzględnienie nowych elementów, jakim jest zindywidualizowane podejście do obszarów strategicznej interwencji (w tym np. obszarów metropolitalnych i obszarów zurbanizowanych).

Niezmiernie ważnym w realizacji nowego podejścia w zarządzaniu strategicznym kraju jest wypracowanie nowej typologii dokumentów strategicznych, określenie ich roli w procesie programowania rozwoju oraz hierarchii i zakresu zależności między poszczególnymi typami dokumentów. Dlatego też dla właściwej koordynacji realizacji

polityk publicznych na wszystkich szczeblach zarządzania rozwojem, kluczowe jest wprowadzenie ściślejszego powiązania kompleksowych dokumentów strategicznych (długookresowa i średniookresowa strategia rozwoju kraju) z innymi dokumentami strategicznymi (strategie rozwojowe o zasięgu ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym oraz różnorodne programy) tworzonymi dla poszczególnych dziedzin lub dla sektorów gospodarki.

Powiązanie to powinno być tworzone na poziomie metodologicznym (struktura dokumentu, zarządzanie przez cele, monitoring, ewaluacja, itp.) oraz współzależności celów. Takie podejście wzmocni koordynację działań rozwojowych i poprzez synergię przyniesie większe efekty w wymiarze społeczno-gospodarczym, regionalnym i przestrzennym. Ważny przy tym jest ustalenie jednego ośrodka koordynacyjnego realizacji wszystkich polityk publicznych, jakim jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Realizacja nowego podejścia do zarządzania strategicznego krajem zakłada wdrażanie jednej, wspólnej polityki określającej odniesieniu do terytorium cele dla wszystkich podmiotów (publicznych, społecznych i prywatnych). Wszystko to w celu stymulowania konkurencyjności w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej oraz zwiększania spójności terytorialnej poprzez wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwoju z ośrodków (obszarów) najszybciej rozwijających się na pozostałe obszary. Nowe podejście zakłada koncentrację interwencji wszelkich polityk publicznych na wybranych obszarach tematycznych i przestrzennych (tzw. Obszarach strategicznej interwencji). Oznacza to wzmacnianie strategicznego wymiaru realizacji polityk publicznych, czyli doprowadzenie do stanu koncentracji na tych tematach i na tych terytoriach, które albo mają silny potencjał rozwojowy, albo wymagają interwencji publicznej w celu rozwiązania zidentyfikowanych problemów (likwidacji barier rozwojowych). Istotne przy tym jest sieciowanie powiązań instytucjonalnych i funkcjonalnych wszelkich podmiotów (szczególnie publicznych) włączonych w realizację polityk publicznych. Warunkiem skuteczności jest stała poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi i wzmocnienie koordynacji wertykalnej (pomiędzy różnymi szczeblami struktury zarządzania państwem) i horyzontalnej (pomiędzy różnymi obszarami tematycznymi) wszelkich polityk publicznych służących zdefiniowanemu rozwojowi lokalnemu, regionalnemu i kraju.

Założenia realizacji nowego podejścia do polityk publicznych wskazują na kilka zasadniczych kwestii, z których najważniejsze to:

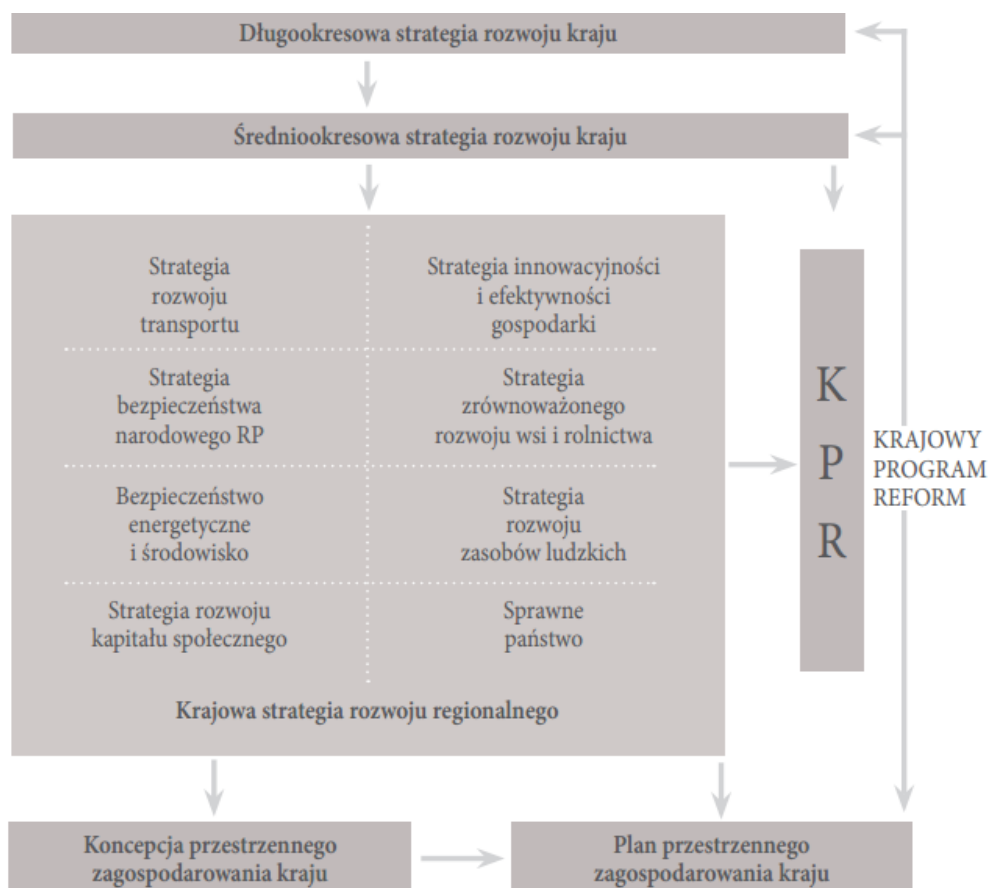
- Zwiększenie efektywności polityk publicznych m.in. poprzez wprowadzenie zasady warunkowości i konkurencji w dostępie do środków publicznych w oparciu o realizację założonych wskaźników rzeczowych,
- Wprowadzenie nowego instrumentu partnerstwa i koordynacji działań ukierunkowanych terytorialnie, jakim jest kontrakt terytorialny,
- Racjonalizacja systemu zarządzania i finansowania polityk publicznych przez określenie najbardziej efektywnego poziomu dostarczania usług publicznych.

Wśród narzędzi realizacji nowego podejścia do polityk publicznych należy wymienić następujące:

- Spójność i komplementarność różnych dokumentów strategicznych,
- Hierarchizacja dokumentów strategicznych i ich standaryzacja metodologiczna (diagnoza, programowanie, wdrażanie, monitoring i ewaluacja w oparciu jednolity ogólnopolski system wskaźników kluczowych),
- Koncentracja procesu realizacji działań pro rozwojowych na osiąganiu rezultatów – oznacza to warunkowe przekazywanie środków finansowych i szersze wykorzystywanie rezerw efektywnościowych),
- Kontrakt terytorialny, czyli umowa o charakterze cywilno-prawnym na realizację i finansowanie ze środków publicznych (krajowych i europejskich) tych zadań i przedsięwzięć, które mają wymiar strategiczny dla zdefiniowanego rozwoju obszaru strategicznej interwencji, subregionu, regionu i kraju,
- Terytorializacja systemu dystrybucji środków – oparta na ocenie efektywności podejmowanych działań, mechanizmów dystrybucyjnych oraz instrumentów finansowych stosowanych przez samorządy i inne podmioty publiczne,
- Obserwatoria rozwoju terytorialnego – system stałego monitorowania i ewaluacji procesów rozwoju i efektów polityk publicznych,
- Certyfikacja instytucji wdrożeniowych (np. w przypadku strategii regionalnych i programów operacyjnych),
- Wymiana informacji i dobrych praktyk,
- Popieranie innowacyjnych rozwiązań służących realizacji polityk publicznych

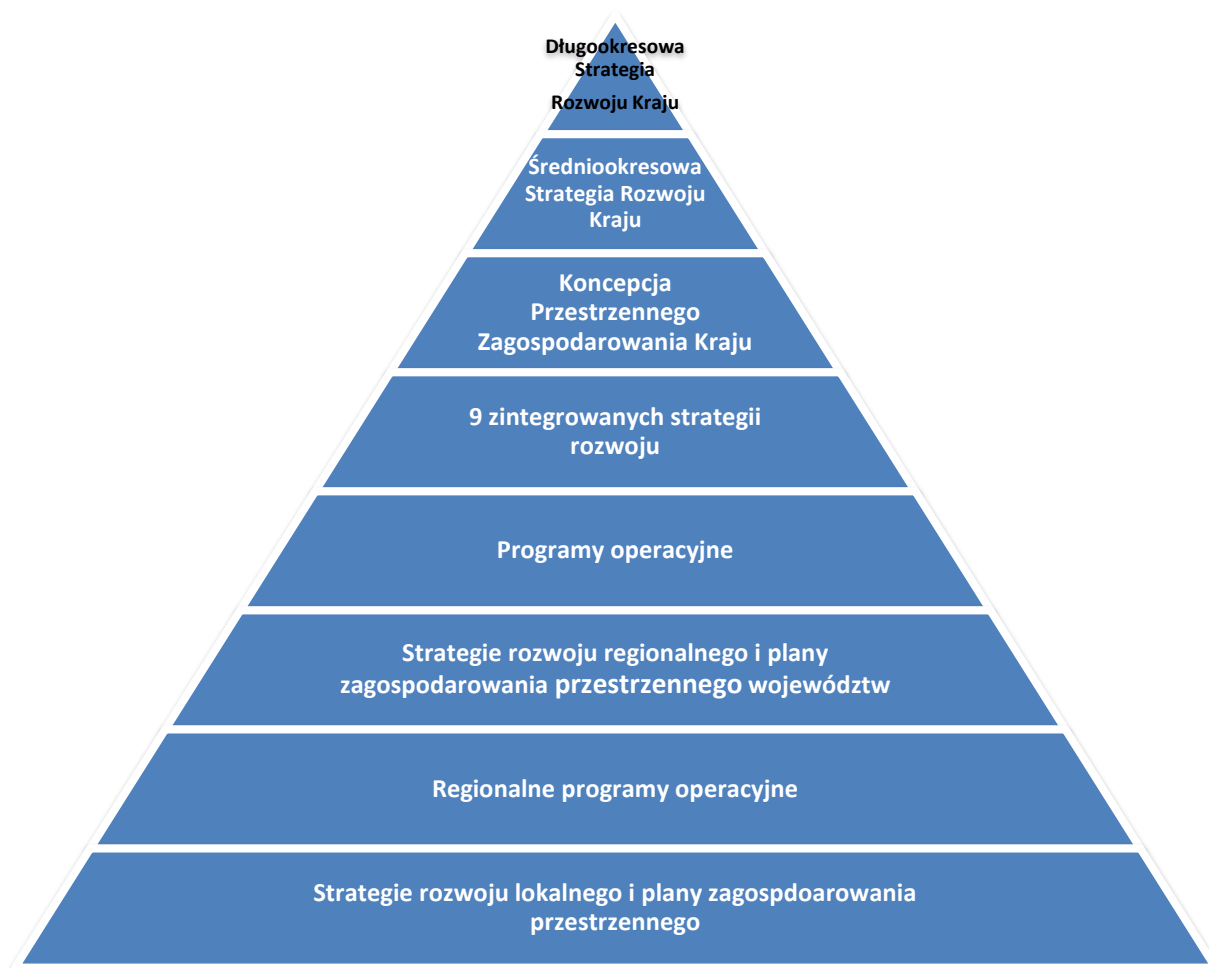
- Stałe podnoszenie kwalifikacji administracji publicznej – urząd, jako organizacja „samoucząca się”.

Obowiązujący system wdrażania nowego podejścia do realizacji polityk publicznych zakłada integrację, koordynację i spójność wszelkich dokumentów strategicznych. Poniższy schemat obrazuje funkcjonowanie systemu na poziomie kraju.

Źródło: „Polityka rozwoju w zintegrowanym podejściu”, publikacja Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wydana w ramach projektu systemowego POKL „Zarządzanie strategiczne rozwojem – poprawa jakości rządzenia w Polsce. Strategicznie dla rozwoju”, str.9

Koordynację polityk publicznych ma zapewnić określony system ich spójności. Ilustruje to poniższy schemat.

Źródło: opracowanie własne

Organizacja procesu tworzenia Strategii

Zarządzanie strategiczne to kierowanie rozwojem w długim czasie czasu, dzięki wykorzystaniu rzetelnej wiedzy do analizy i oceny bieżącej oraz przyszłej sytuacji Jednostki Samorządu Terytorialnego, a także dzięki przewidywaniu zmian w otoczeniu.

Zgodnie z tymi założeniami, proces budowy Strategii Rozwoju przebiegał wieloetapowo, począwszy od planowania wstępnego (plan for planning, organizacja procesu), poprzez analizy statystyczne i strategiczne (diagnoza sytuacji), określenie wizji i misji oraz wybór obszarów priorytetowych i celów strategicznych, po budowę planu operacyjnego i wdrażanie Strategii wraz z systemem jej monitoringu.

Proces związany z opracowaniem Strategii Rozwoju obejmował następujące etapy:

A) Obraz środowiska lokalnego - diagnoza społeczno-gospodarcza

Planowanie strategiczne opiera się na możliwie obiektywnej ocenie sytuacji społeczno- gospodarczej oraz potencjału JST, uwzględniającej jej powiązanie z otoczeniem. Celem pozyskania takiej oceny, przeprowadzona została diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Świdwin w układzie dynamicznym (kilkuletnim) i porównawczym (benchmarkingowym). Efektem prac było powstanie raportu diagnostycznego, opisującego podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy - materiał analityczny, charakteryzujący stan istniejący oraz tendencje społeczno-gospodarcze zachodzące w Gminie w latach 2008-2013 (lub nowsze). Dokument opracowany został przede wszystkim w oparciu o materiały własne jednostek samorządu terytorialnego (gmina, Powiat) i dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych). Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej stały się materiałem wyjściowym do analizy zasobów własnych i otoczenia (analiza SWOT).

W ramach przedmiotowego etapu opracowywania Strategii przeprowadzono następujące prace:

A.1. Analiza danych zastanych (desk research) dotyczących Gminy Świdwin.

Analiza danych zastanych to metoda badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę istniejących już i dostępnych danych. W jej wyniku następuje scalanie, przetwarzanie i analiza danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł. Analiza danych zastanych zapewniła zdobycie informacji, które można otrzymać drogą analizy opracowań i ekspertyz. Analiza desk research wolna jest od większości obciążeń charakterystycznych dla badań reaktywnych takich jak efekt ankierski. Pozwala tym samym na uzyskanie wysoce obiektywnych informacji. Ponadto stanowi doskonały wstęp do dalszych badań. Wyniki uzyskane w trakcie analizy desk research posłużyły do realizacji dalszych etapów prac związanych z opracowaniem Strategii.

Analizie poddane zostały dokumenty strategiczne Gminy Świdwin, dokumenty strategiczne powiatu świdwińskiego, dokumenty strategiczne gmin powiatu świdwińskiego, dokumenty planistyczne i strategiczne na poziomie wojewódzkim, krajowym.

A.2. Wywiad grupowy zogniskowany – grupy fokusowe (FGI - Focus Group Interview FGI)

FGI to ustrukturalizowana i moderowana dyskusja kilku osób, zogniskowana na wybranym zagadnieniu. Prowadzona jest według scenariusza, który określa konkretny cel rozmowy i wytyczne dla moderatora o tym jak prowadzić dyskusję. Zaletą FGI jest łączenie elementów zwykłego wywiadu z metodami warsztatowymi o charakterze konsultacyjnym. Pozwala to na uzyskanie bardzo dużej ilości informacji w krótkim czasie poprzez wykorzystanie dynamiki grupowej. Konstruktywna dyskusja i samoaktywizacja rozmówców pozwoliła poznać wiele punktów widzenia na dany problem oraz uzyskać syntetyczne wnioski. Funkcją badania FGI, było uzyskanie pogłębionych informacji od osób, których wiedza i opinie są cenne z punktu widzenia celów badania. Metoda badania techniką zogniskowanych wywiadów grupowych została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia następujących problemów badawczych:

- Czy strategia gminy realizowana do tej pory przez władze lokalne odpowiadała na potrzeby mieszkańców? Dlaczego tak, dlaczego nie?
- Czym charakteryzuje się gmina? Jaki czynniki ją wyróżniają? Proszę o zwrócenie uwagi zarówno na aspekty pozytywne, jak i negatywne.
- Jakie uwarunkowania wewnętrzne (związane bezpośrednio z gminą) mają wpływ na rozwój gminy i jej społeczności?
- Jakie są strategiczne kierunki rozwoju gminy na lata 2014-2022? Dlaczego właśnie one?
- Jakie czynniki zewnętrzne (znajdujące się poza gminą) mają obecnie pozytywny wpływ na rozwój gminy, a jakie będą miały taki wpływ w przyszłości?
- Jakie dostrzegają Państwo kluczowe inwestycje, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie gminy?
- Jakie dostrzegają Państwo czynniki zewnętrzne, które mogą ograniczyć rozwój gminy? Które z nich mogą mieć, Państwa zdaniem, największy wpływ? Jakie działania mogą zostać podjęte przez władze lokalne, aby te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich oddziaływanie?
- Jakie uwarunkowania wewnętrzne mogą ograniczyć rozwój gminy? Które z nich stanowią największe zagrożenie? Jakie działania mogą podjąć władze lokalne, aby ograniczyć ich wpływ?
- Jak do tej pory przebiegała współpraca pomiędzy gminami? Jakie efekty dzięki niej uzyskano?

- W jaki sposób powinna w przyszłości przebiegać współpraca i co będzie można dzięki niej osiągnąć?
- Jakie mają Państwo dodatkowe sugestie dotyczące kierunków rozwoju gminy, jakie gmina powinna obrać na przyszłe lata?

Wywiad FGI został przeprowadzane przez doświadczonego i przeszkolonego pod kątem badania moderatora.

W badaniu grupy fokusowej wzięli udział:

- przedsiębiorcy,
- przedstawiciele ośrodków kultury,
- przedstawiciele ośrodków edukacji,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego,
- przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej,
- przedstawiciele służb zatrudnienia,
- mieszkańcy.

W ramach badania został przeprowadzony 1 zogniskowany wywiad grupowy.

A.3. Wywiady wśród mieszkańców

W ramach prac nad opracowaniem Strategii (proces uspołeczniania procesu budowania Strategii Rozwoju) przeprowadzono 5 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI). Wywiad IDI to ustrukturyzowana rozmowa z daną osobą, która ma na celu uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu. Standaryzacja poruszanych zagadnień, a w szczególności celu rozmowy, pozwoliła na uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia celów badania. Metoda badania techniką IDI została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia następujących problemów badawczych:

- Proszę powiedzieć, jakie dostrzega Pan/Pani potrzeby społeczne gminy, związane na przykład z edukacją, rekreacją i wypoczynkiem, kulturą, udziałem w życiu gminy, opieką zdrowotną?

- Jakie dostrzega Pan/Pani potrzeby infrastrukturalno-gospodarcze gminy, związane na przykład z walką z bezrobociem, infrastrukturą transportową, dostępem do infrastruktury technicznej takiej jak sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna. Jak ocenia Pan/Pani jakość usług świadczonych w tym zakresie?,
- Jakie dostrzega Pan/Pani mocne strony obszaru gminy i powiatu oraz zamieszkującej je społeczności lokalnej, które pozytywnie wpływają na ich rozwój?,
- Jakie czynniki zewnętrzne (znajdujące się poza gminą) mają obecnie pozytywny wpływ na rozwój gminy, a jakie będą miały taki wpływ w przyszłości?,
- Jakie działania samorządu terytorialnego pozwoliłoby na rozwój gminy?
- W jakim kierunku powinna się rozwijać gmina? Proszę uzasadnić odpowiedź,
- Jakie dostrzega Pan/i kluczowe inwestycje, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie gminy?,
- Jakie czynniki zewnętrzne mogą utrudnić lub uniemożliwić rozwój gminy? W jaki sposób można te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich negatywne oddziaływanie?,
- Jakie uwarunkowania wewnętrzne (związane bezpośrednio z gminą) mogą utrudnić lub uniemożliwić rozwój gminy? W jaki sposób można te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich negatywne oddziaływanie?
- Jak Pan/Pani ocenia dotychczasową współpracę gmin wchodzących w skład powiatu świdwińskiego? Proszę uzasadnić odpowiedź,
- Proszę powiedzieć, co mogą zyskać poszczególne gminy i powiat dzięki współpracy?,
- Jak ma Pan/Pani dodatkowe sugestie dotyczące kierunków rozwoju gminy, jakie gmina powinna obrać na przyszłe lata?

Do badania zostali zaproszeni:

- przedstawiciele ośrodków kultury – 1,
- przedstawiciele ośrodków edukacji – 2,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego – 1,
- mieszkańcy – 1.

A.3. Badania ankietowe wśród mieszkańców

W ramach prac nad opracowaniem Strategii przeprowadzono 80 bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych (Paper And Pencil Interview - PAPI). Badanie bezpośrednie z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety polegało na zbieraniu informacji przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety. Metoda badania techniką PAPI została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia m.in. oceny warunków w życia na terenie Gminy, oceny ważność realizacji poszczególnych przedsięwzięć na terenie Gminy w perspektywie lat 2014-2022, preferowanych kierunków rozwoju Gminy Świdwin.

B) Analiza strategiczna uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych metodą SWOT.

Raport diagnostyczny, charakteryzujący podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Świdwin, posłużył jako impuls do dyskusji dotyczącej zasobów wewnętrznych Gminy oraz wpływu otoczenia zewnętrznego. W trakcie prac zespołu roboczego ds. opracowania Strategii Rozwoju oraz „Panelu Ekspertów” dokonano oceny i analizy potencjału Gminy oraz szans i zagrożeń dla jej dalszej rozwoju społeczno-gospodarczego. W tym celu przeprowadzono analizę SWOT. Pracę usystematyzowano poprzez określenie bloków tematycznych, wynikających z przeprowadzonej wcześniej, eksperckiej diagnozy.

Zamieszczona w niniejszej Strategii analiza SWOT, stała się podstawą do sformułowania podstawowych wyzwań i zagadnień strategicznych.

W ramach realizacji prac powołano „panelu ekspertów” z udziałem niezależnych specjalistów z zakresu budowy strategii rozwoju. Eksperci w oparciu o wyniki wcześniejszych badań dokonali uzupełnień oraz weryfikacji wniosków i rekomendacji otrzymanych przez zespół badawczy. Dzięki holistycznemu podejściu członków panelu ekspertów wypracowane zostały rozwiązania podnoszące skuteczność strategii.

C) Identyfikacja głównych kierunków rozwoju Gminy i sformułowanie planu operacyjnego.

Przedmiotem kolejnych prac stał się wybór obszarów priorytetowych i celów strategicznych oraz budowa planu operacyjnego Strategii. W oparciu o wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT, zespół ekspertów ds. Strategii Rozwoju dokonał identyfikacji obszarów priorytetowych (kierunków rozwoju) dla Gminy Świdwin, czyli takich, które odzwierciedlają zasadnicze pola działań w zakresie intensyfikowania rozwoju. W efekcie prac zdefiniowano obszary strategiczne. Kolejnym etapem prac zespołu ekspertów było opracowanie planu operacyjnego Strategii Rozwoju Gminy Świdwin. Plan powstał na bazie dokonanych wcześniej analiz i opracowań, wytycznych i założeń zawartych w dokumentach wyższego rzędu (analiza pod kątem zgodności z priorytetami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, jak Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 i, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020), a także z uwzględnieniem wniosków płynących z opracowanej uprzednio analizy SWOT.

Dla ukazania hierarchii powiązań łączących poszczególne elementy planu operacyjnego, zaprojektowano go w następującym układzie:

- strategiczne obszary rozwoju - główne kierunki rozwoju,
- cele strategiczne – długookresowe,
- cele operacyjne – średniookresowe,
- kierunki interwencji (kluczowe zadania).

W trakcie prac panelu ekspertów określono także ramy logistyczne realizacji kierunków interwencji - jednostka realizująca zadanie, jednostka monitorująca zadanie, partnerzy realizacyjni, mierniki realizacji celów. Plan operacyjny został poddany szczegółowej dyskusji i niezbędnym uzupełnieniom, czym zwieńczono pracę merytoryczną nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027. Ostateczna wersja Strategii jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym, a jednocześnie wskazującym priorytety i narzędzia realizacji, które na najbliższe lata wydają się stwarzać najwięcej możliwości dla rozwoju społeczno-gospodarczego całej wspólnoty samorządowej. Z biegiem czasu, na etapie wdrażania,

Strategia ulegać będzie modyfikacjom i aktualizacjom w taki sposób, aby jej realizacja dostosowana była do bieżących potrzeb i aspiracji społeczności lokalnej.

Harmonogram prac

Prace nad opracowaniem Strategia Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 przebiegały zgodnie z prezentowanym harmonogramem:

Etap I: Prace przygotowawcze. Prace nad Strategią Rozwoju rozpoczęły się od powołania zespołów roboczych i opracowania planu prac. Zadaniem zespołów było zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania raportu diagnostycznego. W dalszej kolejności zrealizowano badania według przyjętej metodologii IDI, PAPI, FGI.

Etap II: Opracowanie raportu diagnostycznego, opisującego podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Świdwin. W ramach etapu opracowano diagnozę stanu zasobów Gminy **Świdwin** oraz tendencji rozwojowych zachodzących w latach 2008-2013 w sferze przestrzenno-przyrodniczej, społecznej, kulturowej i gospodarczo-finansowej. Dokonano analizy wyników badań IDI, PAPI, FGI.

Etap III: Analiza strategiczna Gminy i budowa planu operacyjnego Strategii Rozwoju. Wśród najważniejszych działań zrealizowanych w ramach tego etapu należy wskazać przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron Gminy Świdwin oraz szans i zagrożeń płynących z otoczenia – analiza SWOT.

Etap IV: Strategia Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027. Opracowano projekt Strategii, który następnie został poddany konsultacjom społecznym. Raport z oceny opinii publicznej posłużył do przygotowania ostatecznej wersji Strategii. Dokument przedstawiono na sesji Rady Gminy Świdwin.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY ŚWIDWIN

2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina wiejska Świdwin zajmuje powierzchnię 24 725 ha. Gmina położona jest w dorzeczu rzeki Regi. Od strony południowej graniczy z gminą Brzeźno, od zachodu z gminami Łobez (powiat stargardzki) oraz Resko (powiat gryficki), od wschodu z gminą Połczyn Zdrój. Granicę północną wyznaczają gminy Sławoborze i Rąbino. Gminę charakteryzuje, w znacznej części, brak wyraźnych granic naturalnych.² Na terenie miasta Świdwin zlokalizowane są władze i agendy samorządu gminy, miasta i powiatu.³ Sieć osadnicza Gminy obejmuje 45 miejscowości, w tym 18 sołectw (por. tabela)

Tabela 1: Sołectwa i miejscowości niesołeckie gminy Świdwin

Sołectwa	Bełtno, Berkanowo, Bierzwnica, Bystrzyna, Cieszeniewo, Cieszyno, Kluczkowo, Krosino, Lekowo, Łąkowo, Niemierzyno, Oparzno, Rogalino, Rusinowo, Sława, Smardzko, Stary Przybysław i Świdwinek.
Miejscowości niesołeckie	Bedlno, Bystrzynka, Blizno, Buczyna, Dobrowola, Głuszkowo, Gola Dolna, Gola Górna, Karpno, Kartlewo, Kawczyno, Kłępczewo, Kluczkówko, Kłośniki, Kowanowo, Krasna, Kunowo, Lipce, Miłobrzegi, Nowy Przybysław, Osowo, Przybyradz, Przymiarki, Psary, Rogalinko, Rycerzewko, Śliwno, Ząbrowo.

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Podstawowe dane statystyczne dotyczące gminy Świdwin zawarte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2: Podstawowe dane statystyczne dotyczące gminy Świdwin

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność	6140	6160	6197	6202	6145	6113
Ludność na 1 km ²	25	25	25	25	25	25
Kobiety na 100 mężczyzn	95	96	96	96	97	97
Szkoły podstawowe i gimnazjalne	8	8	8	5	5	5
Liczba ludności na 1 przychodnię	3070	3080	3098	3101	3072	3056
Bezrobotni zarejestrowani	622	650	670	699	644	689

Źródło: Dane GUS.

² Strategia rozwoju gminy Świdwin, Szczecin, wrzesień 1999, s. 2.

³ Plan rozwoju lokalnego na lata 2004-2013, Świdwin, czerwiec 2004, s. 3.

Gmina Świdwin znajduje się w zachodniej i środkowej części powiatu świdwińskiego (por. mapa).

Mapa 1: Powiat świdwiński

Źródło: opracowanie własne.

Gmina położona jest w obrębie Wysoczyzny Łobeskiej i Pojezierza Drawskiego, które wchodzi w skład Pojezierza Zachodniopomorskiego. Użytki rolne zajmują 63% powierzchni gminy, natomiast lasy 28%.

Powierzchnia Gminy stanowi 23% powierzchni powiatu świdwińskiego.

2.2 ZASOBY NATURALNE

2.2.1 Ukształtowanie powierzchni

Krajobraz gminy został uformowany podczas ostatniego zlodowacenia. Południowo-wschodnia część gminy Świdwin leżąca w obrębie Pojezierza Drawskiego to strefa wzniesień czołowo-morenowych (9160-180 m n.p.m.). Pozostała część gminy należy do Wysoczyzny Łobeskiej i stanowi wysoczyznę moreny dennej lub równinę

sandrową o łagodniejszej rzeźbie (100-120 m n.p.m.). Charakterystycznym elementem krajobrazu jest dolina rzeki Regi, która przecina teren gminy szerokim łukiem od południowego - wschodu (wieś Rycerzewko) ku północy i dalej na południowy - zachód.⁴ Najniższy punkt gminy położony jest koło Berkanowa (53 m n.p.m.), najwyższy znajduje się koło Bierzwnicy (179 m n.p.m.).⁵

Teren gminy charakteryzuje się różnorodnością form geomorfologicznych, do których należą:

- wzgórza moreny czołowej, pagórki kemowe i ozy,
- wysoczyzna morenowa o rzeźbie falistej, lekko falistej i pagórkowatej,
- równina sandrowa,
- dolina rzeki Regi i Mołstowej,
- zagłębienia wytopiskowe w obrębie wysoczyzn.

Wierzchnia warstwa podłoża zbudowana jest z utworów czwartorzędowych okresu lodowcowego (plejstocenu) i polodowcowego (holocenu). Z plejstocenu pochodzą głównie utwory akumulacji lodowcowej: gliny zwałowe, piaski, żwiry i głązy, mułki budujące wysoczyzny moreny dennej, wzgórza moreny czołowej, pagórki kemowe i ozy. Utwory wodno-lodowcowe reprezentowane są przez piaski i żwiry budujące przede wszystkim nieduże powierzchnie sandrowe oraz wyższe poziomy tarasowe w dolinie Regi i Mołstowej. Utwory holocenu natomiast wypełniają obniżenia terenowe. Reprezentowane są przez piaski rzeczne i mułki w dolinach oraz torfy i gytie w wytopiskach.⁶

Przestrzennie największą powierzchnię zajmuje wysoczyzna morenowa. Wzgórza morenowe występują lokalnie, stanowią dominanty krajobrazu. Często noszą lokalne nazwy: "Reskie Góry", "Lisie Góry", "Czarcie Góry". Formy wklęsłe doliny rzek i liczne wytopiska stanowią również wyraźny akcent w rzeźbie terenu. Zbocza dolin są wyraźne, często strome, a wytopiska zajęte przez niewielkie jeziora (np. Oparzno) lub torfowiska (k/wsi Klępczewo) oraz rynny subglacialne (np. jeziora rynnowe Bystrzyno Wielkie i Bystrzyno Małe) podkreślają malowniczość krajobrazu.⁷

⁴ Plan rozwoju lokalnego na lata 2004-2013 gminy Świdwin, Świdwin, czerwiec 2004, s. 4.

⁵ Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Świdwin na lata 2008-2015, grudzień 2008, s. 14.

⁶ Plan rozwoju..., op. cit., s. 4-5.

⁷ www.swidwin.gmina.pl

2.2.2 Zasoby wodne

Jeżeli chodzi o wody powierzchniowe to praktycznie cała gmina położona jest w dorzeczu rzeki Regi. Zachodnia część gminy leży w dorzeczu rzeki Mołstowej – dopływ Regi. Niewielki obszar w rejonie Lekowa odwodniony jest przez ciek (łącznie z jeziorem) należący do dorzecza Parsęty. Długość rzeki Regi na terenie gminy Świdwin wynosi 48 km. (całkowita długość rzeki 172 km).

Na obszarze gminy znajdują się liczne jeziora, na granicy gminy jezioro Klepnickie. Największe jeziora gminy Świdwin przedstawione zostały w tabeli.

Tabela 3: Największe jeziora gminy Świdwin

Nazwa jeziora	Powierzchnia (ha)	Głębokość (m)
Oparzno	125,7	2,2
Bystrzyno Wielkie	108	2,6
Bystrzyno Małe	53,1	3,4
Lekowo	23,9	2,1

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Świdwin, Szczecin 2004, s. 22.

Wody podziemne pierwszego poziomu występują na różnych głębokościach w zależności ukształtowania powierzchni i materiałów budujących podłoże.

W dolinach rzecznych o podłożu piaszczystym wody tworzą zwierciadło swobodne i występują 1-2 m. poniżej terenu. W obrębie równin sandrowych i wyższych poziomach tarasów dolinnych o podłożu piaszczystym wody występują również w zwierciadle swobodnym, ale na głębokości 2-5 m. W gruntach organicznych (torfach) wody występują na powierzchni lub tuż pod powierzchnią. W obrębie wysoczyzny morenowej wody nie tworzą ciągłego poziomu. Występują na głębokościach 2-5 m. lub głębiej często w postaci sączeń w przewarstwieniach piaszczystych.

Wody podziemne poziomu użytkowego ujmowane są z utworów czwartorzędowych z głębokości już od 15 m p.p.t. (Cieszyno, Chomętowo) do 120 m p.p.t. (Smardzko). Zasobność poziomów wodonośnych jest zróżnicowana. Największa występuje w dolinie Regi.⁸

⁸ Strategia rozwiązywania problemów..., op. cit., s. 14.

2.2.3 Surowce mineralne

Gmina Świdwin nie posiada zasobów mineralnych o większym znaczeniu gospodarczym. Na terenie gminy występują piaski, żwiry, pospółki, torfy, kreda jeziorna, które częściowo wydobywane są na potrzeby lokalne.

W miejscowościach: Kluczkowo, Przybyradz, Oparzno, Niemierzyno, Świdwinek, Bierzwnica, Cieszeniewo na lokalne potrzeby wydobywane jest kruszywo. W rejonie Rusinowa, Lekowa, Kłępczewa oraz w dolinie Regi występują liczne złoża torfowe – torfowiska wysokie i niskie. Większość złóż wykorzystywana jest do celów rolniczych i ogrodnich.⁹

W poniższej tabeli przedstawione zostały udokumentowane złoża na terenie gminy Świdwin.

Tabela 4: Surowce naturalne

Złoże	Lokalizacja złoża	Powierzchnia (ha)	Zasoby bilansowe (tys. Mg.)
Kruszywo naturalne - pospółka	Stary Przybysław - Cieszyń	3,8	332,0
Kruszywo naturalne – piasek ze żwirem	Świdwinek	1,5	111,6
Kruszywo naturalne – piasek, żwir	Smardzko	69,1	7811
Kruszywo naturalne - grube	Kluczkowo	7,1	1187
Kruszywo naturalne - grube	Lipce	24	2317
Kruszywo naturalne – kreda jeziorna	Rusinowo	8,5	453

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Świdwin, Szczecin 2004, s. 21.

2.2.4 Gleby

Na terenie gminy Świdwin przeważają gleby średnio żyzne zaliczone do kompleksu 2 pszenno-dobrego i 4 żytniego bardzo dobrego oraz 5 żytniego dobrego. Udział gleb słabych, utworzonych z piasków całkowitych kompleksu 6 i 7 żytniego słabego wynosi ok. 25%.

W układzie przestrzennym charakterystyczna jest duża mozaika glebowa. Obok rejonów o glebach żyznych występują gleby mało żyzne. Na obszarach o pagórkowatej rzeźbie terenu obok gleb przesuszonych (kompleks 3 wadliwy) występują gleby nadmiernie nawilgocone (kompleks 8 i 9 zbożowo-pastewny).

⁹ Program Ochrony Środowiska dla gminy Świdwin, Szczecin 2004, s. 20- 21.

Gleby organiczne zajęte przez trwałe użytki zielone występują w dolinie rzeki Regi, w części doliny rzeki Mołstowej oraz w większych obniżeniach wytopiskowych (Stary Przybysław, Kłęczewo, Świdwinek) i należą do gleb średniożywnych kompleksu 2z i 3z użytków zielonych.¹⁰

2.2.5 Powietrze

Stan zanieczyszczenia powietrza należy do jednego z najbardziej zmiennych stanów środowiska. Zależy, w znacznym stopniu, od chwilowych emisji, które pochodzą ze źródeł zlokalizowanych na terenie całej gminy Świdwin.

W 2012 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie opracował ocenę roczną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim dotyczącą roku 2011. Ocena została wykonana w nowym układzie stref. W związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, przyjmuje się, że od stycznia 2011 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje nowy podział kraju na strefy. W przypadku województwa zachodniopomorskiego wyróżniono trzy strefy: aglomeracja szczecińska, Miasto Koszalin oraz pozostały teren województwa stanowiący tzw. strefę zachodniopomorską. Roczna ocena jakości powietrza pozwoliła uzyskać informacje na temat stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5}, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu, benzopirenu, ozonu docelowego i ozonu długoterminowego z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia.¹¹

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, powiększonych o margines tolerancji,

¹⁰ ibidem, s. 22.

¹¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Zarząd Powiatu Świdwińskiego, lipiec 2012, s. 43-44.

- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomów celów długoterminowych dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Ocena jakości powietrza przeprowadzona z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia wykazała, iż we wszystkich strefach wystąpiły przekroczenia. W strefie zachodniopomorskiej, do której zalicza się powiat świdwiński wystąpiły przekroczenia stężenia średnio-dobowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i wartości docelowych benzopirenu. Strefie zachodniopomorskiej ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu substancji przypisano klasę C. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu (wyższe w okresie zimowym, niższe w sezonie letnim).

W strefach zaliczonych do klasy C wymagane jest prowadzenie działań mających na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji w powietrzu, m.in. w ramach programu ochrony powietrza (POP) w odniesieniu do substancji i obszaru dla którego stwierdzono przekroczenia odpowiednich wartości kryterialnych stężeń. W przypadku poziomu ozonu długoterminowego strefę zachodniopomorską zaliczono do klasy D2.¹²

Zestawienie wyników rocznej oceny jakości powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, w tym powiatu świdwińskiego, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5: Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia w 2011 r.

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji												
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM _{2,5}	Pył PM ₁₀	Ba/a/P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃ dc	O ₃ dt
Strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A	D2

Źródło: WIOŚ Szczecin.

¹² ibidem, s. 44.

Wśród zanieczyszczeń powietrza wyróżnia się nie tylko: pyły, sadze, aerozole, gazy i pary, substancje aromatyczne (odory), ale także hałas, wibracje i promieniowanie elektromagnetyczne. Na terenie powiatu świdwińskiego nie stwierdza się przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu i oddziaływań pól elektromagnetycznych.¹³

2.3 WARUNKI PRZYRODNICZE

2.3.1 Klimat

Gmina Świdwin leży w strefie przejściowej pomiędzy nizinnym obszarem moreny dennej w dorzeczu Regi i Parsęty (gryficko-białogardzko-nowogardzka kraina rolniczo-klimatyczna) a środkowym pasem Pojezierza Pomorskiego (szczytowe wzniesienia moren czołowych).

Gmina położona jest w strefie przejściowej między łagodnym, dość skąpym w opady klimatem krainy nadmorskiej a surowszym, o większych opadach i większych amplitudach termicznych klimatem Pojezierza, w którym występują gorętsze lata i surowsze zimy. Na terenie Gminy występują dość chłodne i wilgotne lata oraz niezbyt surowe zimy. Najchłodniejszym miesiącem jest luty (średnia temperatura wynosi -2,4°C, natomiast najcieplejszym lipiec (średnia temperatura wynosi +16,8°C). Na obszarze gminy Świdwin przeważają wiatry z kierunków południowo-wschodnich i zachodnich. Suma rocznych opadów wynosi 700 mm.¹⁴

2.3.2 Formy ochrony przyrody

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem ochrona przyrody regulowana jest przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). W jej rozumieniu ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,

¹³ ibidem, s. 46-47.

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla gminy Świdwin, Szczecin 2004, s. 23.

- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk roślin, zwierząt i grzybów zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu, zieleni w miastach i na wsiach, zadrzewień.

Na terenie gminy Świdwin występują następujące obszary i obiekty chronione: użytki ekologiczne, pomniki przyrody oraz tereny należące do obszaru NATURA 2000.

W zakresie użytków ekologicznych należy wyodrębnić: bagna położone w obrębie Bystrzyna nad jeziorem Bystrzyno Wielkie o powierzchni 51,91 ha. – ochrona roślinności bagiennej (Uchwała Rady Gminy Nr XX/138/97), Leśnictwo Rusinowo, oddział 335a, 335b o powierzchni 4,80 ha (Uchwała Rady Gminy Nr XXVIII/183/98).

Na terenie województwa zachodniopomorskiego proponuje się powołać 1549 użytków ekologicznych, w tym 22 w gminie Świdwin.¹⁵

W Gminie Świdwin występują zbiorowiska roślinne typu subatlantyckiego, które charakteryzują się wysokim poziomem naturalności. Lasy charakteryzują się żyznymi siedliskami i urozmaiconym drzewostanem. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, następnie świerk, buk i dąb. Siedliska boru świeżego mieszanego i boru świeżego zajmują tarasy dolin rzecznych i towarzyszące im powierzchnie sandrowe o podłożu piaszczystym. Siedliska lasu mieszanego i lasu świeżego zajmują żyzniejsze obszary o podłożu gliniastym. W podmokłych i bagnistych obniżeniach (wokół jeziora Oparzno, jeziora Bystrzyno oraz torfowiska Rusinowo i Klępczewo) występują siedliska boru wilgotnego i olsu. Wśród drzewostanów występuje wiele drzew pomnikowych oraz całe zespoły drzewostanów sosnowych, bukowych i dębowych w wieku 140-165 lat o szczególnych wartościach przyrodniczych. W lasach występuje również bogata fauna: zwierzyna łowna oraz liczne gatunki ptaków lądowych, a na terenach podmokłych rzadkie gatunki awifauny.¹⁶

Wykaz pomników przyrody, które ustanowiono na terenie gminy Świdwin przedstawiony został w poniższej tabeli.

¹⁵ <http://geoprzyroda.pl/cms/images/Waloryzacje/zacho/zal16.pdf>

¹⁶ www.swidwin.gmina.pl

Tabela 6: Pomniki przyrody

wyszczególnienie	lokalizacja
jesion wyniosły, obw.655 cm,	Rusinowo
grupa drzew: jesion wyniosły obw. 700cm, dąb szypułkowy obw. 570cm, 2 dęby szypułkowe obw. 425 i 660cm	Lekowo
dąb szypułkowy obw. 470 cm.	Lekowo
dąb szypułkowy obw. 850 cm,	Lekowo
dąb szypułkowy obw. 495cm	Lekowo
grupa drzew: buk zwyczajny obw. 510 cm, buk zwyczajny – 3 pniowy obwody: 250,260,260 cm, daglezja zielona obw.415cm	Lekowo
2 dęby szypułkowe obw. 460 i 615cm	Lekowo
dąb szypułkowy obw. 550cm	Kłępczewo
dąb szypułkowy obw.540cm	Kłępczewo
dąb szypułkowy obw. 550cm	Kłępczewo
dąb szypułkowy obw. 445cm	Kłępczewo
dąb szypułkowy obw. 410 cm,	Kłępczewo
dąb szypułkowy obw.520 cm	Oparzno
Dąb szypułkowy obw. 410 wys. 18 m	Lekowo
dąb szypułkowy obw. 6,2m	Sława
wiąz szypułkowy obw. 4,5m	Smardzko
2 dęby szypułkowe obw. 5 i 5,2m	Rusinowo
dąb szypułkowy obw. 4,3m	Rusinowo
dąb szypułkowy obw. 5,3m	Bystrzyna
2 dęby szypułkowe obw. 4,4 i 5,2m	Rogalino
dąb szypułkowy obw. 5,4m	Bierzwnica
dąb szypułkowy obw. 6,4m	Bierzwnica
dąb szypułkowy obw. 5,1m	Bierzwnica
dąb szypułkowy obw.4,1m	Lekowo
jesion wyniosły obw. 3,7m	Lekowo
dąb szypułkowy obw. 6,4m	Lekowo
dąb szypułkowy obw. 5,8m	Lekowo
2 daglezje obw. 5,2 i 4,2m	Lekowo
2 dęby szypułkowe obw.9,2 i 3,8m	Lekowo
3 dęby szypułkowe obw. 5,4m, 5,2m, 6,2m	Rycerzewko

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Na obszarze gminy Świdwin znajdują się tereny należące do obszarów Natura 2000, które zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 7: Obszary NATURA 2000

Kod	Nazwa	Powierzchnia w ha
PLH320061	Bystrzyno	893,7
PLH320049	Dorzecze Regi (dawniej Dolina Regi)	14 827,8
PLB320019	Ostoja Drawska	153 906,1

Źródło: www.obszary.natura2000.org.pl

Roślinność zielna Gminy Świdwin charakteryzuje się dużą różnorodnością gatunków, z których wiele objętych jest ochroną. Interesujące zespoły roślinności rodzimej, głównie starodrzew dębowy, bukowy, świerkowy i grabowy występują w dawnych parkach podworskich.¹⁷

2.3.3 Działania proekologiczne Gminy

W latach 2009-2013 w gminie Świdwin zrealizowane zostały następujące inwestycje proekologiczne:¹⁸

- budowa sieci wodociągowej w miejscowości Bełtno,
- budowa wodociągu Rusinowo – Bełtno,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Bierzwnicy, Lekowie i Oparznie,
- termomodernizacja Zespołów Szkół w Lekowie i Oparznie,
- dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowa wodociągu Krosino – Przymiarki,
- budowa wodociągu w Świdwinku,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalniami w Lipcach,
- budowa sieci kanalizacyjnej w Krosinie.

Do planowanych do realizacji inwestycji, w perspektywie do 2022 r. oraz od 2023 r. do 2027 r., które wpłyną na poprawę stanu środowiska naturalnego zalicza się:¹⁹

- budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowości Bystrzyna, Dobrowola,
- usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy Świdwin.

¹⁷ www.swidwin.gmina.pl

¹⁸ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

¹⁹ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

2.4 LUDNOŚĆ

2.4.1 Struktura demograficzna

W 2013 roku, według danych GUS, ludność faktycznie zamieszkała w gminie Świdwin wynosiła 6 113 osób - w tym 2 995 kobiet i 3 118 mężczyzn.

Gęstość zaludnienia w gminie Świdwin wynosiła w 2013 roku 25 osób na 1 km². Największa gęstość zaludnienia, wśród gmin powiatu świdwińskiego, występuje w Gminie Połczyn-Zdrój - 46 osób na 1 km² oraz Świdwinie - 703 osób na 1 km² (por. tabela). W województwie zachodniopomorskim wskaźnik wynosi 75 osób na 1 km², natomiast w Polsce 123 osoby na 1 km².

Tabela 8: Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km²)

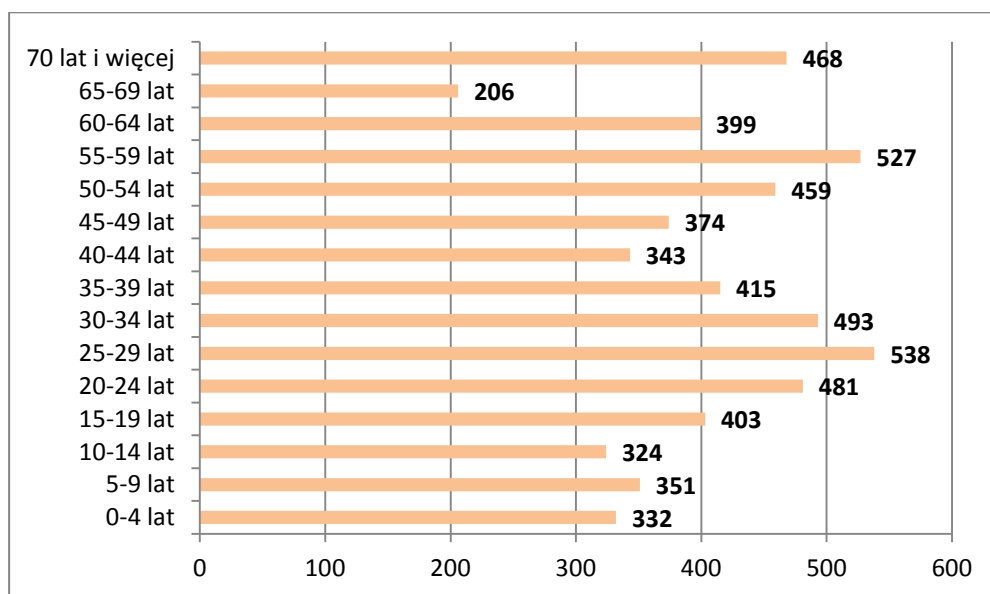
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	25	25	26	26	26	26
Gmina Rąbino	22	21	22	22	21	21
Gmina Sławoborze	23	23	23	23	22	22
Gmina Połczyn Zdrój	46	46	47	47	46	46
Gmina Świdwin	25	25	25	25	25	25
Miasto Świdwin	698	694	712	710	706	703
Powiat Świdwiński	44	44	45	45	45	44

Źródło: Dane GUS.

Ocena sytuacji demograficznej (struktura wiekowa, płeć, przyrost naturalny, migracje) jest ważnym czynnikiem określającym kierunki rozwoju gminy, ponieważ mieszkańcy gminy warunkują zarówno możliwości, jak i potrzeby rozwoju lokalnego.

Struktura demograficzna według płci i wieku w 2013 roku została przedstawiona na poniższym wykresie.

Rysunek 1: Struktura demograficzna Gminy w 2013 roku

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika ze struktury demograficznej najliczniejsza grupa wiekowa to osoby w wieku 25-29 (9 % mieszkańców) lat oraz 55-59 lat (9 % mieszkańców).

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli się na trzy grupy: osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Dane dotyczące ludności w gminie Świdwin zostały zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 9: Wybrane dane dotyczące ludności w gminie Świdwin

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność w wieku:						
przedprodukcyjnym	1392	1382	1359	1324	1258	1219
produkcyjnym	3963	3986	4046	4063	4042	4033
poprodukcyjnym	785	792	792	815	845	861
W % ogółem ludność w wieku:						
przedprodukcyjnym	22,7	22,4	21,9	21,3	20,5	19,9
produkcyjnym	64,5	64,7	65,3	65,5	65,8	66,0
poprodukcyjnym	12,8	12,9	12,8	13,1	13,8	14,1
Wskaźniki obciążenia demograficznego						
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,9	54,5	53,2	52,6	52,0	51,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	56,4	57,3	58,3	61,6	67,2	70,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	19,8	19,9	19,6	20,1	20,9	21,3
Na 1000 ludności						
zgony	11,5	10,9	11,4	10,0	11,2	10,3
przyrost naturalny	2,7	2,1	0,2	-1,0	-1,3	0,0
urodzenia żywe	14,2	13,0	11,6	9,1	9,9	10,3
małżeństwa zawarte w ciągu roku	8,1	8,0	5,0	5,2	5,2	5,7
Saldo migracji na pobyt stały						
saldo migracji gminnych wewnętrznych	-43	-22	-38	12	-47	-45
saldo migracji zagranicznych	-4	0	-3	-1	-1	-2

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli w ostatnich latach występuje sukcesywny wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym, którym towarzyszy ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji na pobyt stały.

Dla porównania, w poniższej tabeli, zaprezentowane zostały dane dotyczące ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym na tle gmin powiatu świdwińskiego.

Tabela 10: W % ogółem ludność w wieku: przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno						
przedprodukcyjnym	22,4	22,6	22,0	21,3	20,9	20,8
produkcyjnym	64,3	64,0	64,5	64,6	64,4	63,9
poprodukcyjnym	13,2	13,4	13,5	14,0	14,8	15,3
Gmina Rąbino						
przedprodukcyjnym	21,9	20,9	20,5	20,0	19,8	19,5
produkcyjnym	63,2	64,1	64,6	64,3	64,1	64,0
poprodukcyjnym	14,9	15,0	14,8	15,7	16,2	16,5
Gmina Sławoborze						
przedprodukcyjnym	22,5	21,6	20,9	20,0	19,6	19,4
produkcyjnym	64,7	64,9	65,4	65,9	65,9	65,8
poprodukcyjnym	12,8	13,5	13,6	14,1	14,5	14,8
Gmina Połczyn Zdrój						
przedprodukcyjnym	19,3	19,1	18,2	17,6	17,2	16,7
produkcyjnym	64,9	64,6	65,4	65,2	64,9	64,3
poprodukcyjnym	15,8	16,3	16,4	17,3	18,0	19,0
Gmina Świdwin						
przedprodukcyjnym	22,7	22,4	21,9	21,3	20,5	19,9
produkcyjnym	64,5	64,7	65,3	65,5	65,8	66,0
poprodukcyjnym	12,8	12,9	12,8	13,1	13,8	14,1
Miasto Świdwin						
przedprodukcyjnym	19,6	19,2	18,9	18,4	18,2	17,9
produkcyjnym	66,5	66,5	66,6	66,2	65,5	65,0
poprodukcyjnym	13,9	14,3	14,6	15,4	16,3	17,1
Powiat Świdwiński						
przedprodukcyjnym	20,5	20,1	19,5	18,9	18,5	18,2
produkcyjnym	65,2	65,2	65,7	65,5	65,2	64,8
poprodukcyjnym	14,3	14,7	14,8	15,5	16,3	17,0

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli w gminach powiatu świdwińskiego występują podobne tendencje w zakresie wzrostu % ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku % ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2013 roku w gminie Sławoborze występował największy % ludności w wieku produkcyjnym wśród gmin powiatu świdwińskiego.

Biorąc pod uwagę ilość kobiet przypadającą na 100 mężczyzn (por tabela) w gminie Świdwin na 100 mężczyzn przypadało w 2013 roku 97 kobiet. W gminie Sławoborze występuje przewaga mężczyzn w stosunku do liczby kobiet. Najwyższy wskaźnik był w gminie Połczyn Zdrój (104), a najniższy w gminie Rąbino (93). W mieście Świdwin osiągnął wartość 108. Dla porównania, w województwie zachodniopomorskim wynosi 105, a w Polsce wskaźnik ten jest nieco wyższy – 107 kobiet na 100 mężczyzn.

Tabela 11: Kobiety na 100 mężczyzn

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	103	103	99	98	97	103
Gmina Rąbino	92	91	91	91	92	93
Gmina Sławoborze	99	99	99	98	98	98
Gmina Połczyn Zdrój	107	107	105	104	104	104
Gmina Świdwin	95	96	96	96	97	97
Miasto Świdwin	108	109	107	106	108	108
Powiat Świdwiński	104	104	102	102	102	102

Źródło: Dane GUS.

W kontekście niżej demograficznego należy zwrócić uwagę na przyrost naturalny (por. tabela). W Polsce od lat obserwujemy spadek przyrostu naturalnego (różnica między urodzeniami żywymi z zgonami). W 2012 roku osiągnął on zero, natomiast w 2013 roku był ujemny. W 2013 roku w gminie Świdwin przyrost naturalny wyniósł zero. W gminach powiatu świdwińskiego najniższy przyrost naturalny w 2012 roku był w gminie Rąbino (-4,4), a najwyższy w gminie Sławoborze (1,7). W 2013 roku najniższy przyrost naturalny zanotowano w gminie Połczyn Zdrój (-4,6) oraz w gminie Sławoborze (-4,7), najwyższy, choć też bardzo niski w mieście Świdwin (0,4). Sytuacja demograficzna w gminach powiatu świdwińskiego stanowi poważny problem społeczno-gospodarczy.

Tabela 12: Przyrost naturalny

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców						
Gmina Brzeźno	4,6	6,7	1,7	1,0	0,3	-0,7
Gmina Połczyn Zdrój	1,5	1,9	-2,0	-3,1	-3,1	-4,6
Gmina Rąbino	1,5	-1,8	-1,5	0,8	-4,4	-1,0
Gmina Sławoborze	2,1	0,5	-3,7	-3,5	1,7	-4,5
Miasto Świdwin	1,1	2,8	-0,8	1,9	-2,1	0,4
Gmina Świdwin	2,7	2,1	0,2	-1,0	-1,3	0,0
Powiat Świdwiński	1,7	2,0	-1,2	-0,7	-2,0	-1,9
Powiat Białogardzki	1,7	1,5	1,8	0,1	-0,8	-1,5
Powiat Drawski	0,0	1,9	0,7	0,6	2,2	-0,8
Powiat Łobeski	2,8	0,9	0,3	-0,8	-0,9	-1,9
Województwo zachodniopomorskie	1,1	0,9	0,5	-0,1	-0,3	-0,9
Polska	0,9	0,9	0,9	0,3	0,0	-0,5

Źródło: Dane GUS.

Z analizy migracji na pobyt stały w gminie Świdwin w latach 2008-2013 wynika, że największe ujemne saldo migracji gminnych wewnętrznych dotyczy 2012 roku (-47 osób). Podobny poziom dotyczy w 2013 roku (-45). Najwyższe ujemne saldo migracji było w gminie Połczyn-Zdrój w roku 2010 i 2011 (-98 osób), natomiast w 2012 poziom migracji był zbliżony do migracji w gminie Świdwin i wyniósł -48 osób. W powiecie świdwińskim najwyższe ujemne saldo migracji na pobyt stały zanotowano w 2011 roku, gdy wyniosło -234 osoby (por. tabela)

Tabela 13: Migracje na pobyt stały

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-27	8	17	-26	-20	2
Saldo migracji zagranicznych	0	0	1	1	1	0
Gmina Rąbino						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-23	-34	-36	-36	-22	-18
Saldo migracji zagranicznych	0	0	0	0	0	0
Gmina Sławoborze						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-27	-17	-10	-14	2	11
Saldo migracji zagranicznych	-2	-4	0	-1	2	-1
Gmina Połczyn Zdrój						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-45	-55	-98	-98	-48	-75
Saldo migracji zagranicznych	0	0	2	0	1	1
Gmina Świdwin						

Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-43	-22	-38	12	-47	-45
Saldo migracji zagranicznych	-4	0	-3	-1	-1	-2
Miasto Świdwin						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-11	-38	-42	-72	-58	-92
Saldo migracji zagranicznych	0	5	3	4	2	-1
Powiat Świdwiński						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-176	-158	-207	-234	-193	-217
Saldo migracji zagranicznych	-6	1	3	3	5	-3

Źródło: Dane GUS.

2.4.2 Rynek pracy

Stopa bezrobocia²⁰ w powiecie świdwińskim od lat kształtuje się na wysokim poziomie i w 2013 roku wyniosła 27,1% (por tabela)

Tabela 14: Stopa bezrobocia w powiecie świdwińskim

	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat świdwiński	26,9	23,8	26,7	24,5	27,1

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym w powiecie świdwińskim również od lat utrzymuje się na wysokim poziomie (por. tabela). Wynika to głównie z faktu, że większość mieszkańców znajdowała zatrudnienie w państwowych gospodarstwach rolnych, a po ich likwidacji może znaleźć zatrudnienia i znalazła się w bardzo trudnej sytuacji materialnej. Bezrobocie, zarówno jawne jak i ukryte jest jednym z najważniejszych problemów społecznych w gminie Świdwin. Przyczynami są przede wszystkim: restrukturyzacja gospodarki, regres gospodarczy (w tym w sektorze rolniczym) oraz brak kapitału inwestycyjnego, środków finansowych i brak pomysłów na rozpoczęcie własnej, dochodowej działalności gospodarczej.

W 2013 roku liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym wyniosła w gminie Świdwin 17%, podobna sytuacja występuje w gminie Brzeźno i Rąbino.

²⁰ Stopa bezrobocia – odsetek osób bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

Tabela 15: Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym (%)

	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	17,2	19,6	17,0	14,3	17,0
Gmina Rąbino	16,1	18,3	17,3	16,8	16,9
Gmina Sławoborze	11,9	15,3	14,1	14,3	13,6
Miasto Świdwin	10,2	12,2	11,5	10,9	10,6
Gmina Świdwin	16,4	16,9	17,6	15,9	17,0
Gmina Połczyn Zdrój	11,9	12,0	12,7	12,2	13,1
Powiat świdwiński	12,5	13,9	13,7	12,9	13,3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

W 2013 roku w gminie Świdwin zarejestrowanych było 689 bezrobotnych, i było to o 45 osób więcej niż w 2012. W 2012 roku wśród bezrobotnych zarejestrowanych było 341 kobiet, natomiast w 2013 roku zarejestrowanych, bezrobotnych kobiet było 368. Największy spadek ilości osób bezrobotnych od początku roku nastąpił w gminach Sławoborze (5,0%), miasto Świdwin (4,1%), natomiast wzrost nastąpił w gminie Brzeźno (18,7%), gminie Świdwin (7,0%) i gminie Połczyn Zdrój (6,2%).²¹

Stan bezrobotnych z wyszczególnieniem bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz.U. 2013, poz. 674 art. 49 z późn. zmianami) wg stanu na dzień 31.12.2013 roku został przedstawiony w poniższej tabeli.

Największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bez wykształcenia średniego, osoby bez kwalifikacji zawodowych oraz długotrwale bezrobotni. Podobna sytuacja jest w pozostałych gminach powiatu świdwińskiego.

²¹ Sytuacja na rynku pracy w powiecie świdwińskim w 2013 roku, Świdwin, styczeń 2014, s. 3, Sytuacja na rynku pracy w powiecie świdwińskim w 2012 roku, Świdwin, styczeń 2013, s. 3.

Tabela 16: Stan bezrobotnych z wyszczególnieniem bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2013 roku

Wyszczególnienie	Gmina Brzeźno		Gmina Rąbino		Gmina Sławoborze		Miasto Świdwin		Gmina Świdwin		Gmina Połczyn Zdrój		Powiat świdwiński	
	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety
Ogółem bezrobotni	318	179	415	215	380	186	1101	600	689	368	1352	706	4255	2254
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	302	168	397	203	365	176	1012	540	653	343	1273	664	4002	2103
- bezrobotni do 25 roku życia	62	34	75	44	73	37	180	103	137	75	225	132	752	425
- długotrwale bezrobotni	179	110	219	111	206	110	585	344	369	221	715	391	1173	1287
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	47	47	59	59	55	55	150	150	123	123	175	175	609	609
- bezrobotni powyżej 50 roku życia	79	36	99	39	92	32	295	133	174	74	372	146	1111	460
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	103	57	159	89	134	77	330	203	251	148	345	213	1322	787
- bez doświadczenia zawodowego	73	54	78	58	73	46	228	140	157	105	282	185	891	588
- bez wykształcenia średniego	237	115	307	140	294	130	640	299	511	241	869	389	2858	1314
- samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	37	34	48	39	55	48	44	120	110	92	153	139	547	472
- które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	13	1	4	0	18	0	43	1	16	0	39	1	133	3
- bezrobotni niepełnosprawni	9	3	7	4	11	5	56	28	21	11	45	21	149	72
- po zakończeniu kontraktu socjalnego	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	3	3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące rynku pracy w gminie Świdwin w latach 2008 -2012.

Tabela 17: Rynek pracy w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Pracujący					
Ogółem	604	765	692	665	668
Mężczyźni	413	497	467	459	429
Kobiety	191	268	225	206	239
Bezrobotni zarejestrowani					
Ogółem	622	650	670	699	644
Mężczyźni	260	329	330	295	303
Kobiety	362	321	340	404	341
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym					
Ogółem	15,7	16,3	16,6	17,2	15,9
Kobiety	20,1	17,7	18,9	22,4	19,0
Mężczyźni	12,0	15,1	14,7	13,1	13,5

Źródło: Dane GUS.

W liczbie bezrobotnych zarejestrowanych występuje przewaga kobiet i taka sytuacja dotyczy wszystkich analizowanych gmin i powiatu świdwińskiego (por. tabela)

Tabela 18: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeźno					
Ogółem	17,7	17,1	18,8	16,4	14,3
Kobiety	21,2	20,1	24,9	21,1	18,0
Mężczyźni	14,7	14,6	13,7	12,7	11,4
Gmina Rąbino					
Ogółem	15,5	16,0	17,8	17,0	17,0
Kobiety	20,3	18,7	21,7	19,3	17,8
Mężczyźni	11,9	14,0	14,8	15,3	16,3
Gmina Sławoborze					
Ogółem	13,2	11,9	15,2	13,9	14,3
Kobiety	14,0	11,1	17,1	15,5	15,8
Mężczyźni	12,6	12,6	13,5	12,6	13,1
Gmina Połczyn Zdrój					
Ogółem	9,5	11,9	11,6	12,3	12,3
Kobiety	10,7	12,1	12,1	14,0	13,4
Mężczyźni	8,5	11,6	11,1	10,9	11,4
Gmina Świdwin					
Ogółem	15,7	16,3	16,6	17,2	15,9
Kobiety	20,1	17,7	18,9	22,4	19,0
Mężczyźni	12,0	15,1	14,7	13,1	13,5
Miasto Świdwin					
Ogółem	10,0	10,3	11,9	11,2	11,1
Kobiety	11,1	10,7	13,3	13,2	12,7
Mężczyźni	9,0	9,9	10,6	9,5	9,6
Powiat Świdwiński					
Ogółem	11,7	12,6	13,5	13,3	13,0
Kobiety	13,5	13,2	15,1	15,7	14,6

Mężczyźni	10,1	12,0	12,1	11,3	11,7
-----------	------	------	------	------	------

Źródło: Dane GUS.

Poziom wykształcenia wpływa na czas pozostawania bez pracy. Największe bezrobocie występuje wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym.²² W marcu 2014 roku w gminie Świdwin najwyższy poziom bezrobocia (ogółem 669 bezrobotnych) był wśród osób bez wykształcenia średniego (505 osób), następnie długotrwale bezrobotne (363 osoby) oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych (246 osób). Stopa bezrobocia w całym powiecie świdwińskim wyniosła 26,9%. Bezrobotni do 25 roku życia stanowią 18 % bezrobotnych, 56 % to osoby między 25-50 rokiem życia.²³

Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie gminy oraz w jej otoczeniu (bezrobocie jawne i ukryte) oraz niskie kwalifikacje. Problemem społecznym jest także niż demograficzny.

2.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1 Edukacja

Na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Szkół w Bierzwnicy: Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum. W roku szkolnym 2013/2014 do Zespołu Szkół uczęszcza 164 uczniów, w tym do Szkoły Podstawowej 88 uczniów, do Gimnazjum 51 uczniów, klas „0” – 25 dzieci.

Na terenie Gminy funkcjonuje również Zespół Szkół w Lekowie: Publiczna Szkoła Podstawowa w Lekowie, Publiczne Gimnazjum w Lekowie, Szkoła Filialna w Oparznie. W roku szkolnym 2013/2014 do Zespołu Szkół uczęszcza łącznie 333 uczniów, w tym do Szkoły Podstawowej - 181, Gimnazjum -82, klasa "0"-70.

Na terenie gminy nie ma żłobków, ani klubów dziecka. Gmina Świdwin nie prowadzi również placówek przedszkolnych.²⁴

Na terenie gminy Świdwin są 3 punkty przedszkolne prowadzone przez TPD Koszalin - w miejscowościach Kluczkowo, Lekowo i Oparzno. Uczęszcza do nich łącznie 55 dzieci (Kluczkowo – 20, Oparzno - 20 i Lekowo -15).

²² Strategia rozwiązywania problemów społecznych..., op. cit., s. 44.

²³ Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie.

²⁴ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Dla porównania, w tabeli poniżej, przedstawione zostały dane dotyczące edukacji w gminie w poprzednich latach.

Tabela 19: Edukacja w gminie

	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Żłobki i kluby dziecięce	-	-	-
Placówki wychowania przedszkolnego	5	3	3
- w tym przedszkola	-	-	-
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	59	78	76
- w tym w przedszkolach	-	-	-
Szkoły podstawowe	5	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	312	272	273
Szkoły gimnazjalne	3	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	198	146	132
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach:			
podstawowych	8	9	9
gimnazjach	0	0	0

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013.

W 2012 roku ludność gminy Świdwin, według edukacyjnych grup wieku, przedstawiała się następująco:

- 0-2 lata - 184
- 3-6 lat - 319
- 7-12 lat – 386
- 13-15 lat – 191

W gminie Świdwin znajdują się 3 szkoły podstawowe, najwięcej w powiecie świdwińskim jest natomiast w gminie Połczyn-Zdrój (4). Dane porównawcze przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 20: Szkoły podstawowe

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	1	1	1	1	1	1
Gmina Rąbino	3	3	3	3	3	3
Gmina Sławoborze	2	2	2	2	2	2
Gmina Połczyn Zdrój	4	4	4	4	4	4
Gmina Świdwin	5	5	5	3	3	3
Miasto Świdwin	4	4	4	4	4	4
Powiat Świdwiński	19	19	19	17	17	17

Źródło: Dane GUS.

W gminie Świdwin znajdują się dwie szkoły gimnazjalne. W pozostałych gminach powiatu świdwińskiego też po dwa gimnazja, z wyjątkiem gminy Rąbino, gdzie działa tylko jedno gimnazjum (por. tabela).

Tabela 21: Szkoły gimnazjalne

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	2	2	2	2	2	2
Gmina Rąbino	1	1	1	1	1	1
Gmina Sławoborze	2	2	2	2	2	2
Gmina Połczyn Zdrój	2	2	2	2	2	2
Gmina Świdwin	3	3	3	2	2	2
Miasto Świdwin	1	1	2	2	2	2
Powiat Świdwiński	11	11	12	11	11	11

Źródło: Dane GUS.

2.5.2 Ochrona zdrowia

W gminie wiejskiej Świdwin znajdują się dwa gabinety lekarskie. Liczba osób przypadających na jedną przychodnię wyniosła zatem w 2013 roku 3098.

Z porównania danych dla gmin powiatu świdwińskiego (por. poniższa tabela) wynika, że najwięcej przychodni znajduje się w mieście Świdwin (9) oraz gminie Połczyn Zdrój (6)

Tabela 22: Gabinety lekarskie ogółem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	1	1	1	1	1	1
Gmina Rąbino	1	1	1	1	1	1
Gmina Sławoborze	3	4	3	4	3	3
Gmina Połczyn Zdrój	7	8	7	8	6	6
Gmina Świdwin	0	0	0	0	2	2
Miasto Świdwin	9	9	9	9	9	9
Powiat Świdwiński	21	23	21	23	22	22

Źródło: Dane GUS.

Liczba porad w podstawowej opiece zdrowotnej wyniosła w 2012 roku w gminie Świdwin 1783.²⁵

2.5.3 Opieka i pomoc społeczna

W gminie Świdwin działają następujące placówki pomocy i opieki społecznej:²⁶

²⁵ Dane GUS.

²⁶ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie (ul. Kościuszki 15, 78-300 Świdwin) jedna placówka pomocy i opieki społecznej - Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem łatwiej” w Kłęczewie (Kłęczewo 8, 78-300 Świdwin).

Gmina Świdwin zleca wykonywanie zadań publicznym organizacjom pozarządowym. Zakresy zadań, jakie znajdują się w rocznym programie współpracy pomiędzy Gminą Świdwin a organizacjami pozarządowymi na 2014 rok są następujące:²⁷

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
- ochrona i promocja zdrowia,
- integracja i reintegracja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- wypoczynek dzieci i młodzieży,
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- turystyka i krajoznawstwo,
- porządek i bezpieczeństwo publiczne,
- ratownictwo i ochrona ludności,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
- ochrona środowiska, przyrody i ekologii.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyniósł w 2009 roku 32%, w kolejnych latach spadał i w 2012 roku wyniósł 27% (por. tabela).

Tabela 23: Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

2009	2010	2011	2012
32 %	31 %	28 %	27 %

Źródło: Dane GUS.

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w GOPS w Świdwinie są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa.

²⁷ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

2.5.4 Bezpieczeństwo publiczne

W 2013 roku ilość mandatów, w porównaniu z rokiem 2012, zmniejszyła się - Straż Gminna nałożyła 24 mandaty karne kredytowane (w 2012 roku 53 mandaty) i 80 pouczeń porządkowych (por. tabela)

Tabela 24: Wykroczenia w 2013 roku

Lp.	Rodzaje wykroczeń zawartych w:	Środki oddziaływania wychowawczego (art. 41 k.w.)	Mandat	
1.	Ustawie Kodeksu Wykroczeń		Ilość:	
	a) Wykroczenia przeciwko spokojowi i porządkowi publicznemu	2	-	-
	b) Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	30	11	1 wniosek
	c) Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	-	2	-
	d) Wykroczenia przeciwko zdrowiu	11	1	-
	e) Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	1	-	-
	f) Wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	3	2	-
	g) szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe	1	1	-
2.	Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	10	1	-
3.	Ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	1	-	-
4.	Ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	2	2	-
5.	Ustawie o ochronie zwierząt	3	-	-
6.	Ustawie o odpadach	2	1	-
7.	Ustawie o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt	6	2	-
8.	Aktach prawa miejscowego (przepisy porządkowe)	8	1	-
RAZEM		80	24	1

Źródło: Dane Straży Gminnej w Świdwinie.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego Straż Gminna współpracuje z innymi organami, tj. m.in. : policją (poprzez wspólne patrole z dzielnicowymi, wymianą informacji o zagrożeniach na terenie gminy, wspólne rozwiązywanie problemów mieszkańców oraz wykrywanie wykroczeń i przestępstw. Wspólny udział w akcji Znicz,

akcji Cywil oraz udział w akcji Bezpieczne wakacje w województwie zachodniopomorskim), Strażą Miejską w Świdwinie, Strażą Leśną (poprzez kontrole leśne, oraz wspólne prowadzenie akcji Przewoźnik, Stroisz, Choinka.). Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Lekarzem Weterynarii oraz Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Świdwinie, Dyrektorami Szkół znajdujących się na terenie Gminy Świdwin (wykonywane są patrole w rejonie szkół), Towarzystwem Opieki Zwierząt, Strażą Gminną w Brzeźnie.

2.5.5 Dziedzictwo kulturowe ²⁸

Na terenie gminy Świdwin zlokalizowane są liczne zabytki. Do najważniejszych obiektów zabytkowych na terenie Gminy należą pałace i parki pałacowe, kościoły, miejsca pamięci narodowej oraz zabytki archeologiczne.

Pałace i parki pałacowe:

- Park pałacowy o pow. 12 ha z II połowy XIX w. w Bierzwnicy,
- Pałac późnoklasycystyczny i krajobrazowy park o pow. 10 ha z II połowy XIX w. w Kłęczewie.
- Pałac pseudoklasycystyczny i krajobrazowy park o pow. 6 ha z XIX w. w Lekowie.
- Park dworski krajobrazowy o pow. 8 ha z XIX w. w Lipcach.
- Pałac i park pałacowy neorenesansowy o pow. 3 ha z XIX w. w Ząbrowie.
- Park wiejski o pow. 2 ha z II połowy XIX w. wraz z aleją dojazdową w Przymiarkach.
- Park pałacowy o pow. 5 ha, datowany na XVIII w w Berkanowie.
- Park pałacowy naturalistyczny o pow. 3,5 ha z II połowy XIX w. w Bełtnie.
- Park naturalistyczno-eklektyczny o pow. 6 ha z 1870 r. w Oparznie park o pow. 6,0 ha.
- Park wiejski, naturalistyczny o pow. 2,5 ha z XIX w. w Smardzku.

Kościół:

- Ryglowy kościół filialny p.w. MB Ostrobramskiej w Smardzku, pochodzący z przełomu XVIII/XIX w. wraz z ewangelickim cmentarzem przykościelnym z XIX w.

²⁸ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

- Ryglowy kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła w Lekowie z 1751r., w którym znajduje się tryptyk Św. Anny Samotrzeć, datowany na rok 1500, barokowy świecznik z XVIII w., chrzcielnica renesansowa i ławy kolatorskie z połowy XVII w.
- Murowany kościół filialny, p.w. MB Nieustającej Pomocy z 1729 r. w Oparznie.
- Szachulcowy kościół filialny p.w. MB Różańcowej w Sławie z XVIII w., w którym znajduje się drewniany, rzeźbiony i polichromowany ołtarz główny z 1770r. Na wieży kościoła jest zawieszony dzwon z 1573 r., odlany przez stargardzkiego ludwisarza Joachima Karstede.
- Kościół filialny pw. Św. Stanisława B.M. ryglowy z XVIII w. w Ząbrowie, w którym znajduje się zabytkowa chrzcielnica i obraz „Ukrzyżowanie”.
- Eklektyczny kościół filialny w Bierzwnicy z XIX w., w którym znajduje się późnogotycki z 1581r. i barokowy świecznik z końca XVIII w.

Miejsca pamięci narodowej:

- Miejsce pochowania zastrzelonego polskiego jeńca wojennego na placu kościelnym w Klępczewie,
- Tablica poświęcona poległym żołnierzom w 1945 r. w kościele w Bierzwnicy,
- Obelisk poświęcony likwidacji "Kotła Świdwińskiego" i wyzwoleniu wsi Kluczkowo w 1945 roku we wsi Kluczkowo,
- Obelisk poświęcony likwidacji "Kotła Świdwińskiego" i wyzwoleniu wsi Bierzwnica w 1945 roku we wsi Bierzwnica,
- Obelisk poświęcony likwidacji "Kotła Świdwińskiego" i wyzwoleniu wsi Sława w 1945 roku we wsi Sława,
- Obelisk poświęcony likwidacji "Kotła Świdwińskiego" i wyzwoleniu wsi Cieszeniewo w 1945 roku we wsi Cieszeniewo.

Zabytki archeologiczne:

- Grodzisko wyżynne, stożkowate z okresu średniowiecznego w Cieszeniewie,
- Grodzisko nizinne, pierścieniowate z okresu wczesnośredniowiecznego w Lipcach,
- Grodzisko wyżynne z okresu wczesnośredniowiecznego w Łąkowie,

- Grodzisko nizinne, pierścieniowate z okresu wczesnośredniowiecznego w Niemierzynie,
- Grodzisko nizinne, pierścieniowate z okresu wczesnośredniowiecznego w Rusinowie.

Warto podkreślić unikatowe, w skali Europy, odkrycie w postaci znaleziska archeologicznego w gminie Świdwin – w okolicach Rusinowa. Znaleziono tam fragment poroża łośa, zdobiony wieloma zygzakowatymi rytami i antropomorficznymi rysunkami, datowany na około 12,9 -12,7 tys. lat. Jest to jedno z najstarszych i najcenniejszych prehistorycznych dzieł sztuki, odkrytych w Polsce. Ma ono długość ok. 40 cm i wagę 0,9 kg. Zabytek znaleziono 10 lat temu w kredzie, która miała być wykorzystana przez rolnika jako nawóz wapniowy. Znalezisko badała przez ostatnie kilka lat grupa polskich naukowców, starających się zebrać o nim jak najwięcej informacji. Badacze sugerują, że zabytek mógł być rodzajem tzw. laski magicznej lub berła wodzowskiego. Na pewno nie był narzędziem służącym do pracy, gdyż nie znaleziono na nim śladów używania.²⁹

2.5.6 Kultura

Na terenie gminy Świdwin działalność kulturalna prowadzona jest przez świetlice wiejskie zlokalizowane w następujących miejscowościach:³⁰

- Bierzwnica,
- Cieszeniewo,
- Kłępczewo,
- Kluczkowo,
- Krosino,
- Lekowo,
- Łąkowo,
- Oparzno,
- Przybysław,
- Rogalino,

²⁹ www.swidwin.gmina.pl, Płonka, T., Kowalski, K., Malkiewicz, M., Kuryszko, J., Socha, P., & Stefaniak, K. (2011). A new ornamented artefact from Poland: final palaeolithic symbolism from an environmental perspective *Journal of Archaeological Science*, 38 (3), 723-733 DOI: 10.1016/j.jas.2010.10.026

³⁰ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

- Rusinowo,
- Sława,
- Smardzko,
- Ząbrowo.

W Gminie Świdwin działają 2 ludowe zespoły artystyczne: „Dąbrowiaczy”, „Barwinok” oraz amatorski teatr „Babie Lato” - przy świetlicy wiejskiej w Rusinowie. Jeżeli chodzi o biblioteki, w których często zogniskowana jest działalność dotycząca kultury i sztuki w gminie, to podstawowe dane z tego zakresu zawarte zostały w poniższej tabeli. Z analizy danych wynika, że z roku na rok spada liczba czytelników.

Tabela 25: Biblioteki i czytelnictwo w Gminie

	2008	2009	2010	2011	2012
czytelnicy w ciągu roku	800	766	717	636	655
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	130	125	116	103	106
księgozbiór	31255	30423	30040	25205	19940
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	14,9	15,9	15,2	12,8	13,9

Źródło: Dane GUS.

W gminie Świdwin mieszczą się 4 biblioteki. Najwięcej bibliotek w powiecie świdwińskim mieści się w Gminie Połczyn-Zdrój - 5(por. tabela).

Tabela 26: Biblioteki i filie ogółem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	2	2	2	2	2	2
Gmina Rąbino	2	2	2	2	2	2
Gmina Sławoborze	1	1	1	1	1	1
Gmina Połczyn Zdrój	5	5	5	5	5	5
Gmina Świdwin	4	4	4	4	4	4
Miasto Świdwin	1	1	1	1	1	1
Powiat Świdwiński	15	15	15	15	15	15

Źródło: Dane GUS.

2.5.7 Sport i rekreacja

Na terenie gminy Świdwin działają następujące kluby sportowe:³¹

- Uczniowski Klub Sportowy „REGA” przy Zespole Szkół w Bierzwnicy

³¹ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

- Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate „BUSHI-DO” przy Zespole Szkół w Lekowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „AVATAR” w Lekowie
- Gminny Ludowy Klub Sportowy „Huragan” Bierzwnica,
- Gminny Ludowy Klub Sportowy „Jedność” Łąkowo,

Na terenie gminy Świdwin znajduje się następująca baza sportowo-rekreacyjna:³²

- ✓ Pełnowymiarowa hala sportowa w Lekowie, która ma powierzchnię 2416 m² i kubaturę 16 730m³. Jest to nowoczesny obiekt, w pełni dostosowany do ligowych rozgrywek. Halę oddano do użytku w 2007 roku. Obiekt wyposażony jest w salę gimnastyczną o powierzchni 1252 m², gdzie znajdują się:
 - boisko do piłki ręcznej o wymiarach 20m x 40m,
 - boisko do piłki siatkowej z możliwością gry na dwóch boiskach,
 - boisko do koszykówki,
 - boisko do tenisa ziemnego.
- ✓ Hala zapewnia także zaplecze socjalne. Do dyspozycji grup przygotowano 4 szatnie z natryskami. Istnieje możliwość zakwaterowania i wyżywienia grup sportowych w okresie wakacji i ferii, maksymalnie dla 50 osób.
- ✓ Boiska piłkarskie w miejscowości Łąkowo, Bierzwnica, Krosino oraz boiska szkolne przy ZS w Lekowie i Bierzwnicy.

Gmina Świdwin zleca wykonywanie zadań organizacjom pozarządowym w ramach otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy Organizacji Pożytku Publicznego.³³

2.6 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.6.1 Budownictwo mieszkaniowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie komunalnym zasobem mieszkaniowym na terenie gminy jest gmina Świdwin.

³² Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

³³ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku w gminie Świdwin znajdowało się 47 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni lokali 2 624,60 m², których stan techniczny został określony jako średni. Obecnie istnieje zapotrzebowanie na 82 mieszkania komunalne.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku w Gminie Świdwin znajdowało się 1 mieszkanie socjalne, o powierzchni 39,60 m², którego stan techniczny został określony jako średni. Obecnie istnieje zapotrzebowanie na jedno mieszkanie socjalne. Ponadto w Gminie znajduje się jeden pustostan komunalny.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Świdwin w latach 2008-2012 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 27: Zasoby mieszkaniowe w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania	1762	1764	1785	1787	1794
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	73,7	73,7	75,2	75,3	75,6

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z powyższej tabeli przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² wyniosła w 2012 roku w gminie Świdwin 75,6 m². Spośród analizowanych gmin powiatu świdwińskiego najwyższa powierzchnia użytkowa 1 mieszkania m² jest w gminie Brzeźno (por. poniższa tabela).

Tabela 28: Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeźno	74,7	74,2	78,1	78,1	78,2
Gmina Rąbino	67,2	67,2	71,3	71,3	71,4
Gmina Sławoborze	74,4	74,4	76,9	77,2	77,5
Gmina Połczyn Zdrój	68,5	68,6	69,2	69,3	69,5
Miasto Świdwin	61,5	61,6	62,6	62,7	62,9
Powiat Świdwiński	67,3	67,4	68,7	68,8	69,0

Źródło: Dane GUS.

2.6.2 Drogi i transport³⁴

Drogi gminne posiadają w większości nawierzchnię gruntową utwardzoną, która wymaga okresowo bieżących napraw i konserwacji. Stan techniczny dróg jest średni i

³⁴ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

zły. Plany inwestycyjne na lata do 2022 oraz od 2023 do 2027r. związane z modernizacją istniejących dróg są następujące:

- Berkanowo-Kartlewo - 3,6 km,
- Rusinowo-Kłośniki - 1,6 km,
- Kluczkowo-Chomętowo - 1,8 km,
- Cieszeniewo-Kluczkowo - 3,7 km,
- Cieszyno-Kłępczewo - 1 km,
- Lekowo-Kłępczewo - 3,9 km,
- Bełtno-Rusinowo - 2 km,
- Rogalino wieś - 1 km.

Gmina nie posiada planów budowy nowych dróg gminnych. Podmiotem odpowiedzialnym za bieżące utrzymanie dróg gminnych jest gmina. Gmina Świdwin posiada umowę z prywatnym przewoźnikiem na świadczenie usług dowozu dzieci do Zespołu Szkół w Lekowie. Poza tym, na terenie gminy Świdwin prowadzą działalność prywatni przewoźnicy.

Wszystkie miejscowości posiadają połączenia świadczone publicznymi i prywatnymi środkami transportu.

2.6.3 Zaopatrzenie w wodę i gospodarka wodno-ściekowa

Łączna długość istniejącej sieci wodociągowej na terenie gminy Świdwin wynosi 71,71 km. W sieć wyposażonych jest 829 mieszkań.³⁵ Z instalacji wodociągowej korzysta łącznie 84,4% mieszkańców gminy Świdwin. Najwięcej korzystających z instalacji jest w gminie Sławoborze (90,5%) i Świdwinie (95,3%).

Tabela 29: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z wodociągu

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeźno	80,0	80,0	80,2	80,2	80,2
Gmina Rąbino	89,6	89,6	89,6	89,6	89,6
Gmina Sławoborze	90,1	90,2	90,2	90,2	90,5
Gmina Połczyn Zdrój	89,9	89,9	89,9	89,8	89,9
Gmina Świdwin	84,0	84,0	84,0	84,4	84,4
Miasto Świdwin	95,1	95,1	95,1	95,2	95,3
Powiat Świdwiński	90,3	90,3	90,3	90,3	90,4

Źródło: Dane GUS.

³⁵ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

W roku 2013 gmina Świdwin zrealizowała budowę sieci wodociągowej w miejscowości Bełtno PE HD dn 90 – dł. 1745m oraz wodociągu Rusinowo - Bełtno PE HD dn 125 – dł. 2821m.³⁶

W miejscowości Bełtno znajdowała się sieć wodociągowa w bardzo złym stanie technicznym i wykonano nową sieć oraz przełączono odbiorców do nowej sieci, dlatego ilość przyłączy do sieci wodociągowej nie uległa zmianie, oraz doprowadzono wodę do hydroforni w Bełtnie z Rusinowa, ponieważ w studni w Bełtnie okresowo brakuje wody. Plany inwestycyjne w zakresie budowy nowych sieci oraz modernizacji już istniejących – w perspektywie do 2022 r. oraz od 2023 do 2027 r. - nie są jeszcze ustalone.³⁷

W 2013 roku długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Świdwin wynosiła 25,26 km. W kanalizację sanitarną wyposażone są 223 mieszkania (stan na dzień 31.12.2013 r.).³⁸ Gmina Świdwin, na tle pozostałych gmin powiatu świdwińskiego, z punktu widzenia % ogółu ludności korzystających z instalacji kanalizacyjnej wypada najslabiej – 40,6% (por. tabela)

Tabela 30: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z kanalizacji

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeźno	35,8	35,8	35,9	51,0	51,0
Gmina Rąbino	33,4	33,4	33,4	51,3	51,4
Gmina Sławoborze	72,4	72,4	72,4	72,3	75,1
Gmina Połczyn Zdrój	60,2	60,0	60,1	64,4	89,5
Gmina Świdwin	38,5	38,5	38,5	40,6	40,6
Miasto Świdwin	82,5	82,6	82,7	82,8	84,1
Powiat Świdwiński	62,1	62,1	62,2	66,2	75,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2011 roku Gmina Świdwin podjęła uchwałę w sprawie zasad udzielania dotacji z budżetu Gminy Świdwin na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków osobom fizycznym. W 2013 realizowane zostały 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków, które wykonano i odebrano na terenie Gminy Świdwin.

Jeżeli chodzi o plany inwestycyjne w zakresie budowy nowych sieci oraz modernizacji już istniejących – w perspektywie do 2022 r. oraz od 2023 do 2027 r. – to planowana jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Bystrzno wraz z budową lokalnej oczyszczalni ścieków. Plany inwestycyjne na inne inwestycje

³⁶ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

³⁷ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

³⁸ Dane Gminy, stan na dzień 31.12.2013.

związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej na lata do 2022 oraz od 2023 do 2027r. nie są jeszcze ustalone.³⁹

2.6.4 Gospodarka odpadami⁴⁰

Na terenie gminy Świdwin podmiotem odpowiedzialnym za odbiór odpadów komunalnych jest Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. (Wardyn Górny 35, 78-320 Połczyn Zdrój).

Za utrzymanie porządku publicznego na terenie gminy odpowiada bezpośrednio gmina Świdwin. Gmina reguluje kwestie porządku publicznego poprzez zatrudnianie (we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy) pracowników społeczno-użytecznych, którzy odpowiedzialni są za utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.

2.6.5 Sieć gazowa i ciepłownictwo

Gmina Świdwin w bardzo małym zakresie realizuje usługi dostawy c.o. (bez c.w.). Dostawą c.o. objęte są 3 lokale mieszkalne i dwa lokale użytkowe. Długość sieci to około 150 m. Gmina nie planuje rozwoju sieci dostaw c.o.⁴¹

Zapotrzebowanie na ciepło na terenie gminy Świdwin pokrywane jest z indywidualnych pieców i instalacji grzewczych oraz osiedlowych kotłowni. Z instalacji gazowej korzysta jedynie 10,9 % ogółu ludności gminy (por. tabela)

Tabela 31: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z gazu

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeźno	27,3	30,3	31,1	30,5	33,0
Gmina Rąbino	1,2	2,9	3,0	4,7	4,7
Gmina Sławoborze	11,1	16,8	17,2	17,4	18,0
Gmina Połczyn Zdrój	3,4	10,9	11,3	11,4	11,9
Gmina Świdwin	3,1	10,5	10,6	11,0	10,9
Miasto Świdwin	76,1	81,1	80,8	80,1	77,8
Powiat Świdwiński	28,6	34,4	34,6	34,7	34,3

Źródło: Dane GUS.

2.7 GOSPODARKA I POTENCJAŁ LOKALNEGO RYNKU

2.7.1. Podmioty gospodarcze w gminie

³⁹ Dane Gminy, stan na dzień 31.12.2013.

⁴⁰ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

⁴¹ Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Liczba podmiotów gospodarczych oraz rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej wpływają na potencjał danego regionu.

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące podmiotów gospodarczych w gminie Świdwin w 2012 roku na tle powiatu świdwińskiego.

Tabela 32: Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2012 roku

	Powiat świdwiński	Gmina Świdwin
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	4412	324
- w tym w sektorze rolniczym	232	49
- w tym sektorze przemysłowym	428	35
- w tym w sektorze budowlanym	473	50
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	902	557
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	640	423

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013.

Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD w latach 2009-2013 roku w gminie Świdwin przedstawione zostały w poniższej tabeli. W 2013 roku największa aktywność gospodarcza dotyczyła następujących sekcji: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (85), budownictwo (47) i rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (49).

Tabela 33: Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	43	47	48	49	49
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1	1
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	27	34	33	33	34
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	1	1	1
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	1	0	0	0
Sekcja F - Budownictwo	46	52	55	50	47
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	88	84	88	87	85
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	19	20	18	18	20
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami	4	5	8	8	5

gastronomicznymi					
Sekcja J - Informacja i komunikacja	2	2	2	2	2
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	10	9	6	7
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12	12	12	13	13
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12	16	17	19	14
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6	6	5	6	9
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	6	6	6	6
Sekcja P - Edukacja	12	12	7	7	9
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	11	9	8	9
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12	11	10	11	12
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	16	16	18	17	17
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0

Źródło: Dane GUS i Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku, GUS, Szczecin 2013, s. 52

Od 2008 roku do 2011 roku liczba podmiotów gospodarczych w gminie Świdwin rosła od 318 do 347). W roku 2012 nastąpił spadek i liczba podmiotów wyniosła 342. (por. poniższa tabela). W 2013 roku w gminie Świdwin zarejestrowanych było 340 podmiotów gospodarki narodowej.⁴²

W 2013 roku w gminie Połczyn Zdrój podmiotów gospodarczych było najwięcej (1705), najmniej natomiast w gminie Brzeźno (154).

Tabela 34: Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII), ogółem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno						
Ogółem	118	126	129	126	127	154
Sektor publiczny	7	7	7	7	7	7
Sektor prywatny	111	119	122	119	120	147
Gmina Rąbino						
Ogółem	221	228	236	219	235	253
Sektor publiczny	10	10	10	10	10	10
Sektor prywatny	211	218	226	209	225	243
Gmina Sławoborze						
Ogółem	240	253	267	245	250	258
Sektor publiczny	11	11	11	11	12	14

⁴² Dane GUS.

Sektor prywatny	229	242	256	234	238	244
Gmina Połczyn Zdrój						
Ogółem	1707	1716	1758	1700	1682	1705
Sektor publiczny	119	117	121	120	119	121
Sektor prywatny	1588	1599	1637	1580	1563	1584
Gmina Świdwin						
Ogółem	318	326	346	347	342	340
Sektor publiczny	11	11	11	6	6	7
Sektor prywatny	307	315	335	341	336	333
Miasto Świdwin						
Ogółem	1789	1801	1845	1797	1776	1802
Sektor publiczny	117	116	121	123	127	128
Sektor prywatny	1672	1685	1724	1674	1649	1674
Powiat Świdwiński						
Ogółem	4393	4450	4581	4434	4412	4512
Sektor publiczny	275	272	281	277	281	287
Sektor prywatny	4118	4178	4300	4157	4131	4225

Źródło: Dane GUS.

2.7.2. Rolnictwo i leśnictwo

Gospodarka gminy wiejskiej Świdwin opiera się głównie na rolnictwie. Użytki rolne zajmują 63% powierzchni gminy. Do użytków rolnych należą:⁴³

- grunty orne – 13418 ha,
- sady – 40 ha,
- łąki trwałe – 1312 ha,
- pastwiska trwałe – 829 ha,
- grunty rolne zabudowane – 312 ha,
- grunty pod stawami – 11 ha,
- grunty pod rowami – 68 ha.

Na koniec 2012 roku w gminie Świdwin było 831 gospodarstw rolnych (por. tabela).⁴⁴

Tabela 35: Ilość gospodarstw rolnych

Gmina	Stan na koniec IV kwartału 2012
	Ilość gospodarstw rolnych
Gmina Brzeźno	361
Gmina Rąbino	333
Gmina Sławoborze	443
Gmina Połczyn-Zdrój	1029
Gmina Świdwin	831

⁴³ Strategia rozwiązywania problemów społecznych..., op. cit., s. 19.

⁴⁴ Dane dotyczą rolników posiadających powyżej 1 ha użytków rolnych

Miasto Świdwin	103
Ogółem	3100

Źródło: GUS

Powierzchnia gminy zajmowana przez grunty leśne wynosi 7082 ha, co stanowi 28% powierzchni gminy - lasy zajmują 6867 ha, grunty zadrzewione i zakrzewione 215 ha.

Łączna powierzchnia użytków rolnych i lasów stanowi ponad 93% powierzchni gminy. Główną formą własności są indywidualne gospodarstwa rolne oraz spółki i przedsiębiorstwa rolne, które zajmują się przede wszystkim produkcją roślinną. W uprawach dominują zboża i rośliny okopowe. Większość gospodarstw zajmuje się produkcją rolniczą w celu zaspokojenia własnych potrzeb.⁴⁵

2.8 BUDŻET GMINY

Zakres przedsięwzięć realizowanych przez Gminę zależy w znacznym stopniu od jego dochodów oraz możliwości inwestycyjnych. W analizowanym okresie 2008 -2012 występuje trend rosnący w zakresie dochodów oraz wydatków Gminy. W roku 2010 i 2011 wydatki Gminy przekroczyły jej dochody.

W 2013 roku dochód ogółem na 1 mieszkańca wyniósł 3564,33 zł., natomiast wydatki ogółem na 1 mieszkańca 3744,01 zł.

Dochody i wydatki gminy Świdwin, w latach 2008-2012, przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 36: Dochody i wydatki Gminy w latach 2008-2013, zł.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody budżetu gminy						
Dochody ogółem	16 028 644	17 295 200	17 702 258	18 056 243	20 877 634	20 004 757
- w tym dochody własne	4 746 708	4 964 893	5 359 451	5 932 709	8 579 393	7 691 977
dochody ogółem na 1 mieszkańca	2 604	2 823	2 853	2 924	3 380	3 228
Wydatki z budżetu gminy						
Wydatki ogółem	15 862 083	17 046 261	20 260 050	20 435 004	19 858 650	19 111 029
- w tym wydatki majątkowe	49 768,34	38 460,20	2 806 449	2 960 390	2 396 672	1 199 087

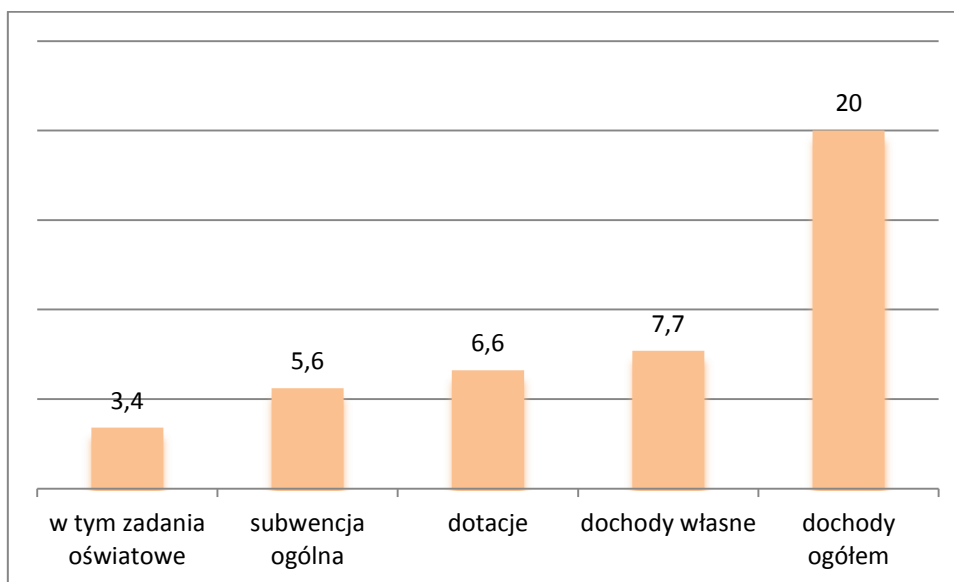
⁴⁵ Strategia rozwiązywania problemów społecznych..., op. cit., s. 19

inwestycyjne						
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2 577	2 782	3 265	3 309	3 215	3 084

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

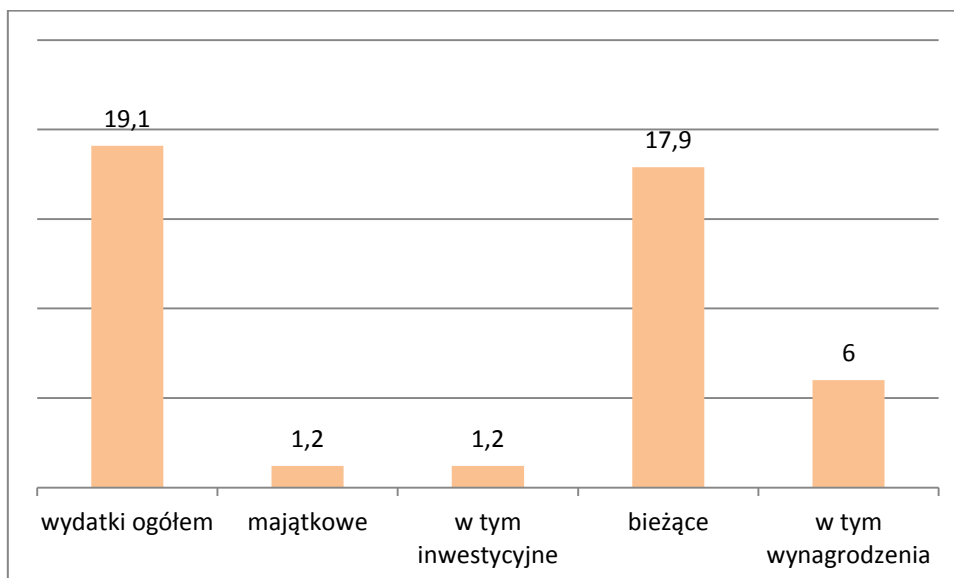
Jak wynika z powyższej tabeli dochody, w 2013 roku, ogółem wyniosły 20 mln. zł. (por. wykres), wydatki natomiast 19,1 mln. zł (por. wykres).

Rysunek 2: Dochody gminy Świdwin w mln zł. w 2013 roku

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Rysunek 3: Wydatki gminy Świdwin w mln zł w 2013 roku

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

Dochody budżetu Gminy (w %) w latach 2010-2013 przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 37: Dochody budżetu gminy według działów (w%)

	2010	2011	2012	2013
Dochody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	4,9	4,1	13,2	8,3
Transport i łączność	-	-	-	0,2
Gospodarka mieszkaniowa	1,4	0,8	0,9	0,8
Administracja publiczna	0,3	0,8	0,3	0,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0	0	0	0,2
Różne rozliczenia	35,5	34,6	29,7	28,6
Oświata i wychowanie	0,2	0,2	0,3	0,4
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	27,9	27,0	25,1	27,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,0	1,2	0,5	1,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,8	0,7	0,5	1,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0	0	0	0
Kultura fizyczna	0	0	0,1	0
Dochody od osób prawnych i osób fizycznych	25,5	30,4	29,3	30,8
Pozostałe	0,3	0,2	0,1	0

Źródło: Dane GUS oraz dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

W 2013 roku dochody gminy Świdwin na 1 mieszkańca wyniosły 3228,14 zł., a w 2012 roku dochód na 1 mieszkańca wyniósł 3379,90 zł., czyli 151,76 zł. więcej.

W 2012 roku najwyższe dochody, spośród gmin powiatu świdwińskiego, były w gminie Brzeźno – 4074 zł. (por. tabela). Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły w tym czasie 2,6 mln. zł.⁴⁶

Tabela 38: Dochody ogółem na 1 mieszkańca, zł.

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeźno	2792,57	2871,12	2852,35	2993,30	4073,89
Gmina Rąbino	2546,44	2747,68	2780,86	3120,33	3529,53
Gmina Sławoborze	2866,48	3093,34	3069,37	3821,31	3417,38
Gmina Połczyn Zdrój	2634,05	3090,62	2957,26	3006,04	3372,08
Gmina Świdwin	2603,74	2822,78	2852,90	2923,61	3379,90
Miasto Świdwin	2325,66	2267,97	2509,95	2643,30	2784,84
Powiat Świdwiński	978,62	1017,23	1070,34	1152,50	1263,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Natomiast wydatki gminy Świdwin na 1 mieszkańca wyniosły w 2013 roku 3083,92 zł. Wydatki budżetu gminy (w %) według działów zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

⁴⁶ Dane GUS.

Tabela 39: Wydatki budżetu gminy według działów (w %)

	2010	2011	2012	2013
Wydatki ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	16,6	17,6	15,0	7,6
Transport i łączność	1,0	0,5	1,2	1,6
Gospodarka mieszkaniowa	0,5	0,8	0,8	0,8
Administracja publiczna	10,8	11,0	12,4	12,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,0	0,9	1,3	2,5
Różne rozliczenia	-	-	-	-
Oświata i wychowanie	30,4	30,1	26,3	29,4
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	28,7	28,4	31,5	34,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,7	1,2	1,5	1,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,9	3,6	3,9	4,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,6	2,4	2,4	2,4
Kultura fizyczna	0,4	0,4	0,4	0,3
Działalność usługowa	-	-	-	-
Ochrona zdrowia	0,5	0,5	0,5	0,5
pozostałe	1,9	2,4	2,8	1,8

Źródło: Dane GUS oraz dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

3. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH (ILOŚCIOWYCH) ORAZ JAKOŚCIOWYCH

3.1 Badania ankietowe wśród mieszkańców

W celu przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców Wykonawca posłużył się techniką wywiadu bezpośredniego kwestionariuszowego (PAPI). Badanie bezpośrednie z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety jest najbardziej popularną techniką zbierania danych wśród metod ilościowych. Polega na zbieraniu informacji przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety. Pytania zawarte w kwestionariuszu są opracowane na podstawie problemów badawczych. Badanie ankietowe charakteryzuje się dużym wskaźnikiem responsu, niskimi kosztami przeprowadzenia i dużą szybkością analizowania danych.

Liczebność próby: zostało przeprowadzonych 80 wywiadów wśród mieszkańców gminy wiejskiej Świdwin:

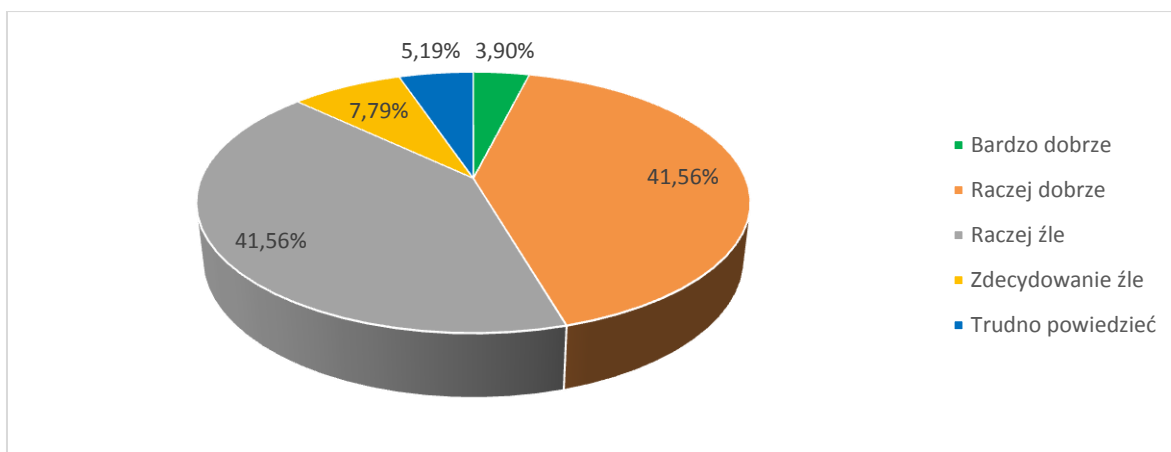
Jako uzupełnienie badania PAPI wykorzystano technikę CAWI. CAWI polega na umieszczeniu kwestionariusza na stronie internetowej tak, aby był dostępny z poziomu przeglądarki internetowej.

Zamieszczoną w Internecie ankietę wypełniło 2 mieszkańców gminy wiejskiej Świdwin.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty kulturalnej

Oferta kulturalna w gminie wiejskiej Świdwin opiera się głównie na działalności Bibliotek Publicznych, ich filii, trzech zespołów artystycznych, oraz świetlic wiejskich w szkołach. 41,56% respondentów raczej dobrze ocenia jakość i dostępność oferty kulturalnej, a bardzo dobrze 3,9% ankietowanych. Przeciwnego zdania jest ponad 49% badanych, co wskazuje na potrzebę rozszerzenia oferty oraz jakości działań w obszarze kultury.

Rysunek 4. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty kulturalnej?

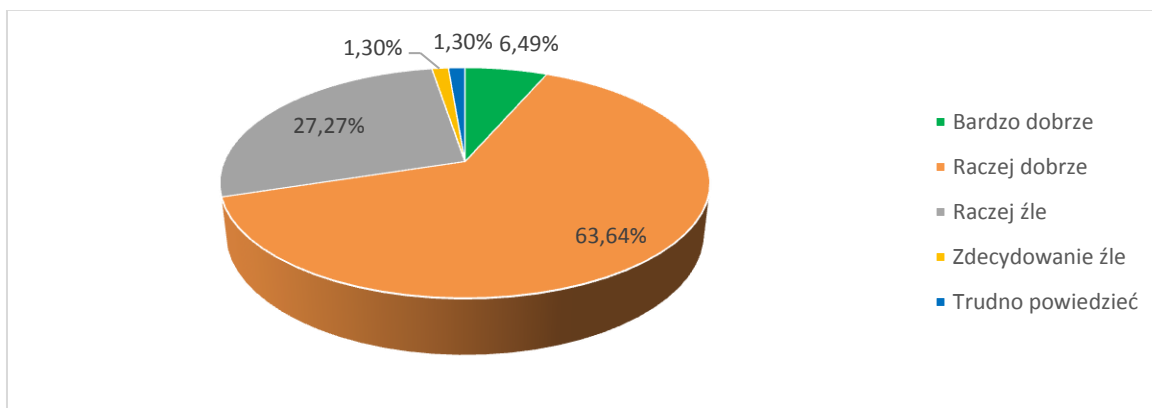

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem warunków mieszkaniowych

Warunki mieszkaniowe zostały bardzo dobrze ocenione przez 6,49% respondentów oraz raczej dobrze przez 63,64%. Negatywnie wypowiedziało się ponad 28% ankietowanych. Wyniki wskazują, że warunki mieszkaniowe odpowiadają zdecydowanej większości mieszkańców.

Rysunek 5. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem warunków mieszkaniowych?

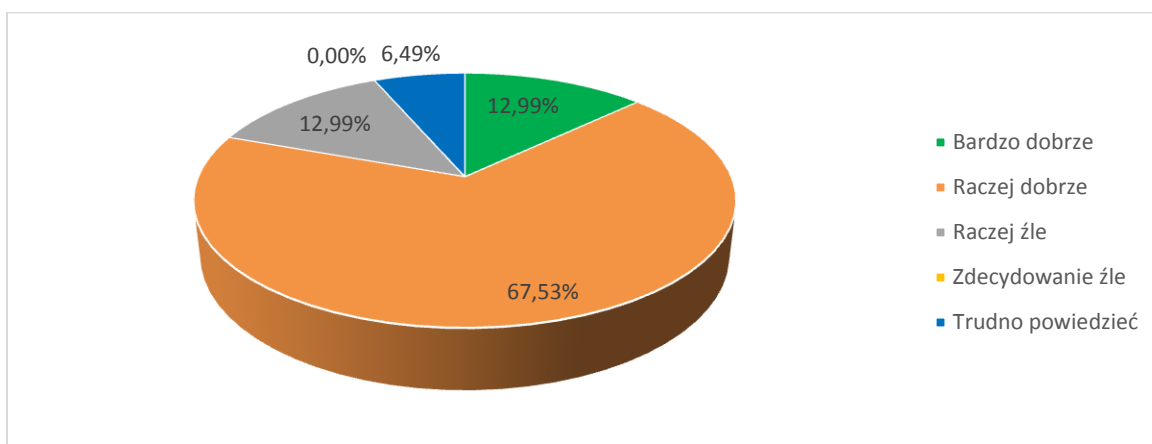

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem bezpieczeństwa publicznego mieszkańców

Ponad 70% uczestników badania w przychylny sposób wypowiedziało się o bezpieczeństwie publicznym w gminie. 12,99% badanych nie czuje się bezpiecznie, 15,58% nie ma zdania na ten temat. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że mieszkańcy czują się w dużej mierze bezpiecznie, a wydatki na bezpieczeństwo publiczne są wystarczające.

Rysunek 6. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem bezpieczeństwa publicznego mieszkańców?

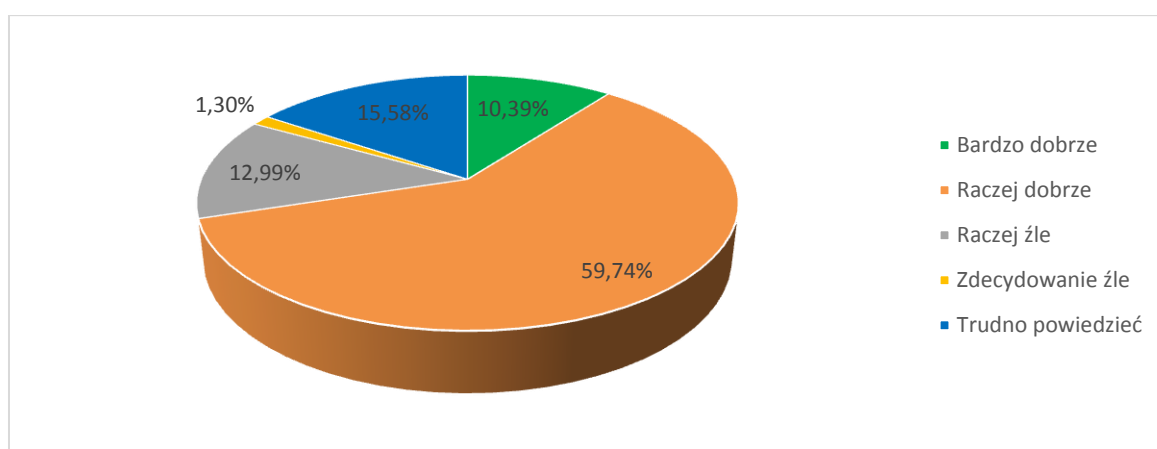

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem zabezpieczenia opieki nad dziećmi do 3 lat

Większość badanych uważa zabezpieczenie opieki na dziećmi do lat 3 w gminie, jako bardzo dobre (10,39%) lub raczej dobre (59,74%). Ponad 14% respondentów dostrzegło potrzebę poprawy w tym obszarze, a 15,58% powstrzymało się od udzielenia odpowiedzi.

Rysunek 7. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem zabezpieczenia opieki nad dziećmi do lat 3?

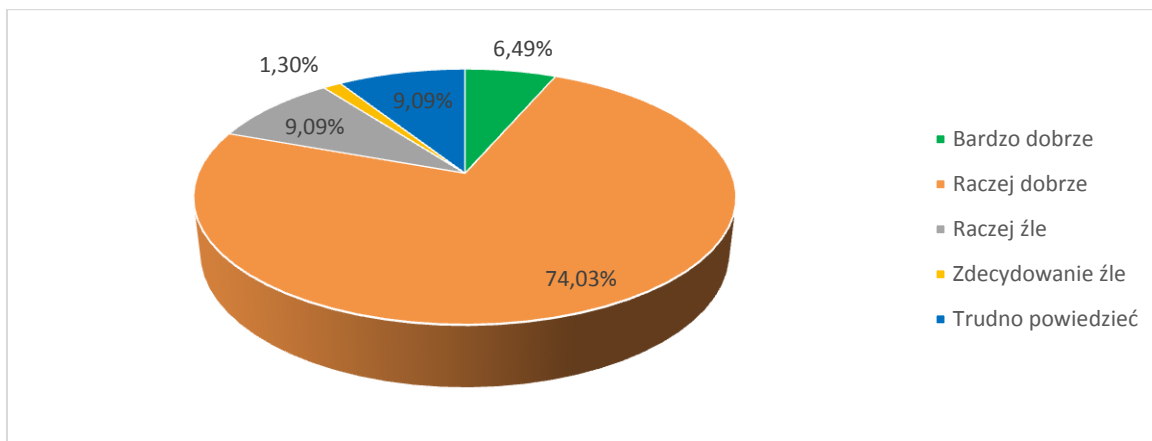

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności placówek przedszkolnych

Według 80% opiniodawców dostępność placówek przedszkolnych odpowiada ogólnemu zapotrzebowaniu. Przeciwną opinię reprezentuje ponad 10% ankietowanych. Świadczy to o ogólnym zadowoleniu mieszkańców w tej kwestii.

Rysunek 8. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dostępności placówek przedszkolnych?

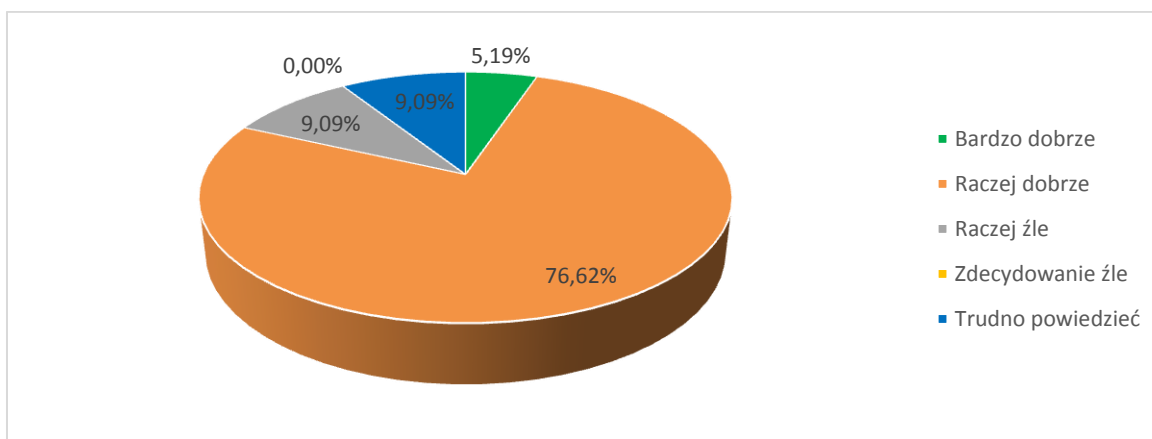

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności placówek szkolnych

Jeszcze większa liczba respondentów (niemal 82%) wyraziła przekonanie, że liczba placówek szkolnych jest wystarczająca. Zaledwie 9% badanych zgłosiło potrzebę powstania nowych placówek szkolnych na terenie gminy.

Rysunek 9. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dostępności placówek szkolnych?

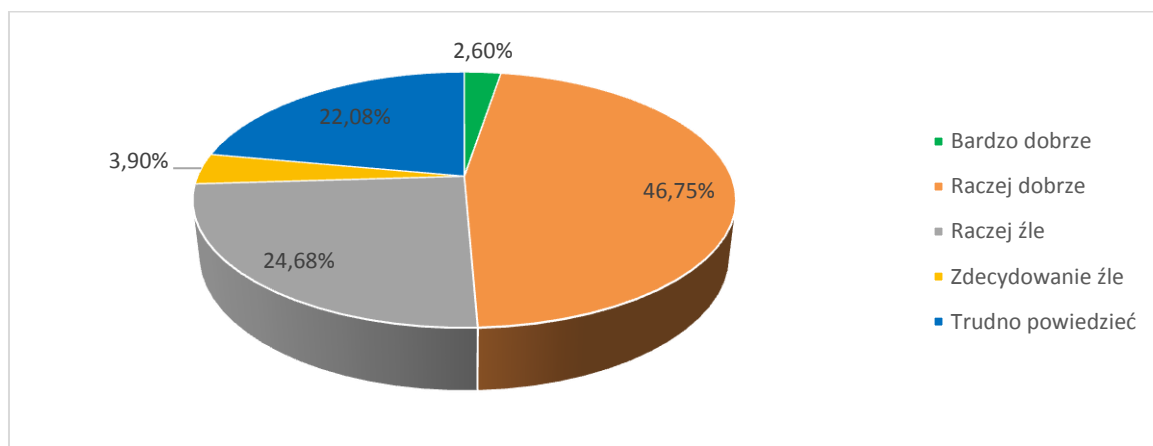

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży

46,75% ankietowanych jest zadowolonych z oferty i jakości zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, zaś 2,6% jest bardzo zadowolona. Co piąty respondent nie wypowiedział się w tej kwestii. Ponad 28% opiniodawców dostrzegło potrzebę usprawnienia działań dotyczących zajęć po lekcjach. Opinia badanych wskazuje na troskę gminy o odpowiednie zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży po obowiązkowych zajęciach szkolnych.

Rysunek 10. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży?

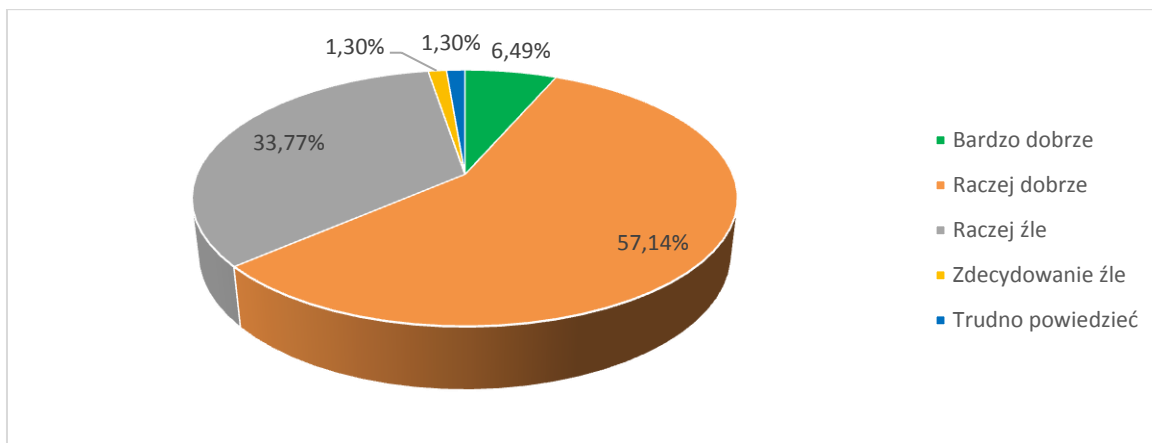

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności punktów usługowo-handlowych

W opinii 63,63% badanych, w gminie nie brakuje punktów usługowo-handlowych. 35,07% respondentów nie jest zadowolona z dostępności tego typu punktów, a 1,3% nie potrafiło tego ocenić. Wyniki wskazują na zapotrzebowanie mieszkańców na nowe punkty usługowo-handlowe.

Rysunek 11. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dostępności punktów usługowo-handlowych?

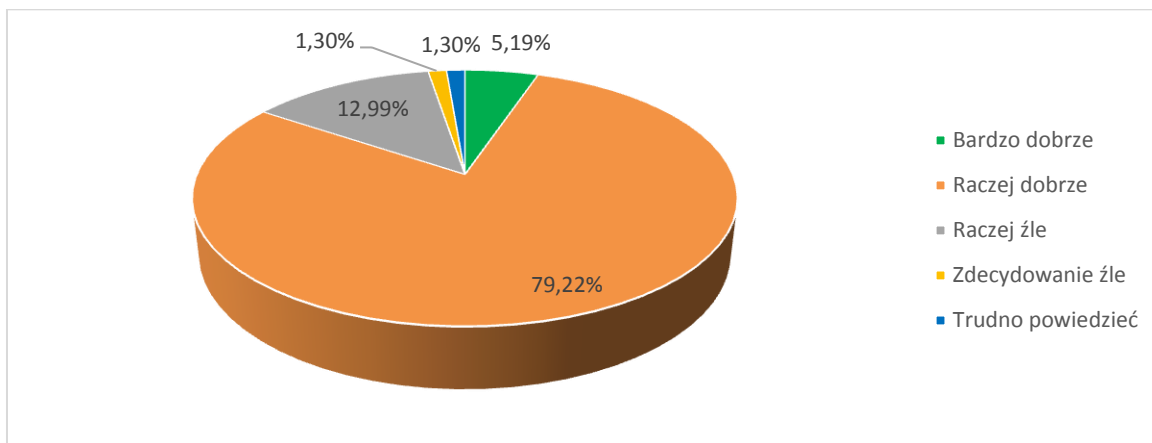

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem stanu nawierzchni dróg

Na stan nawierzchni dróg narzeka 14,29% osób badanych. Wynik ten pokazuje, że w gminie znajdują się drogi kwalifikujące się do remontu. Pozostała grupa respondentów (84,41%) nie uważa modernizacji nawierzchni dróg za konieczną. Co jednoznacznie wskazuje, że problem złej nawierzchni dotyczy głównie rzadziej uczęszczanych dróg, na których remont zazwyczaj brakuje pieniędzy w budżecie.

Rysunek 12. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem stanu nawierzchni dróg?

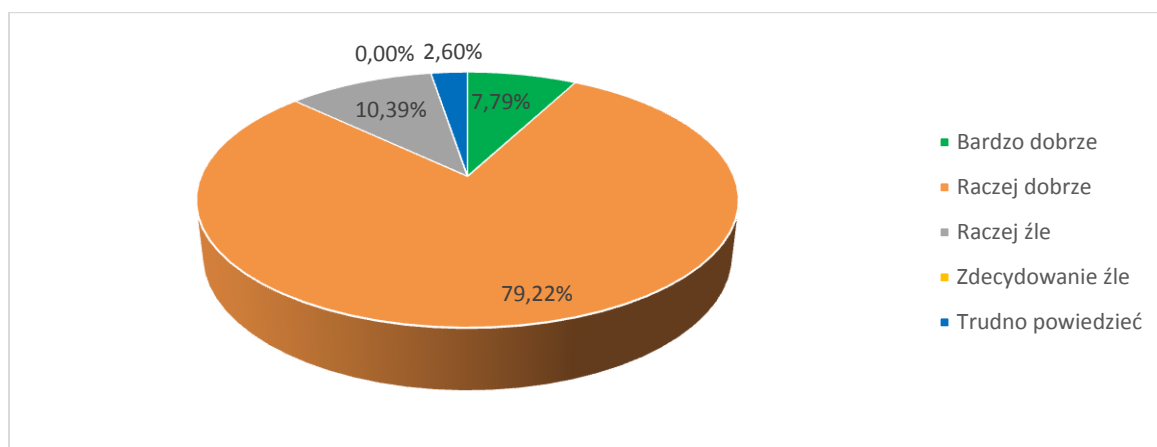

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności do sieci wodociągowej

Na temat sieci wodociągowej w gminie Wiejskiej Świdwin pozytywną opinię prezentuje blisko 87,01% badanych (w tym 7,79% bardzo dobre), co odpowiada liczbie 84,4 % mieszkańców gminy Świdwin korzystających z sieci wodociągowej. 10,39% jest przeciwnego zdania – mogą to być osoby, które ze względu na domostwa znajdujące się w dużej odległości od miejscowości wiejskich, nie mają możliwości korzystania z sieci wodociągowej.

Rysunek 13. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci wodociągowej?

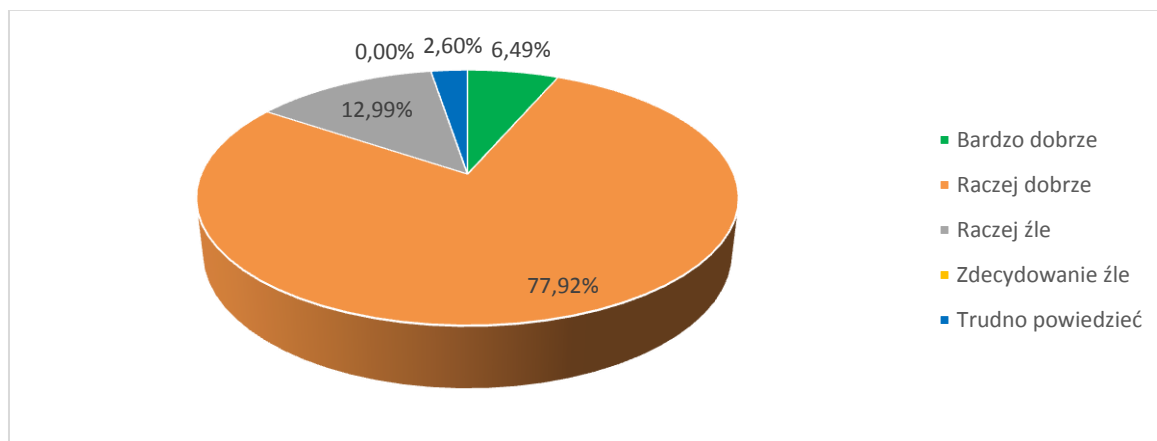

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności do sieci kanalizacyjnej

Bardzo przychylnie oceniono również sieć kanalizacyjną (6,49% ocen bardzo dobrych, 77,92% ocen dobrych). Negatywnie na ten temat wypowiedziało się 12,99% badanych. Osiągnięty rezultat może jeszcze ulec poprawie dzięki przyjęciu przez Gminę Świdwin uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z budżetu Gminy Świdwin na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków osobom fizycznym.

Rysunek 14. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci kanalizacyjnej?

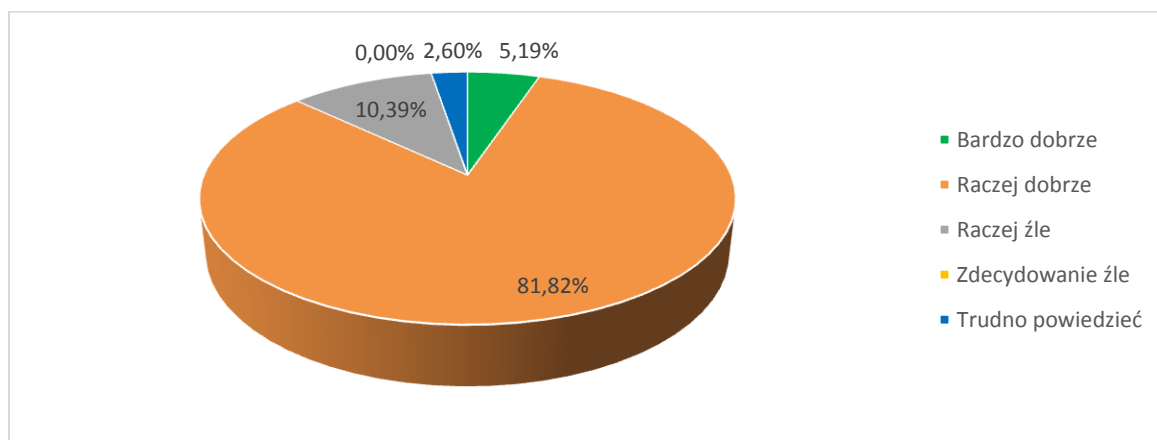

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości sieci energetycznej

Do funkcjonowania sieci energetycznej na terenie gminy Wiejskiej Świdwin zastrzeżeń nie ma ponad 87% respondentów przy zaledwie niecałych 11% osób, które wybrały odpowiedź „raczej źle”. Oznacza to, że warunki zasilania są ogólnie dobre.

Rysunek 15. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci energetycznej?

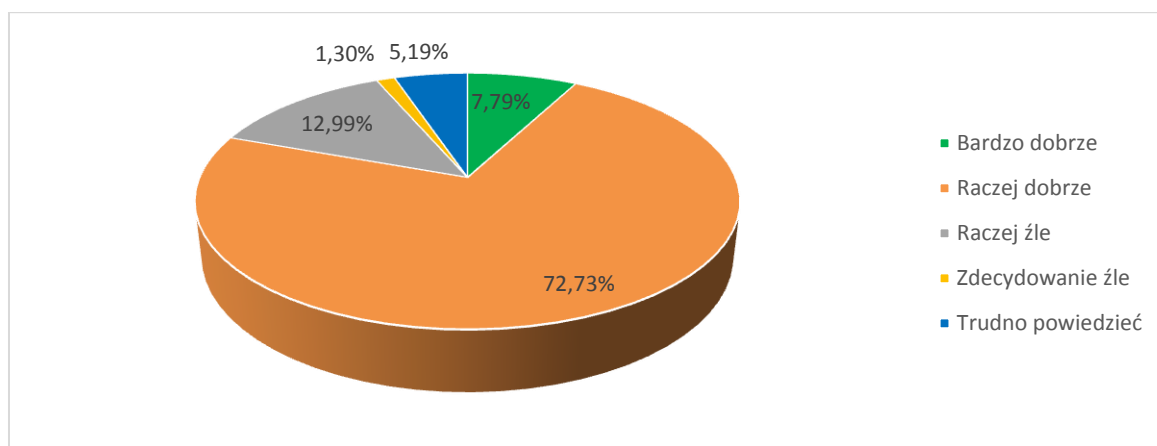

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem sieci telekomunikacyjnej

Zadowolenie z funkcjonującej sieci telekomunikacyjnej deklaruje ponad 80% ankietowanych. Pewna grupa respondentów zaznaczyła odpowiedź „raczej źle” (12,99%) oraz „zdecydowanie źle” (1,3%). Najprawdopodobniej te mają utrudniony dostęp do usług telekomunikacyjnych, co w konsekwencji może doprowadzić do wykluczenia społecznego.

Rysunek 16. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci telekomunikacyjnej?

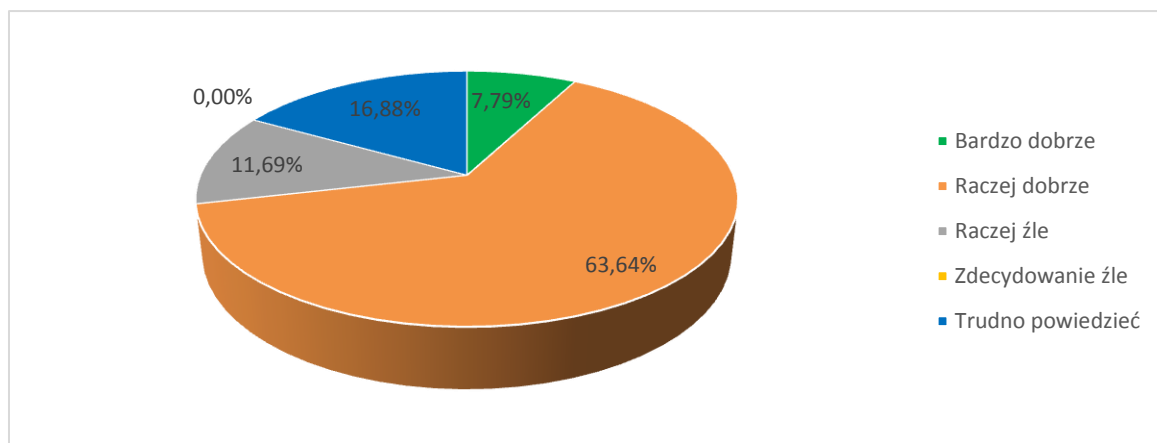

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości dostępu do Internetu

Jakość dostępu do Internetu jest bardzo dobra według 7,79% respondentów, natomiast 63,64% określiło ją, jako raczej dobrą. Negatywnie ten aspekt oceniło ponad 19% badanych. Prawie 17% nie ma zdania, co może oznaczać, że ta grupa nie posiada stałego dostępu do Internetu lub nie ma potrzeby korzystania z jego usług.

Rysunek 17. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości dostępu do Internetu?

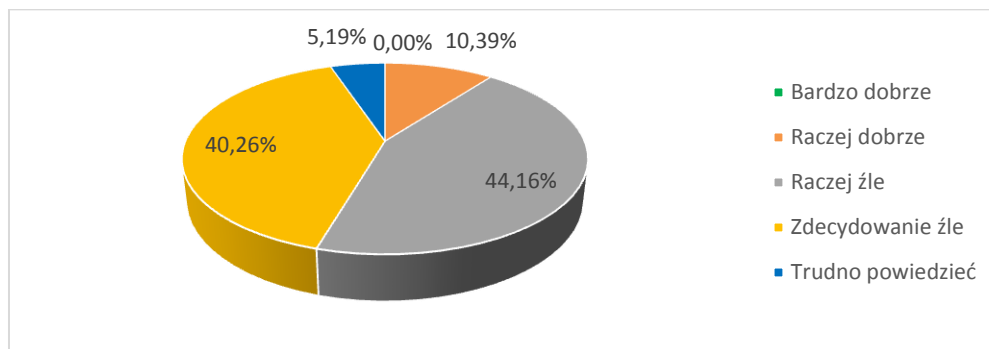
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem transportu publicznego (komunikacji zbiorowej)

Komunikacja zbiorowa została oceniona na poziomie bardzo złym. Niemal 85% respondentów jest niezadowolona z transportu publicznego, nieco ponad 5% nie

potrafiło go ocenić. Niespełna 11% oceniła transport zbiorowy w sposób raczej dobry. Odzwierciedla to w pełni fakt, że istnieje niewielka liczba połączeń komunikacji zbiorowej pomiędzy miejscowościami w granicach Gminy Wiejskiej, a są to, głównie autobusy dowożące dzieci do szkół.

Rysunek 18. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem transportu publicznego (komunikacji zbiorowej)?

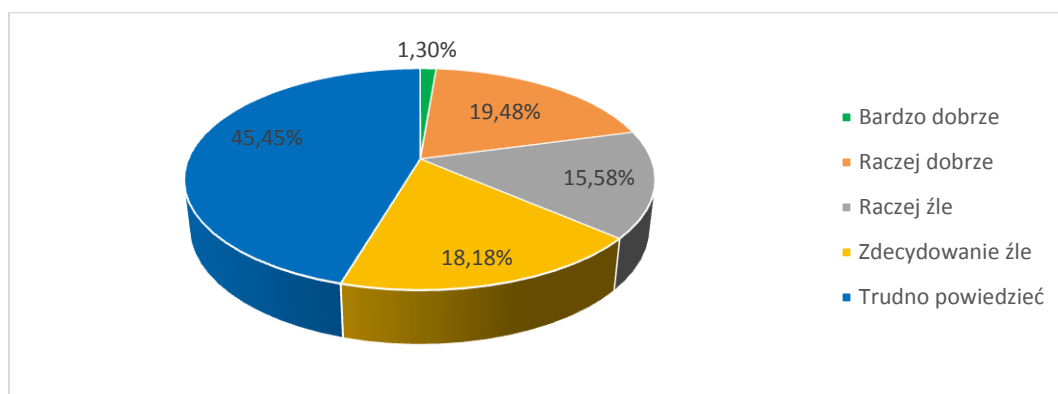

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem oferty inwestycyjnej w gminie, dzięki której gmina jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz

Ponad połowa ankietowanych najprawdopodobniej nie ma pojęcia o ofercie inwestycyjnej gminy skierowanej do zewnętrznych inwestorów, przez co wypowiadają się o niej w sposób następujący: „trudno powiedzieć” (45,45%), „zdecydowanie źle” (18,18%), „raczej źle” (15,58%). Niespełna 20% uważa ofertę za dobrą, jedynie 1,3% wypowiada się bardzo dobrze, co może wskazywać, że w badaniu udział brali pracownicy gminy. Konkluzja jest następująca: albo gmina nie ma interesującej oferty dla zewnętrznych inwestorów, albo oferta nie jest znana mieszkańcom gminy Świdwin.

Rysunek 19. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem oferty inwestycyjnej gminy, dzięki której gmina jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz?

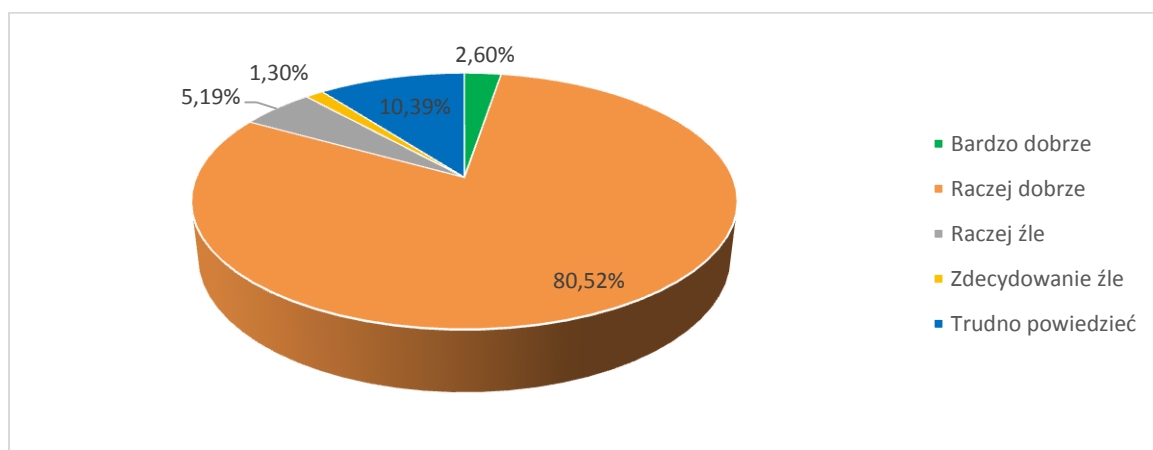

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem stanu środowiska naturalnego

Ankietowani przychylnie ocenili warunki życia pod względem stanu środowiska naturalnego. 80,52% badanych określiło je jako raczej dobre, a 2,6% respondentów jako bardzo dobre. Niespełna 7% osób wypowiedziało się negatywnie w tej kwestii, przy 10,39% uczestników badania, którzy nie potrafili jednoznacznie się w tym temacie wypowiedzieć.

Rysunek 20. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem stanu środowiska naturalnego?

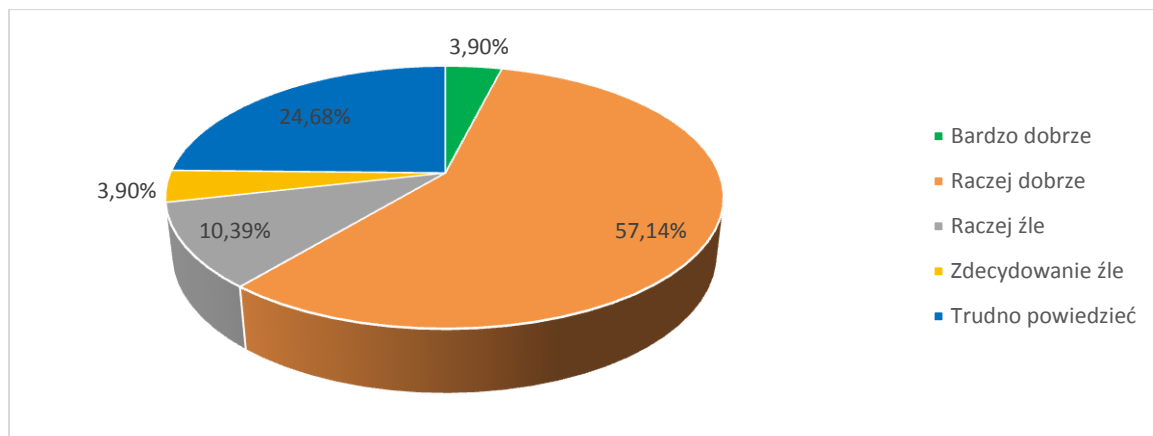

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem systemu segregacji odpadów na terenie gminie

57,14% udzielonych odpowiedzi „raczej dobrze” oraz 3,9% „bardzo dobrze” świadczy, że gmina w sposób zadowalający wprowadza zmiany w systemie segregacji odpadów. Kampanie krajowe i lokalne podnoszące świadomość społeczną w zakresie gospodarki śmieciowej stopniowo zwiększają wiedzę mieszkańców i wpływają na kolejne postępy gminy w tym zakresie.

Rysunek 21. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem systemu segregacji odpadów na terenie gminy?

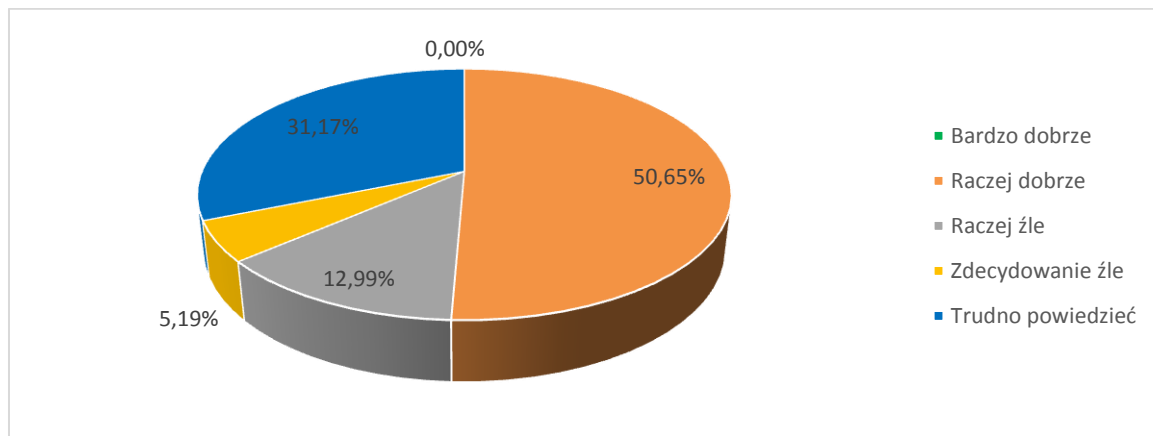

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem świadomości ekologicznej mieszkańców

31,17% respondentów nie potrafiło jednoznacznie ocenić świadomości ekologicznej mieszkańców gminy. Nieco ponad 50% ankietowanych ocenia ją jako raczej dobrą, a niespełna 18% wypowiada się w tym zakresie negatywnie (12,99% „raczej źle”, 5,19% - „zdecydowanie źle”). Istnieje więc realna potrzeba prowadzenia akcji skierowanych do mieszkańców dotyczących podnoszenia ich świadomości ekologicznej.

Rysunek 22. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem świadomości ekologicznej mieszkańców?

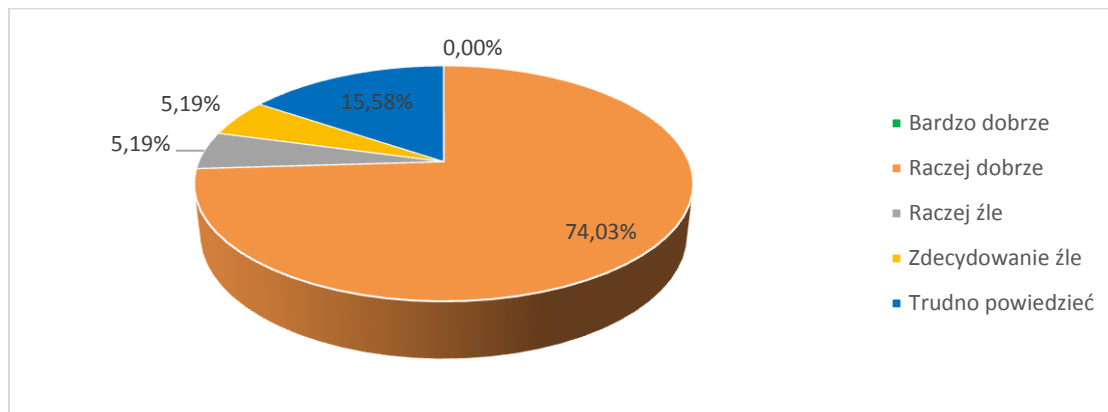
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem czystości i porządku na terenie gminy

Gmina pod względem czystości i porządku została oceniona pozytywnie przez 74,03% respondentów. 15,58% badanych nie potrafiło tego jednoznacznie ocenić, a jedynie

10,28% uczestników badania wypowiedziało się negatywnie na ten temat. Oznacza to, że gmina spełnia oczekiwania mieszkańców w tej materii, jednakże wskazane są drobne zmiany w tym temacie podczas planowania przyszłego budżetu.

Rysunek 23. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem czystości i porządku na terenie gminy?

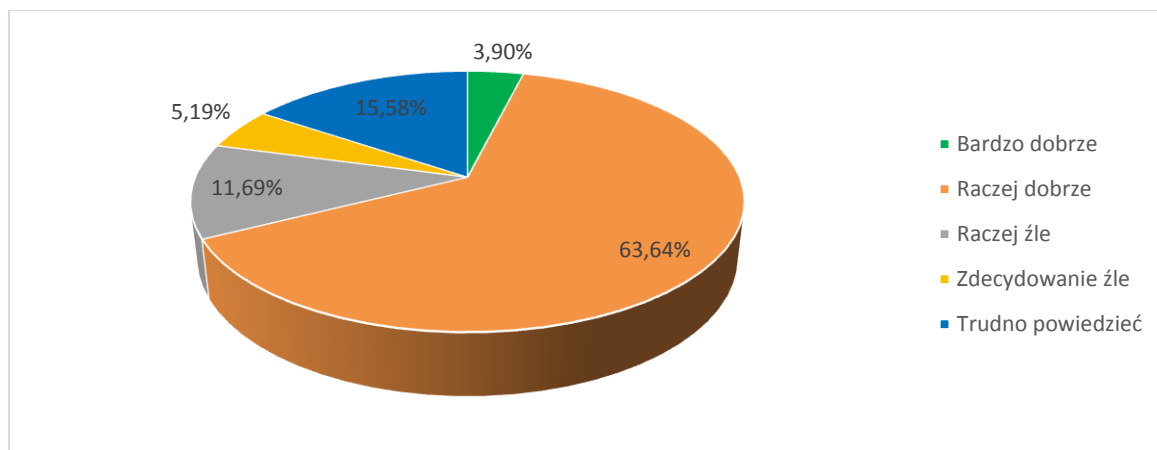

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dbałości mieszkańców o czystość i estetykę posesji

Ocena dbałości mieszkańców o czystość i estetykę posesji wypada całkiem pozytywnie. 3,9% osób udzieliło odpowiedzi „bardzo dobrze”, 63,64% respondentów - „raczej dobrze”. Negatywnie wypowiedziało się mniej ankietowanych - 11,69% odpowiedziało „raczej źle” i 5,19% - „zdecydowanie źle”. 15,58% uczestników badania wstrzymało się od głosu.

Rysunek 24. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dbałości mieszkańców o czystość i estetykę posesji?

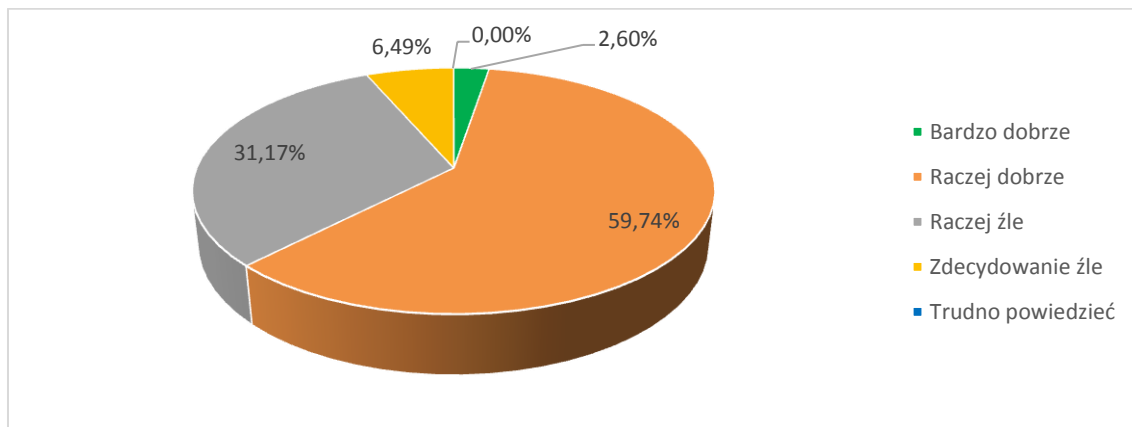

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki zdrowotnej

62,34% mieszkańców ocenia w sposób pozytywny jakość i dostępność opieki zdrowotnej, 37,66% ocenia ją negatywnie. W 2012 roku na terenie gminy otworzono dwie przychodnie, co bezpośrednio może wpłynąć na poprawę tego wyniku w najbliższym czasie. W badaniu tym nikt z ankietowanych nie wstrzymał się od udzielenia opinii na ten temat.

Rysunek 25. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki zdrowotnej?

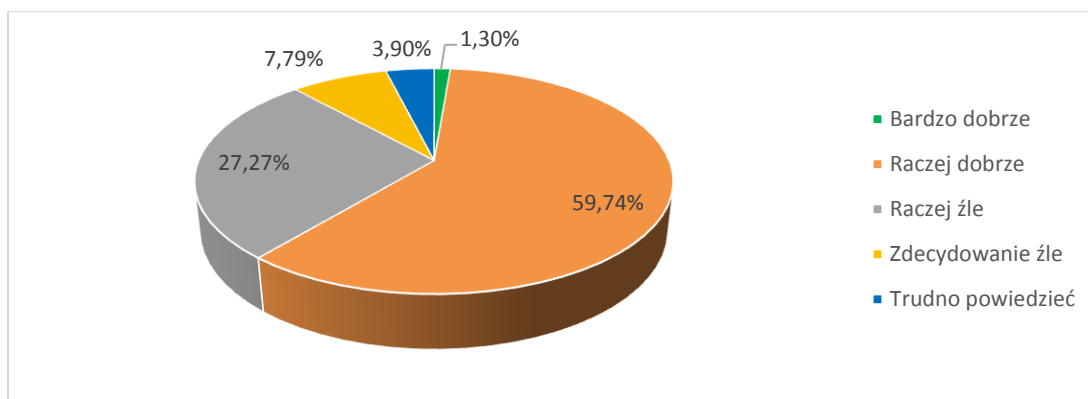

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki społecznej

Ocena jakości i dostępności opieki społecznej przez ponad 60% ankietowanych została oceniona w sposób pozytywny. 27,27% respondentów określa ją jako raczej złą, a 7,79% wypowiada się w tej kwestii zdecydowanie negatywnie. 3,90% uczestników badania najprawdopodobniej nie korzystało dotychczas z usług opieki społecznej, gdyż nie potrafili udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Rysunek 26. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki społecznej?

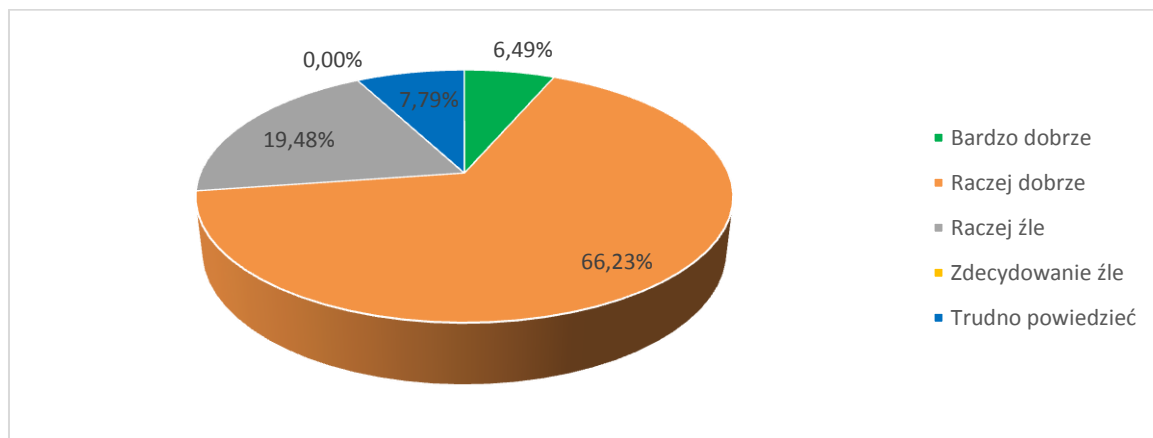

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty sportowo-rekreacyjnej

Ponad 72% badanych jest zadowolonych z aktualnej oferty sportowo-rekreacyjnej, a 7,79% ankietowanych nie ma zdania na ten temat. Niespełna 20% respondentów nie jest usatysfakcjonowanych z jakości i dostępności oferty sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy.

Rysunek 27. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty sportowo-rekreacyjnej?

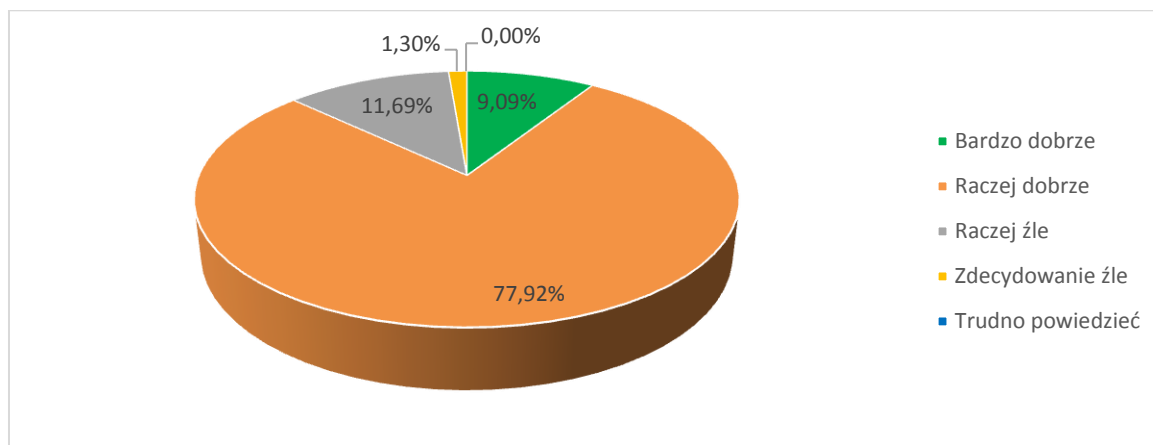

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem organizacji przestrzeni publicznej (parki, place zabaw)

87% respondentów pozytywnie ocenia warunki życia w gminie pod względem organizacji przestrzeni publicznej. 13% ankietowanych nie jest z niej zadowolona. Jest to bardzo wysoki i zadowalający wynik.

Rysunek 28. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem organizacji przestrzeni publicznej (parki, place zabaw)?

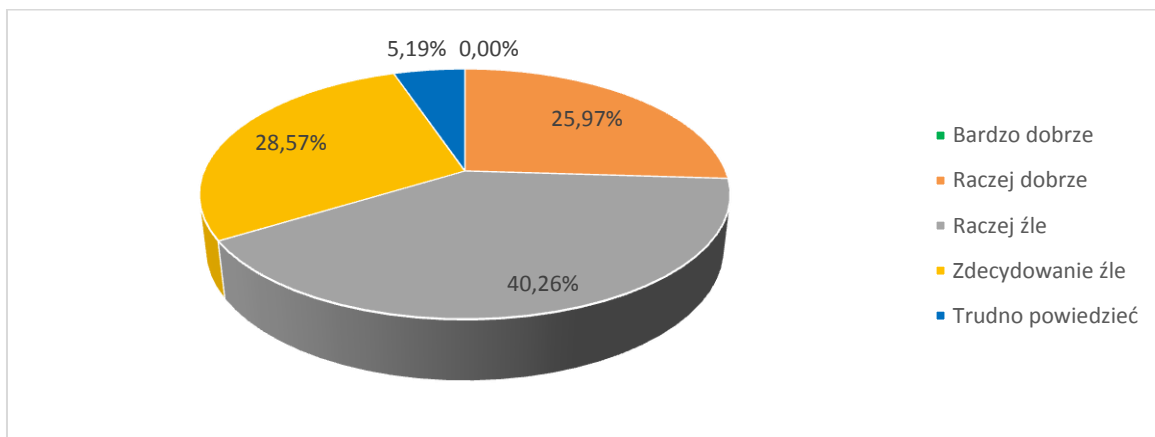

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem stopy życiowej mieszkańców gminy

W kwestii oceny stopy życiowej mieszkańców żadna z badanych osób nie wypowiedziała się „bardzo dobrze”, 25,97% odpowiedziało „raczej dobrze”, 5,19% „trudno powiedzieć”, a niemal 69% oceniło ją, jako złą. Istnieje silna korelacja pomiędzy stopą życiową a stopą bezrobocia, która jest bardzo wysoka w całym powiecie świdwińskim (27,1% w 2013) i pomimo zmniejszania się liczby ludności w ostatnich latach, stale rośnie. Wyniki pozwalają wysunąć wniosek, że konieczne są diametralne zmiany w polityce władz gminnych.

Rysunek 29. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem stopy życiowej mieszkańców gminy?

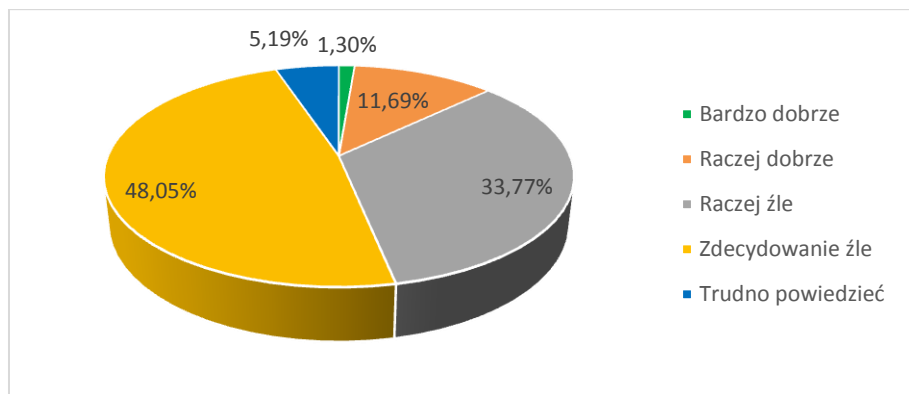

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem możliwości znalezienia/zmiany pracy na terenie gminy

Ponad 80% respondentów wypowiedziało się negatywnie odnośnie możliwości znalezienia/zmiany pracy na terenie gminy, 5,19% nie ma zdania, natomiast jedynie 12,99% wypowiedziało się na ten temat w sposób pozytywny. Oznacza to w rzeczywistości małą liczbę miejsc pracy na terenie gminy i nieefektywny sposób pracy lokalnych Urzędów Pracy. W konsekwencji czego, ludzie w wieku produkcyjnym zmuszeni są do pracy poniżej kwalifikacji lub do migracji zarobkowej poza gminę.

Rysunek 30. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod kątem możliwości znalezienia/zmiany pracy na terenie gminy?

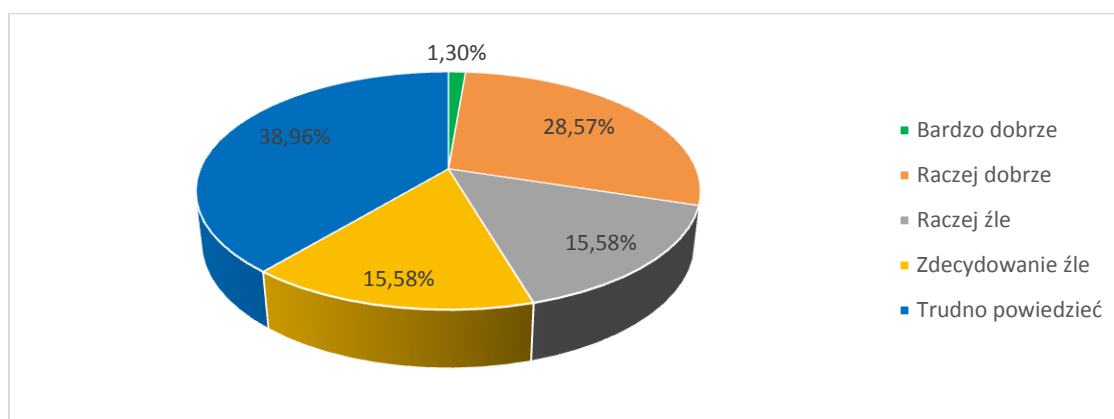

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności rolniczej

Wyniki ankiety wskazują, że duża część (38,96%) społeczności gminy Wiejskiej Świdwin nie prowadzi działalności rolniczej lub jest nią zainteresowana. Wśród osób, które wypowiedziały się w tej kwestii zdania są podzielone niemal w połowie (29,87% wypowiada się pozytywnie, 31,16% wypowiedziało się negatywnie). Przy czym warto zaznaczyć, że duża część (15,58%) respondentów zaznaczyła, że działalność rolniczą na terenie gminy prowadzi się zdecydowanie źle.

Rysunek 31. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności rolniczej?

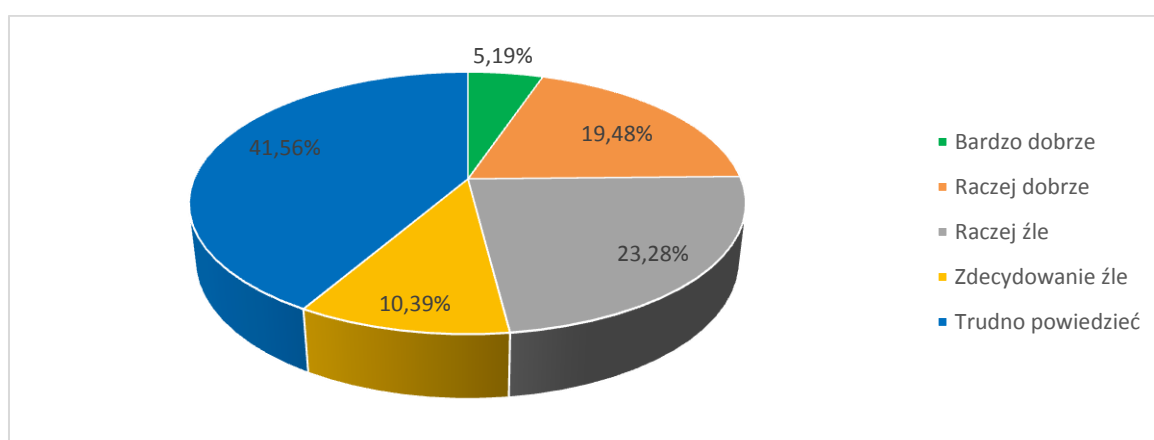

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności gospodarczej (handlowo-usługowo-produkcyjna)

Duża część respondentów nie potrafi ocenić warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy (41,56%). Jednakże z osób, które mają jednoznaczne zdanie na ten temat, przeważają ankietowani niezadowoleni z obecnych warunków (33,67%), w porównaniu z (24,67%) respondentami oceniającymi je dobrze.

Rysunek 32. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności gospodarczej (handlowo-usługowo-produkcyjna)?

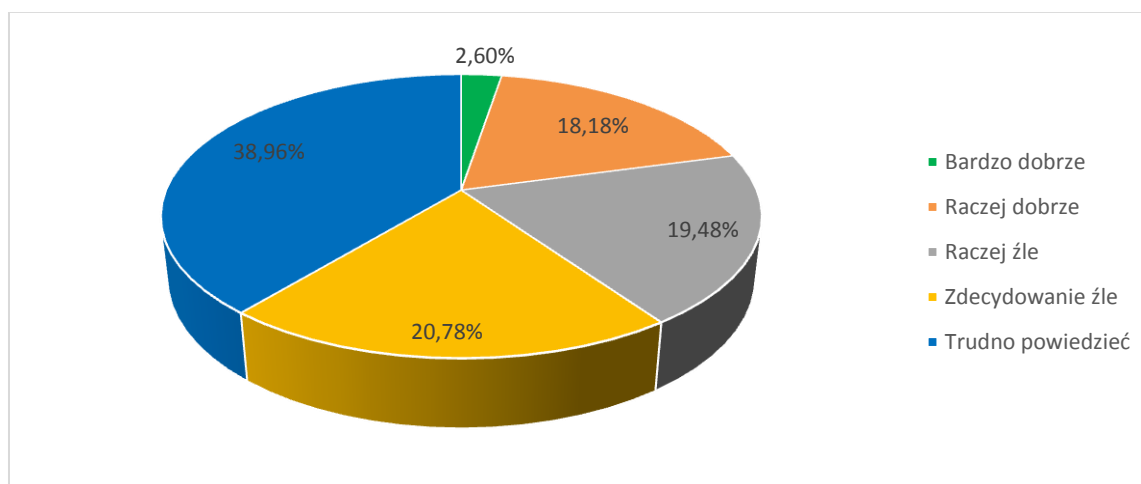

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem oferty turystycznej gminy

Jedynie co piąty badany wypowiada się w kwestii oceny oferty turystycznej gminy dobrze (20,78%), nieco ponad 40% ocenia ją źle, a prawie 40% nie ma zdania. Jasno można wywnioskować, że oferta turystyczna świadomości mieszkańców gminy jest zupełnie uboga lub całkowicie nieznana.

Rysunek 33. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem oferty turystycznej gminy?

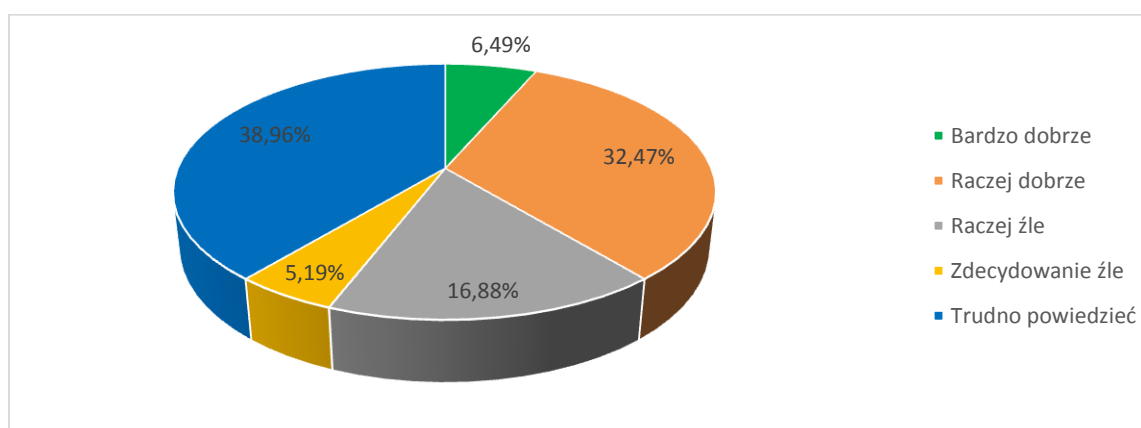

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem estetyki i wizerunku gminy

Prawie 40% ankietowanych ocenia pozytywnie estetykę i wizerunek gminy, przy nieco ponad 22% osób wypowiadających się negatywnie na ten temat. Oznacza to, że mieszkańcy mają raczej dobre zdanie na temat ogólnego wizerunku gminy.

Rysunek 34. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem estetyki i wizerunku gminy?

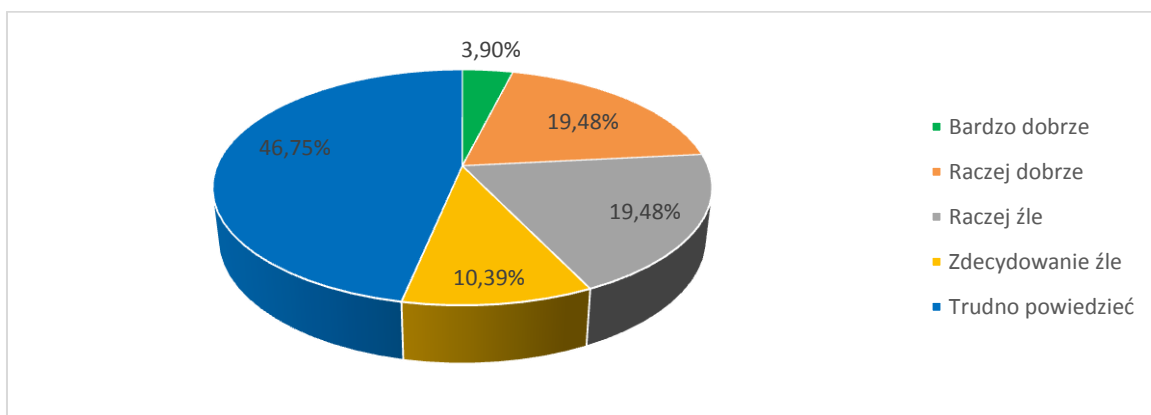
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem promocji gminy

Niespełna, co czwarty badany (23,38%) wypowiada się pozytywnie w sprawie promocji gminy, 29,87% ma zastrzeżenia do działań władz w tym zakresie. Co bardzo istotne w tym badaniu, prawie połowa (46,75%) respondentów nie potrafiła wypowiedzieć się w

tej sprawie. Oznacza to, że mają niewystarczającą ilość informacji na ten temat gminy, co oznacza, iż gmina jest zbyt mało promowana.

Rysunek 35. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem promocji gminy?

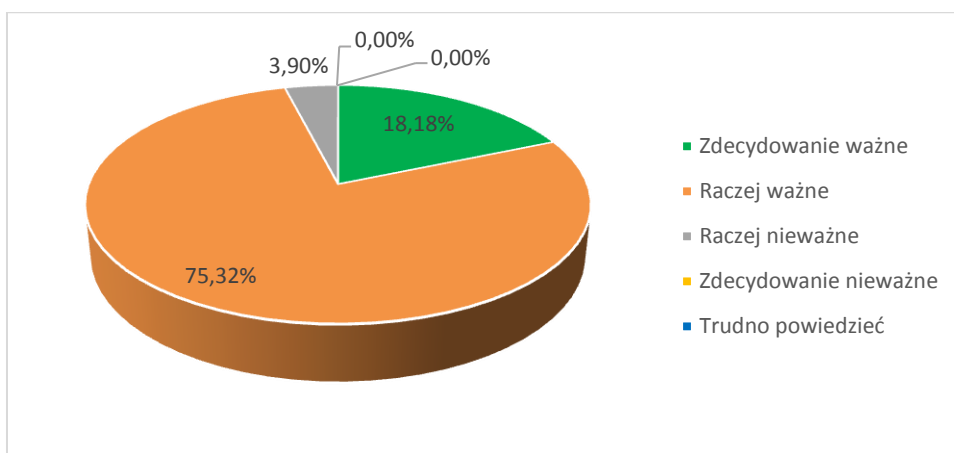

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wspierania i realizacji działań kulturalnych i artystycznych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

96,10% ankietowanych uważa, że wspieranie i realizacja działań kulturalnych i artystycznych na terenie gminy jest ważna dla rozwoju społecznego (18,18 odpowiedzi „zdecydowanie ważne” i 75,32% - „raczej ważne”). W opinii pozostałych respondentów jest to aktywność raczej nieważna.

Rysunek 36. Proszę ocenić ważność wspierania i realizacji działań kulturalnych i artystycznych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

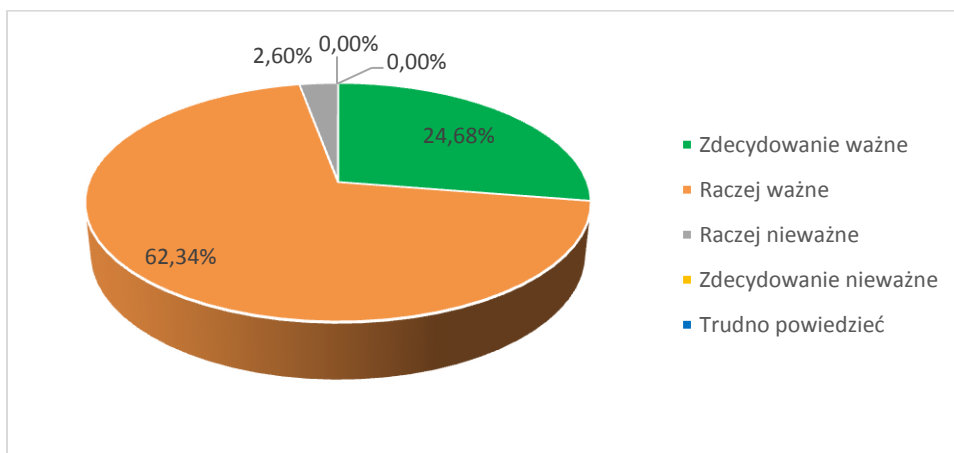

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wspierania rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

97,40% respondentów uważa, że wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy jest ważne, co jest spowodowane wysokim poziomem bezrobocia na jej terenie. Jedynie 2,6% ankietowanych prezentuje odmienną opinię na ten temat.

Rysunek 37. Proszę ocenić ważność wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

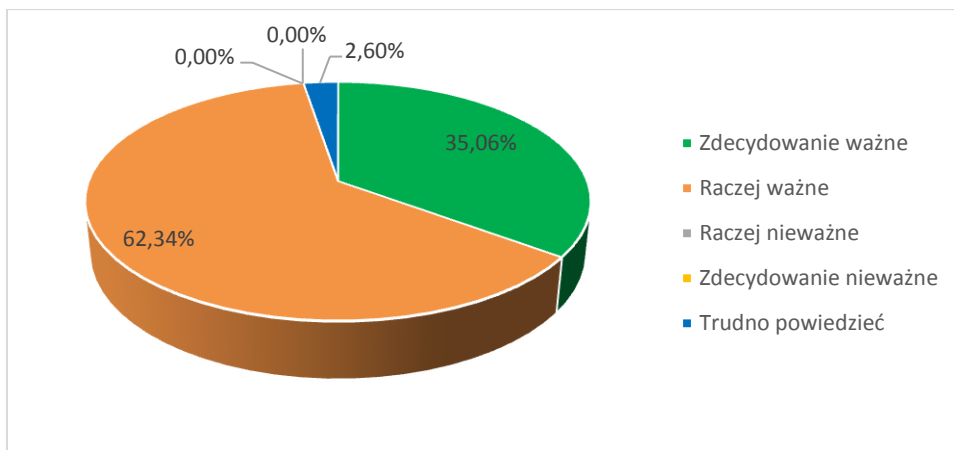

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności realizacji działań służących znajdowaniu i zmianie pracy przez mieszkańców (np. poprzez szkolenia) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

2,6% osób, które wypowiedziało się w kwestii ważności realizacji działań służących znajdowaniu i zmianie pracy przez mieszkańców (np. poprzez szkolenia) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022 nie ma zdania na ten temat. Ankietowani zgodnie (w 97,40%) odpowiedzieli, że takie działanie jest ważne dla ich gminy. Biorąc pod uwagę zmniejszającą się populację gminy oraz stale rosnące bezrobocie, jest to jeden z głównych tematów, na którym powinny skupić się jej władze.

Rysunek 38. Proszę ocenić ważność realizacji działań służących znajdowaniu i zmianie pracy przez mieszkańców (np. poprzez szkolenia) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

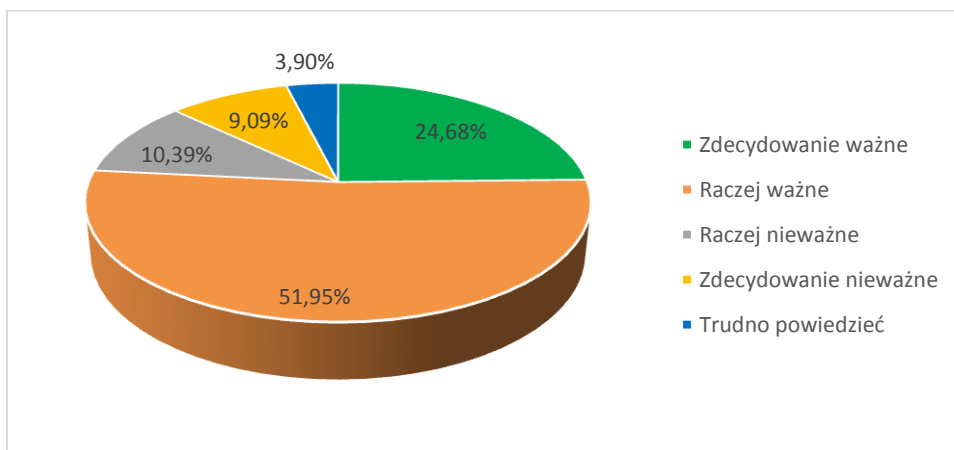

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia bezpieczeństwa publicznego (działania na rzecz obniżenia przestępczości) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Ponad 75% respondentów uważa, że zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy jest ważne, prawie 20% uważa to za nieistotne. Wyniki wskazują, że mieszkańcy w większości czują się bezpieczni i dobrze chronieni.

Rysunek 39. Proszę ocenić ważność zwiększenia bezpieczeństwa publicznego (działania na rzecz obniżenia przestępczości) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

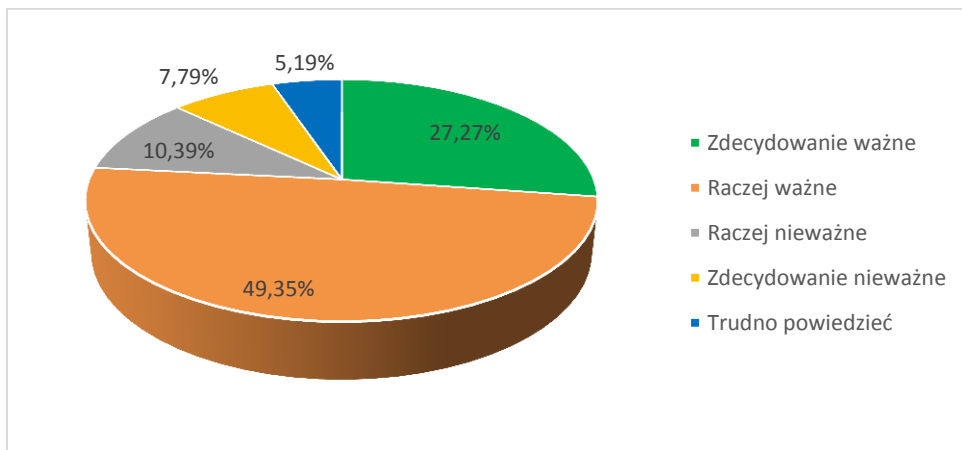

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Ponad 75%, czyli trzy czwarte ankietowanych uważa, że przeciwdziałanie uzależnieniom na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022 jest ważnym aspektem w budżecie gminy. Biorąc pod uwagę jej położenie oraz zamożność jej mieszkańców, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że problem gminy w kwestii uzależnień dotyczy alkoholizmu. Tak duży odsetek świadczy o tym, że na jej terenie problem uzależnień jest widoczny na co dzień i władze powinna podjąć kroki, aby pomóc osobom, które same nie są w stanie sobie poradzić ze swoimi słabościami.

Rysunek 40. Proszę ocenić ważność przeciwdziałanie uzależnieniom na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

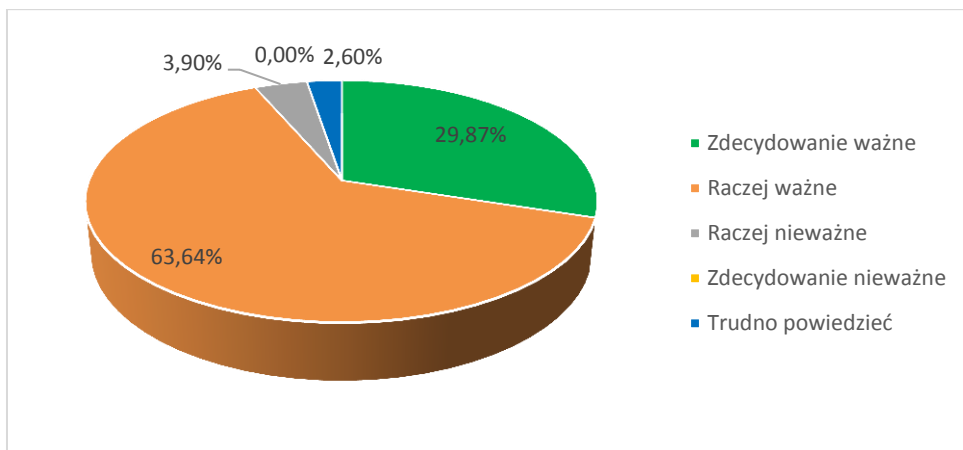

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zabezpieczenia opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

93,50% ankietowanych ocenia zabezpieczenie opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022 za ważne. 3,90 wypowiedziało się w tej kwestii negatywnie. Wynik ten świadczy o niezadowalającym systemie opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy.

Rysunek 41. Proszę ocenić ważność zabezpieczenie opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

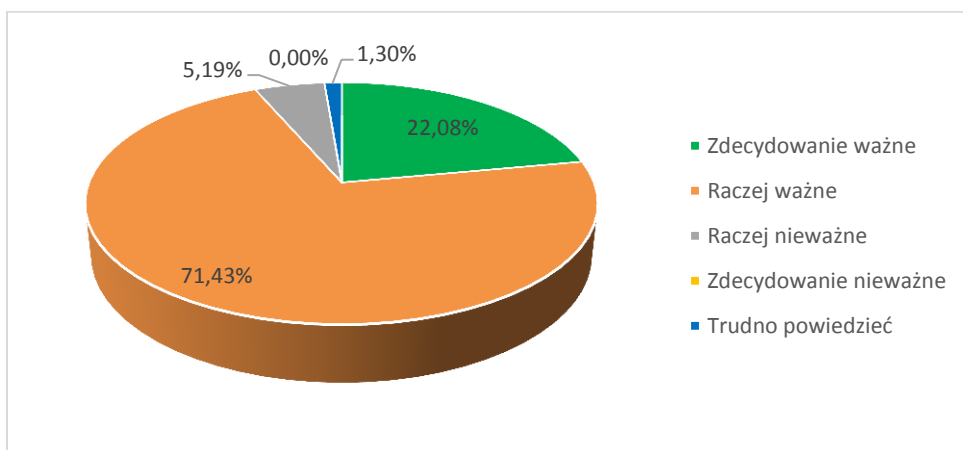

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności poprawy stanu infrastruktury drogowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Respondenci w 93,51% uważają, że poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie gminy jest ważna, gdyż stan dróg znajdujących się w gminie Wiejskiej Świdwin jest zły. Niewiele ponad 5% respondentów określiło to działania jako zbędne.

Rysunek 42. Proszę ocenić ważność poprawy stanu infrastruktury drogowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

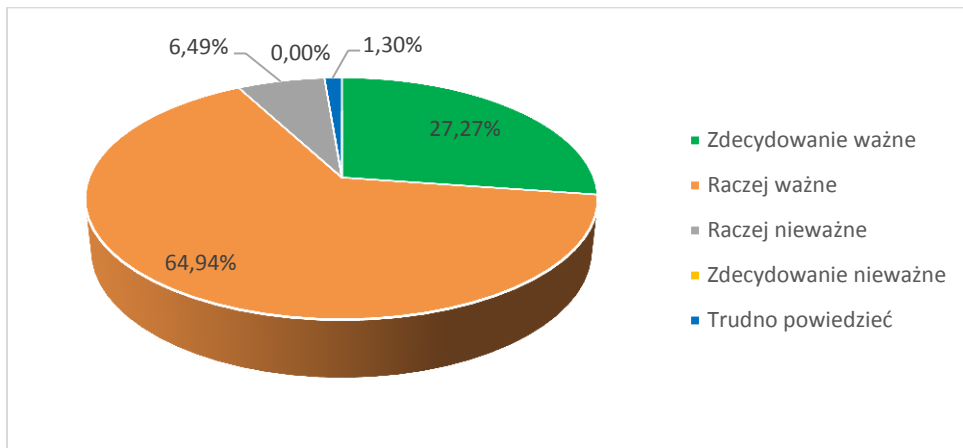
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy i naprawy chodników i ścieżek rowerowych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

W kwestii budowy i naprawy chodników oraz ścieżek rowerowych ponad 92% ankietowanych wypowiada się, że jest działanie istotne. 6,49% uczestników badania

udzieliło odpowiedzi „raczej nieważne”. Na podstawie tych dwóch pytań można jednoznacznie stwierdzić, że stan infrastruktury drogowej gminy jest w dużym stopniu w opinii mieszkańców niezadowolający.

Rysunek 43. Proszę ocenić ważność budowy i naprawy chodników i ścieżek rowerowych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

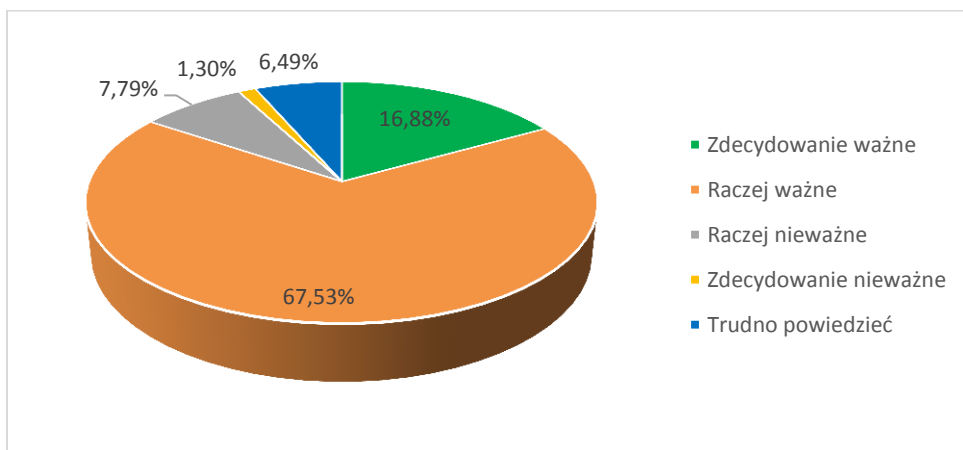

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy parkingów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Budowa parkingów na terenie gminy jest również potrzebna według 84,41% badanych. W opinii około 9% respondentów są inne działania, którymi powinny zająć się władze. 6,49% uczestników badania wstrzymało się od głosu.

Rysunek 44. Proszę ocenić ważność budowy parkingów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

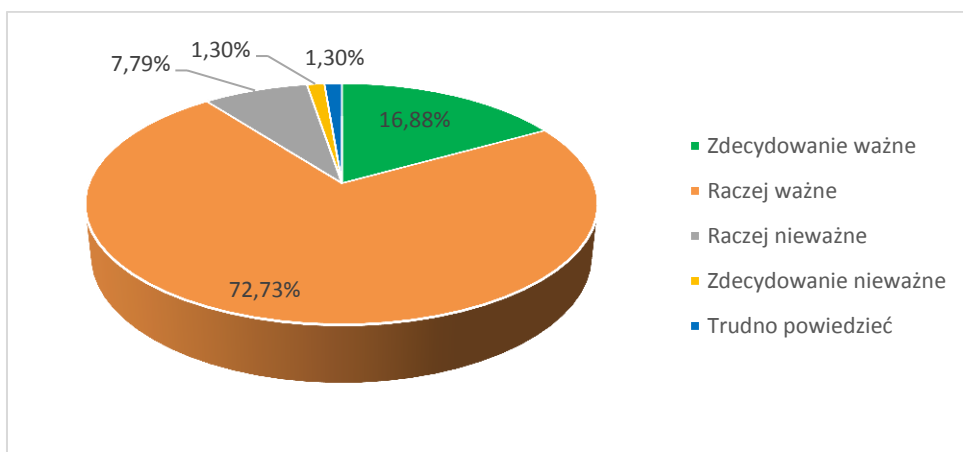

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Prawie 90% ankietowanych uważa rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej na terenie gminy za istotną. Oznaczać to może, że większość mieszkańców nie ma dostępu do sieci wodociągowej, bądź jest on utrudniony.

Rysunek 45. Proszę ocenić ważność rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

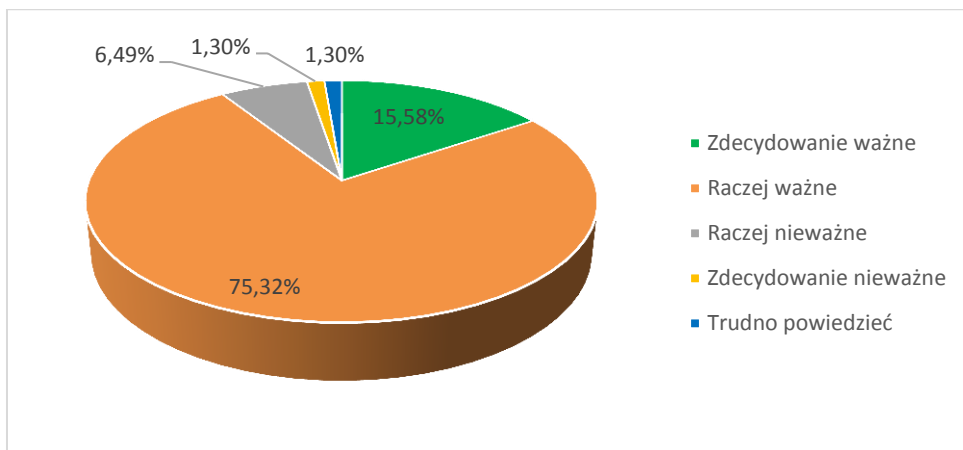

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Również w kwestii rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej znaczny odsetek respondentów (90,90%) uważa, że należy dokonać pewnych zmian. Zupełnie innego zdania jest prawie 8% ankietowanych, którzy udzielili w 6,49% odpowiedzi „raczej nieważne” i w 1,30% - „zdecydowanie nieważne”.

Rysunek 46. Proszę ocenić ważność rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

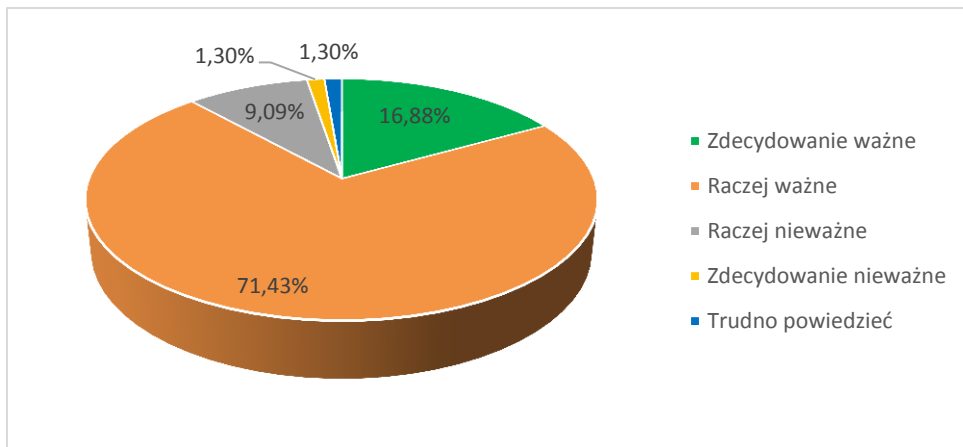

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy sieci gazowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Prawie 89% osób, uważa że budowa sieci gazowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022 jest ważna. Większość mieszkańców korzysta z gazu w butlach, które wymagają regularnych wymian po wyczerpaniu gazu, co jest kłopotliwe i, co ważne, bardziej kosztowne niż gaz poprowadzony siecią gazową.

Rysunek 47. Proszę ocenić ważność budowy sieci gazowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

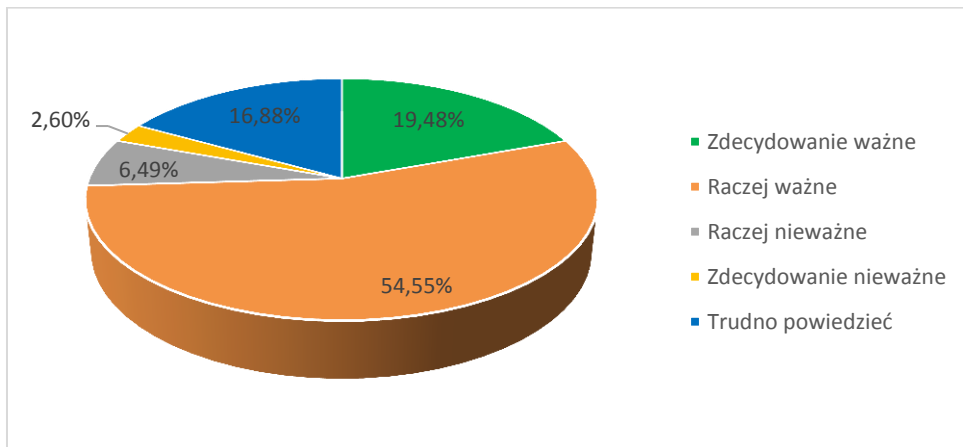

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wydzielania i uzbrajania terenów inwestycyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

74,03% ankietowanych uważa wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie w perspektywie lat 2014-2022 za ważne. 9,09% mówi że jest to nieistotne, natomiast 16,88% nie wie jak powinno się wypowiedzieć w kwestii terenów inwestycyjnych.

Rysunek 48. Proszę ocenić ważność wydzielania i uzbrajania terenów inwestycyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

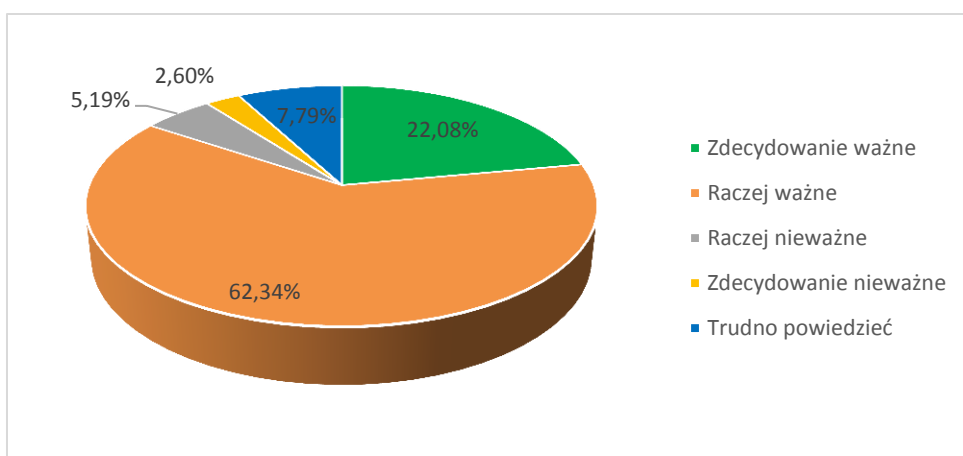

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności uzbrajania terenów pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Respondenci w przeważającej ilości (84,42%) stwierdzili, że uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe jest ważną kwestią. Prawie 9% ankietowanych prezentuje odmienne zdanie. 7,79% uczestników badania wstrzymało się jednoznacznej odpowiedzi.

Rysunek 49. Proszę ocenić ważność uzbrajania terenów pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

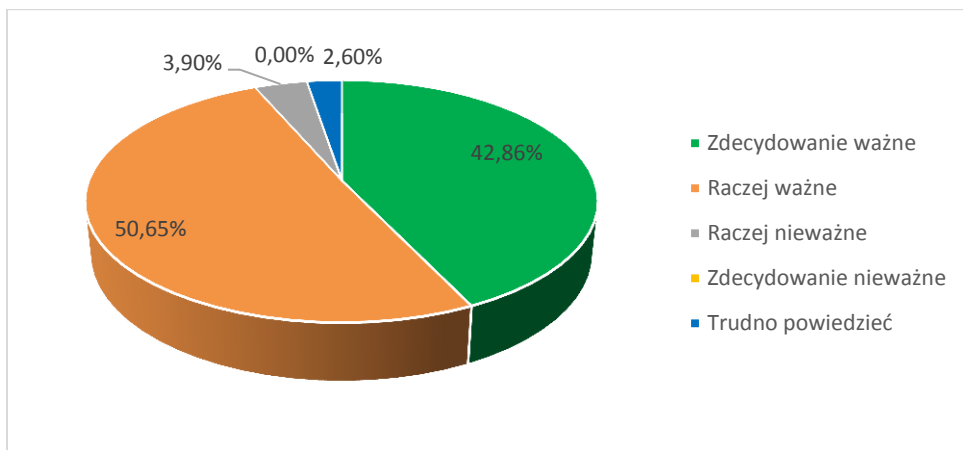

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Problem dostępu do opieki zdrowotnej, zwłaszcza specjalistycznej, jest bardzo poważny na terenie całego kraju, a wyniki z gminy Wiejskiej Świdwin tylko potwierdzają ten fakt. 93,50% badanych stwierdza, że zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej na jej terenie jest ważne (w tym 42,86% - zdecydowanie ważne), jednakże możliwości zmian oraz usprawnień, które władze gminy mogą przeprowadzić są niewielkie. Zważywszy na fakt migracji młodych ludzi w kierunku większych metropolii, wysiedlania lokalnych wsi, pogarszającą się sytuację ekonomiczną mieszkańców oraz zmiany w Polskim Kodeksie Pracy podnoszące wiek emerytalny, gmina powinna postarać się poprawić chociaż dostępność do lekarzy pierwszego kontaktu w swoich dwóch przychodniach, gdyż będzie miało to bardzo duże znaczenie w starzejącym się, lokalnym społeczeństwie.

Rysunek 50. Proszę ocenić ważność zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

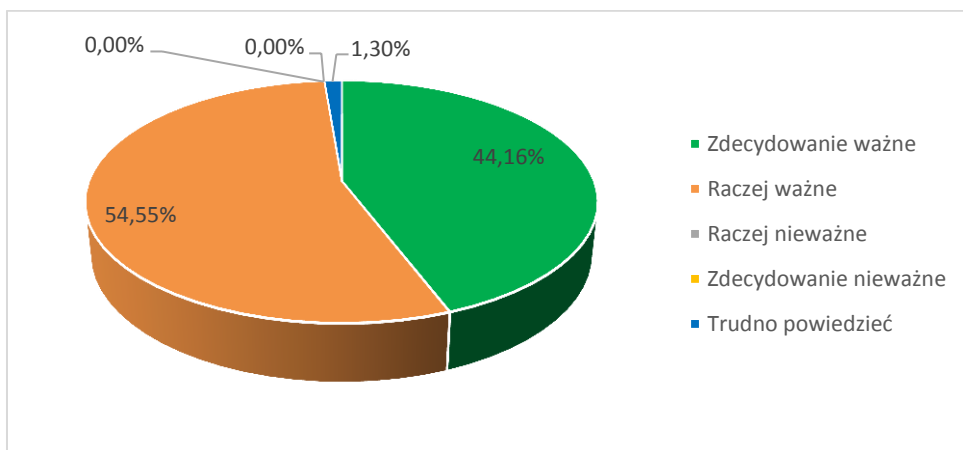

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia pomocy socjalnej dla najuboższych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Niemal wszyscy ankietowani uważają, że pomoc socjalna dla najuboższych powinna być zwiększona. Wynik jest niemal identyczny jak podczas pytania o pomoc w znajdowaniu i zmianie pracy, co świadczyć może o poważnych problemach finansowych mieszkańców gminy.

Rysunek 51. Proszę ocenić ważność zwiększenia pomocy socjalnej dla najuboższych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

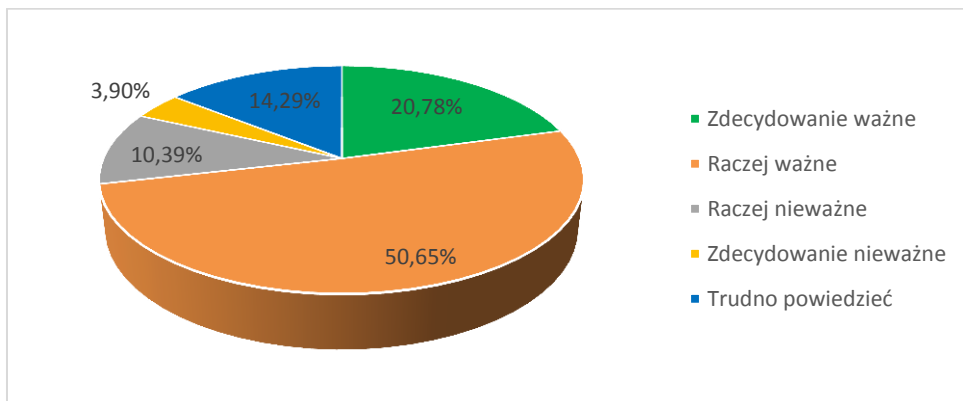

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wspierania i realizacji działań promujących gminę w perspektywie lat 2014-2022

Nieco ponad 71% ankietowanych uważa, że wspieranie i realizacja działań promujących gminę jest potrzebne. 14,29% respondentów nie ma zdania w tej kwestii, natomiast 14,29% osób uważa, że działania takie są bezcelowe.

Rysunek 52. Proszę ocenić ważność wspierania i realizacji działań promujących gminę na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

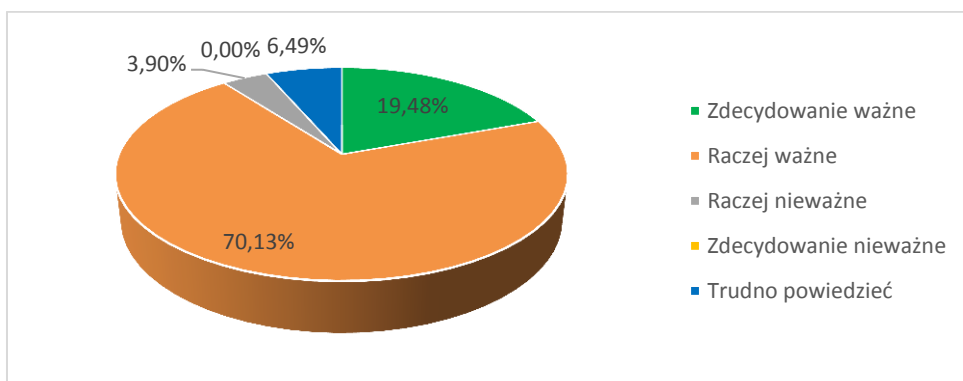

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy i rozbudowy obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Przeważająca większość ankietowanych (89,61%) uważa za ważną budowę i rozbudowę obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy w najbliższych latach. 6,49% osób wstrzymało się od głosu, a jedynie 3,9% nie popiera tego typu inwestycji.

Rysunek 53. Proszę ocenić ważność budowy i rozbudowy obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

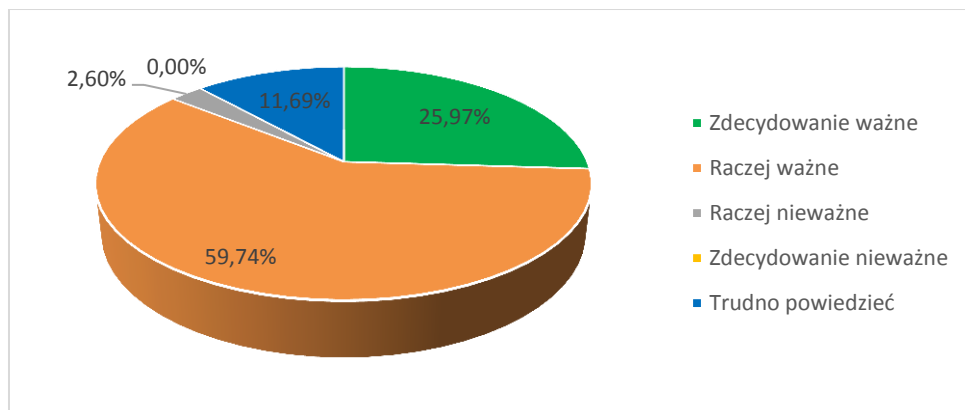

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy i modernizacji budynków użyteczności publicznej (światlic, ośrodków zdrowia, domów kultury itp.) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej jest ważna dla ponad 85% respondentów, przy 2,6% ankietowanych, dla których jest to nieistotne. 11,69% opiniodawców nie ma zdania w tym temacie.

Rysunek 54. Proszę ocenić ważność budowy i modernizacji budynków użyteczności publicznej (światlic, ośrodków zdrowia) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

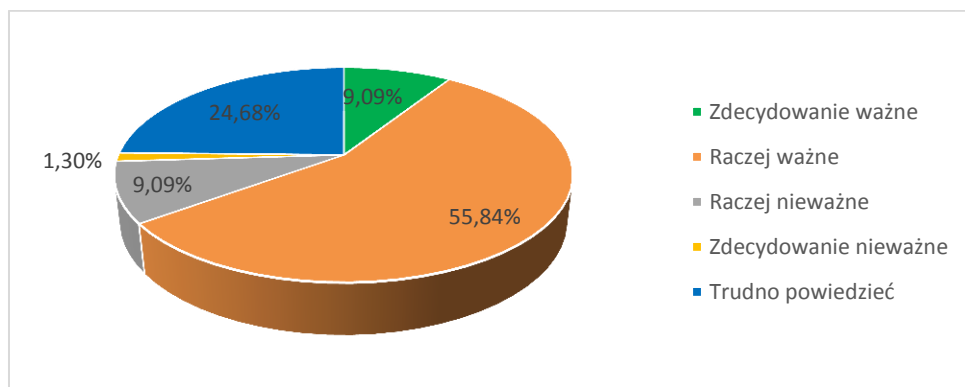

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności rewitalizacji i renowacji zabytków na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Co najmniej, co czwarty badany (24,68% „trudno powiedzieć”, „10,39% nieważne”) wie niewiele na temat rewitalizacji i renowacji zabytków na terenie gminy i nie widzi potrzeby prowadzenia takich działań. 64,93% respondentów uważa te działania za istotne.

Rysunek 55. Proszę ocenić ważność rewitalizacji i renowacji zabytków na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

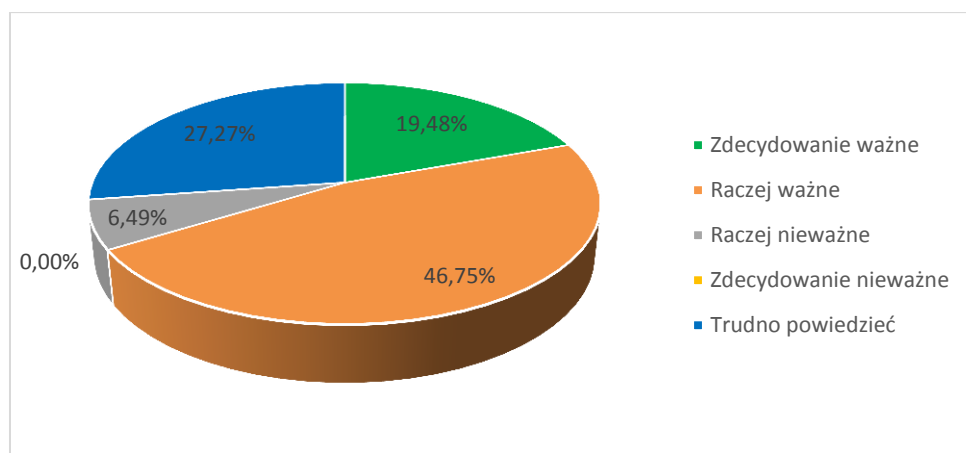

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności promocji i wsparcia korzystania z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

66,23% badanych uznaje za ważną promocję i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy. 27,27% nie ma zdania w tym temacie, a jedynie 6,49% uważa to za zbędne. Widać zwiększającą się świadomość społeczną w tym zakresie, również wśród ludności wiejskiej.

Rysunek 56. Proszę ocenić ważność promocji i wsparcia korzystania z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

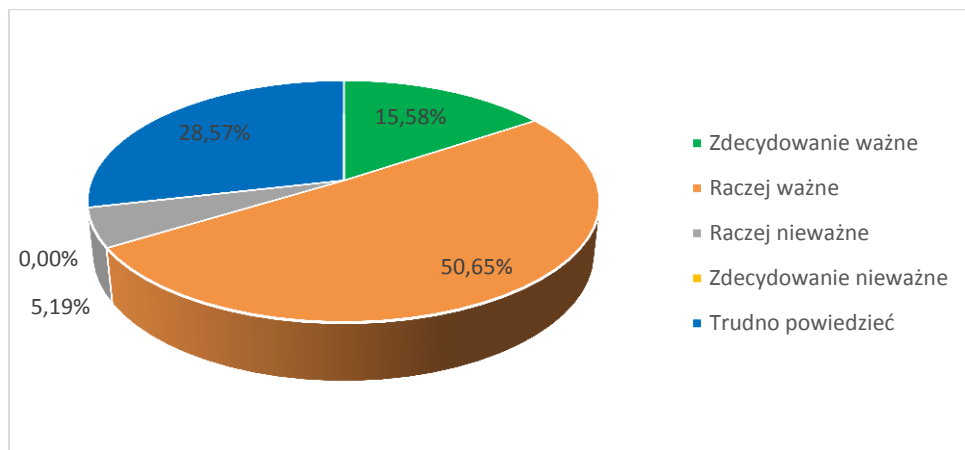

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności działań w zakresie selekcji, wykorzystania i zagospodarowania odpadów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

66,23% ankietowanych popiera i uważa za ważne działania w zakresie selekcji, wykorzystania i zagospodarowania odpadów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022. Aż 28,57% badanej populacji nie potrafi jednoznacznie wypowiedzieć się w kwestii, która dotyczy ich codziennego, prywatnego życia. Jedynie 5,19% ignoruje konieczność odpowiedniego zagospodarowania odpadów.

Rysunek 57. Proszę ocenić ważność działania w zakresie selekcji, wykorzystania i zagospodarowania odpadów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

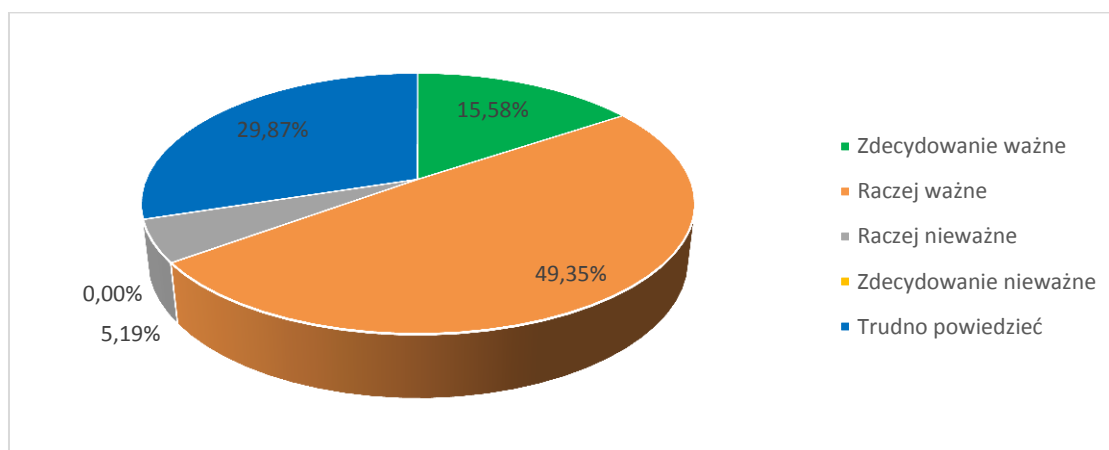

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w perspektywie lat 2014-2022

Wyniki w kwestii zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców wyglądają niemal identycznie jak w przypadku selekcji, wykorzystania i zagospodarowania odpadów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022, co wynika z faktu, że problemy te są ze sobą bardzo powiązane.

Rysunek 58. Proszę ocenić ważność zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022.

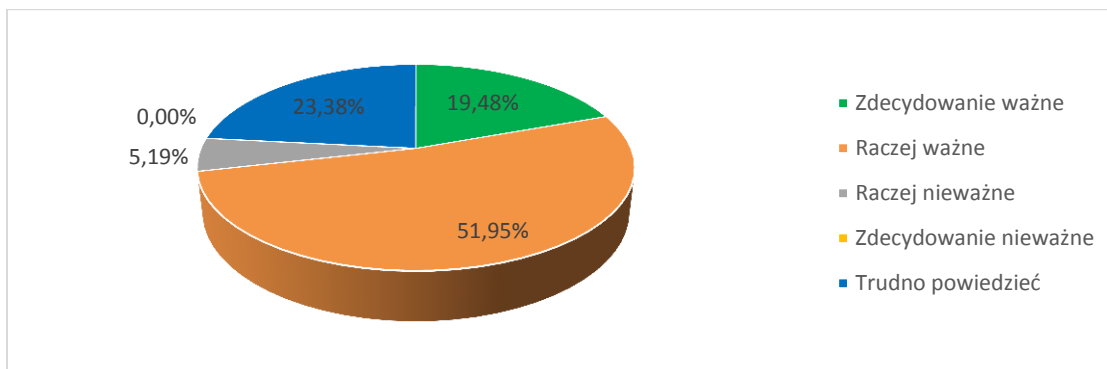

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności poprawy estetyki gminy (np. nowe tereny zielone) w perspektywie lat 2014-2022

71,43% respondentów uważa, że poprawa estetyki gminy jest ważna, 23,38% nie ma zdania, a 5,19% nie widzi takiej potrzeby.

Rysunek 59. Proszę ocenić ważność poprawy estetyki gminy (np. nowe tereny zielone) w perspektywie lat 2014-2022.

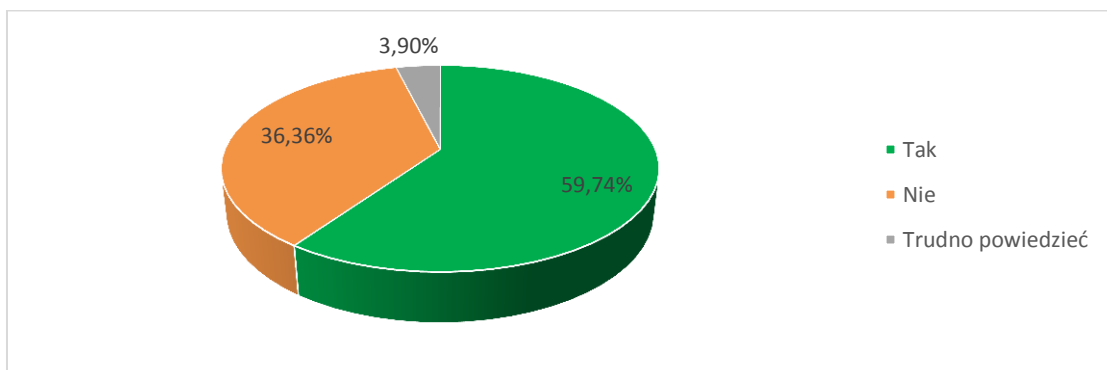

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla mieszkańców

Zdaniem 59,74% respondentów powiat świdwiński jest atrakcyjny dla mieszkańców. 36,36% ankietowanych sądzi, że powiat jest nieatrakcyjny, podczas gdy 3,9% wstrzymało się od głosu.

Rysunek 60. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla mieszkańców?

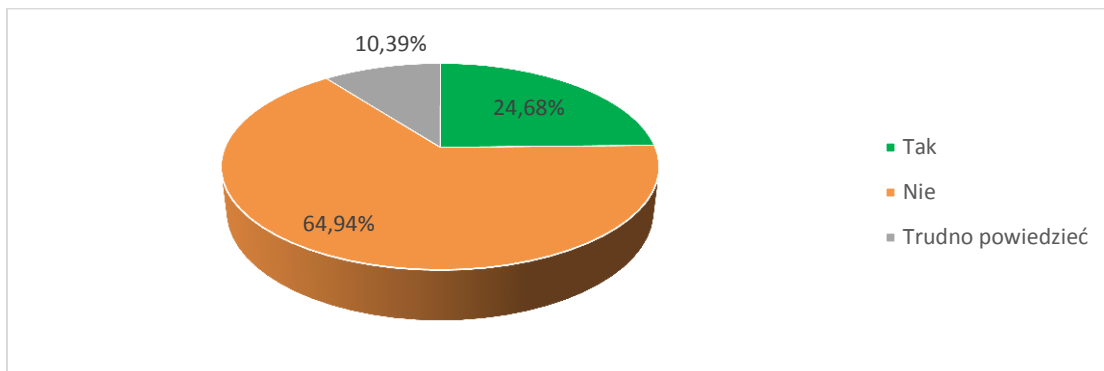

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla przedsiębiorców

W opinii 24,68% respondentów powiat świdwiński jest atrakcyjny dla przedsiębiorców. 64,94% badanych uważa, że w powiecie panują warunki niesprzyjające prowadzeniu działalności gospodarczej, natomiast 10,39% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Rysunek 61. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla przedsiębiorców?

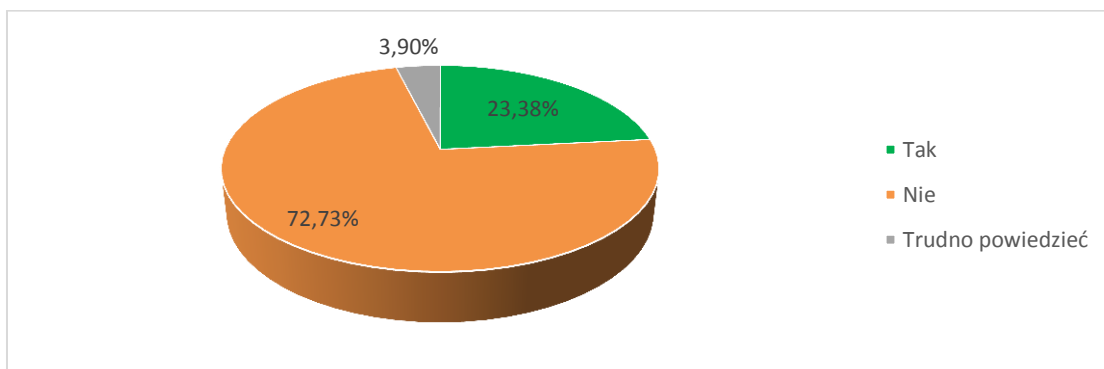

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla młodych ludzi

Większość respondentów (72,73%) stwierdziła, że powiat świdwiński nie jest atrakcyjnym miejscem dla młodych ludzi. Odmienny pogląd reprezentuje 23,38% ankietowanych, z kolei 3,9% powstrzymało się od wyrażenia opinii.

Rysunek 62. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla młodych ludzi?

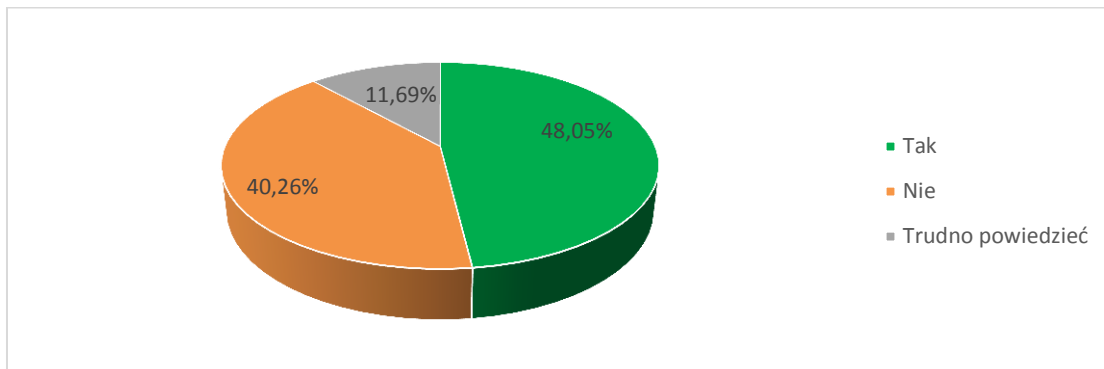

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla turystów

Według 48,05% badanych powiat świdwiński jest atrakcyjny dla turystów. 40,26% respondentów uważa, że nie jest to miejsce interesujące dla osób podróżujących. 11,69% wybrało opcję „trudno powiedzieć”.

Rysunek 63. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla turystów?

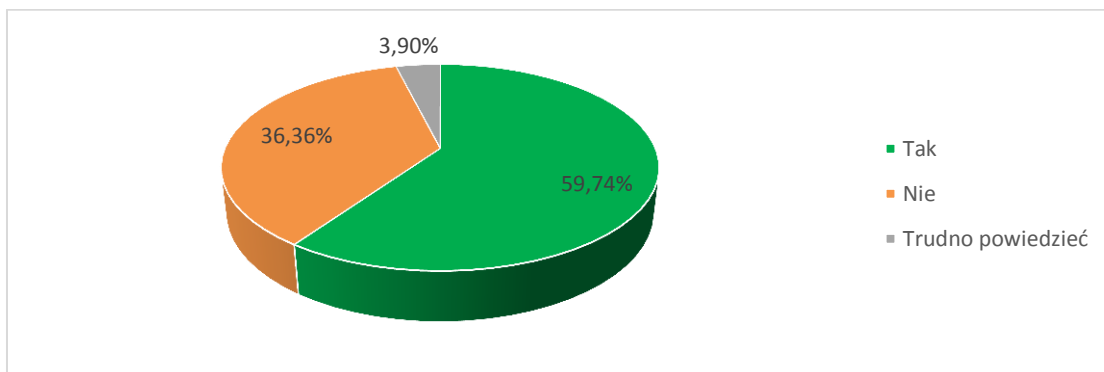

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności położenia powiatu świdwińskiego

Powiat świdwiński jest położony w atrakcyjnym miejscu według 59,74% respondentów. 36,36% ankietowanych wypowiedział się w tej kwestii negatywnie. 3,9% badanych nie wypowiedziało się na ten temat.

Rysunek 64. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest położony w atrakcyjnym miejscu?

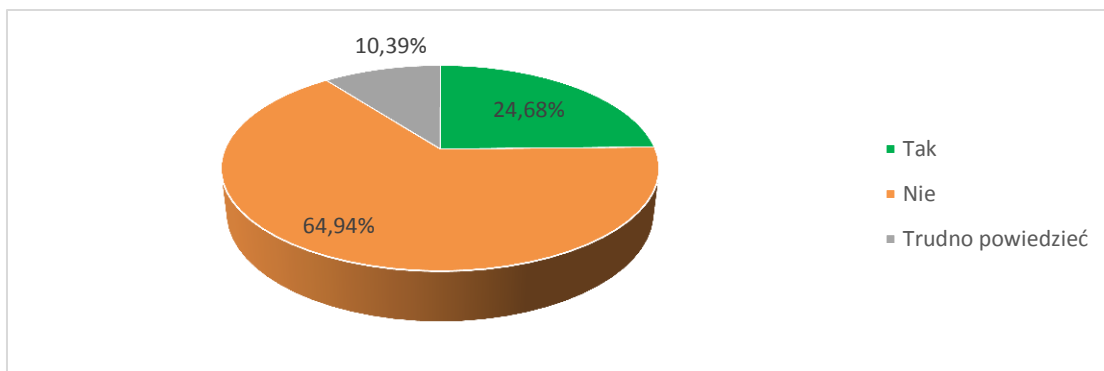

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena oferty spędzania czasu wolnego oferowanej przez powiat świdwiński

64,94% ankietowanych sądzi, że oferta spędzenia czasu wolnego w powiecie nie jest atrakcyjna. Interesujących aspektów w tym zakresie dopatruje się 24,68% badanych. 10,39% respondentów nie była w stanie jednoznacznie ocenić oferty spędzania wolnego czasu.

Rysunek 65. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński oferuje ciekawą ofertę spędzania czasu wolnego?

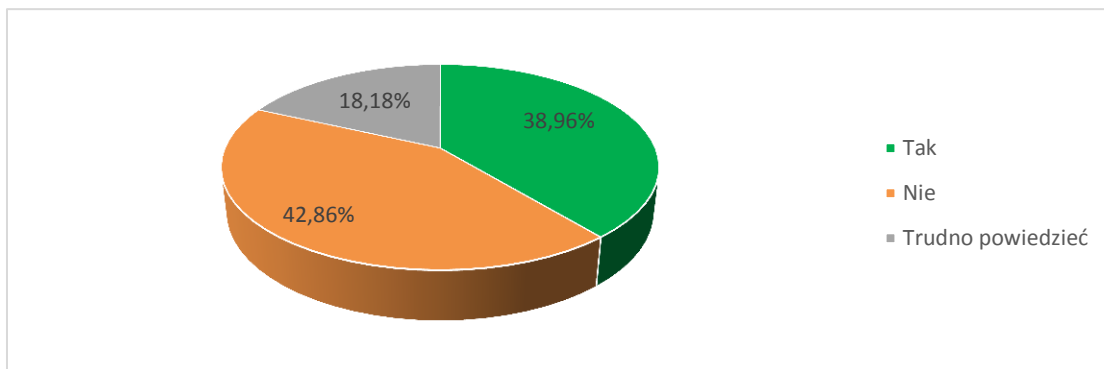

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena zarządzania powiatem świdwińskim

38,96% badanych twierdzi, że powiat świdwiński jest dobrze zarządzany, przy 42,86% respondentów będących odmiennego zdania. 18,18% opiniodawców nie zdecydowało się na jednoznaczną ocenę działalności władz powiatu.

Rysunek 66. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest dobrze zarządzany?

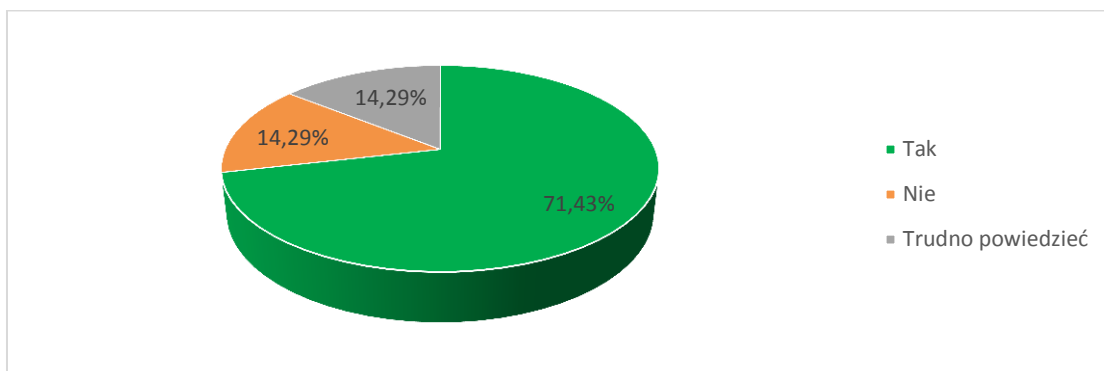

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bezpieczeństwa w powiecie świdwińskim

71,43% ankietowanych czuje się bezpiecznie w powiecie świdwińskim, podczas gdy 14,29% badanych uważa to miejsce za niebezpieczne. W tej kwestii nie wypowiedziało się 14,29% badanych.

Rysunek 67. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest bezpieczny?

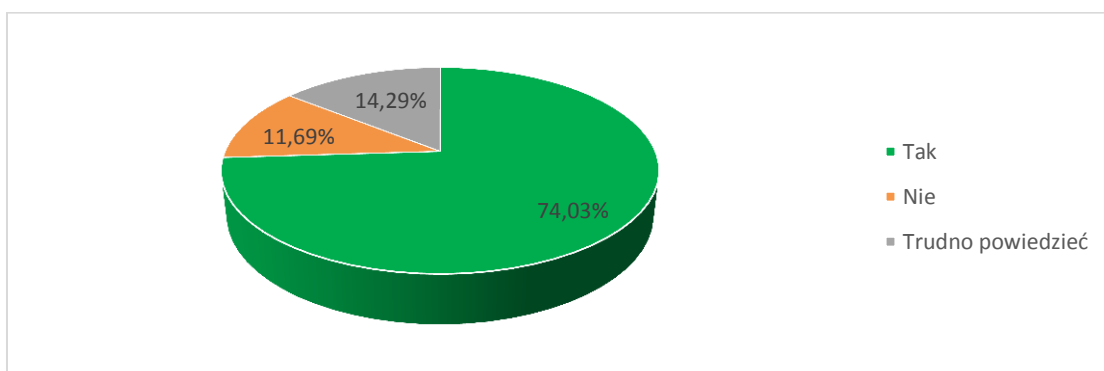

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena dbania o środowisko w powiecie świdwińskim

W powiecie świdwińskim dba się o środowisko naturalne według 74,03% respondentów. Odmienne zdanie ma 11,69% uczestników badania. 14,29% ankietowanych nie potrafi wypowiedzieć się w tej sprawie.

Rysunek 68. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że w powiecie świdwińskim dba się o środowisko naturalne?

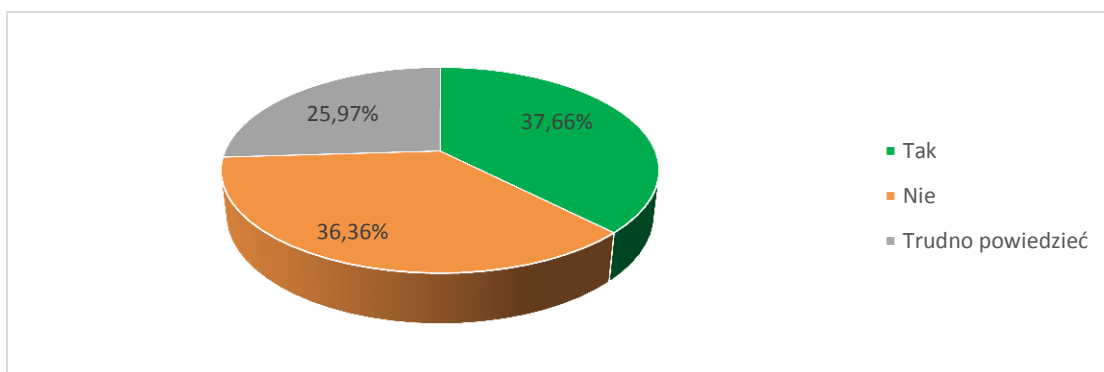

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego w stosunku do sąsiednich powiatów-

W opinii 37,66% respondentów powiat świdwiński jest bardziej atrakcyjny od sąsiednich. Odmienną opinię ma 36,36% ankietowanych. Pozostała grupa badanych (25,97%) najprawdopodobniej nie interesuje się sytuacją panującą w innych powiatach, gdyż wstrzymali się od głosu.

Rysunek 69. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest bardziej atrakcyjny niż sąsiednie powiaty?

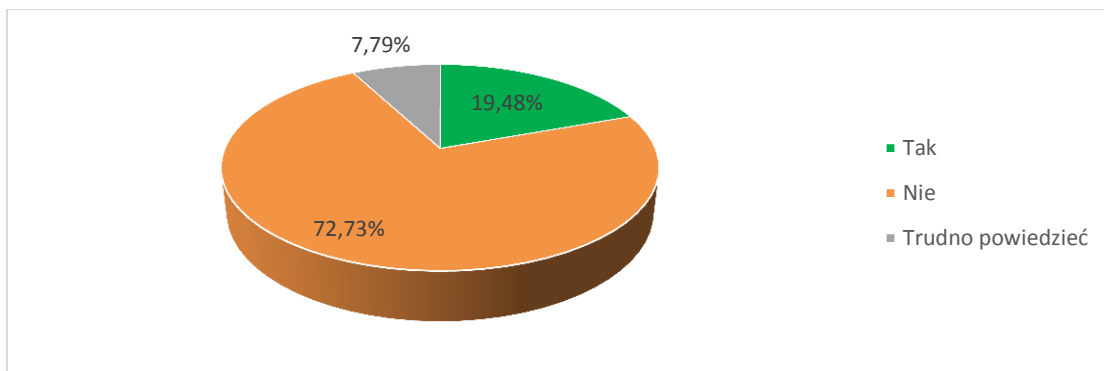

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia i perspektyw oferowanych mieszkańcom przez powiat świdwiński

72,73% badanych jest zdania, że powiat świdwiński nie zapewnia mieszkańcom dobrych warunków życia i perspektyw. Odmienny pogląd reprezentuje 19,48% respondentów, natomiast 7,79% nie potrafiło wypowiedzieć się w tej kwestii.

Rysunek 70. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy?

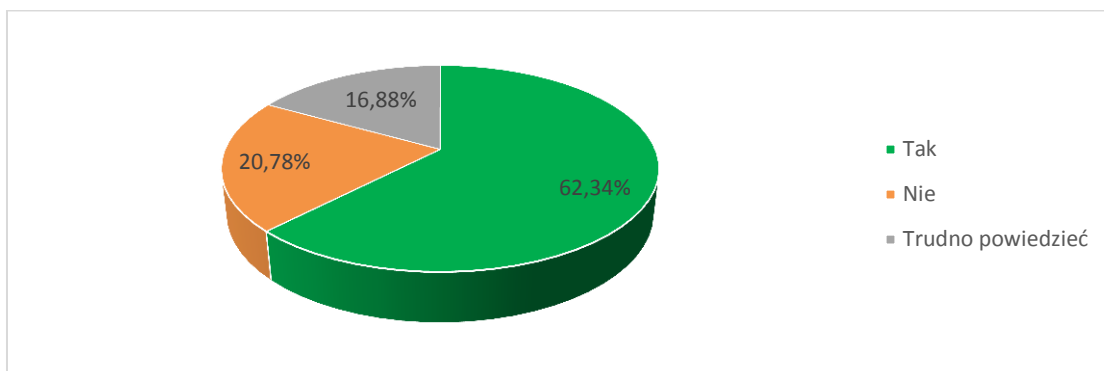

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena infrastruktury technicznej w powiecie świdwińskim

62,34% ankietowanych uważa, że powiat świdwiński posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną. 20,78% uczestników badania uważa, że nie jest ona wystarczająco rozbudowana, zaś 16,88% nie ma zdania na ten temat.

Rysunek 71. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (sieć drogową, wodociągową, kanalizacyjną)?

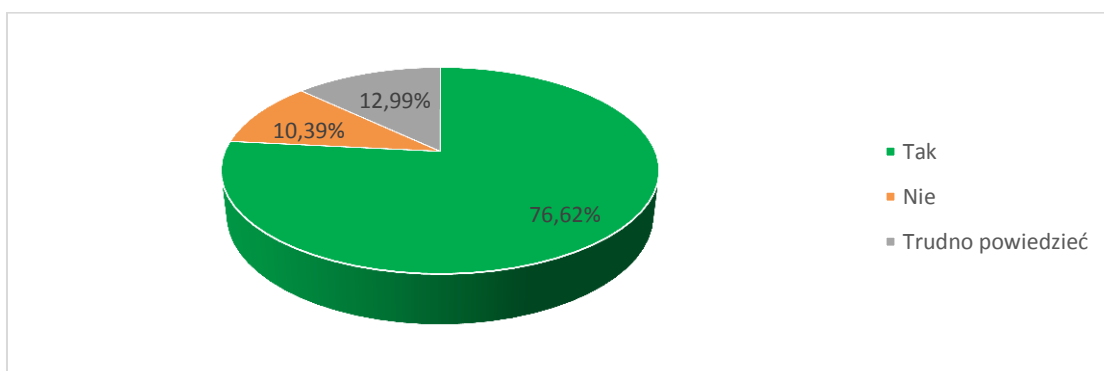

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bazy oświatowej w powiecie świdwińskim

Zdecydowana większość respondentów (76,62%) wyraża przekonanie, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę oświatową. Odpowiedzi „nie” udzieliło 10,30% respondentów, a „trudno powiedzieć” wybrało po 12,99% badanych.

Rysunek 72. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę oświatową?

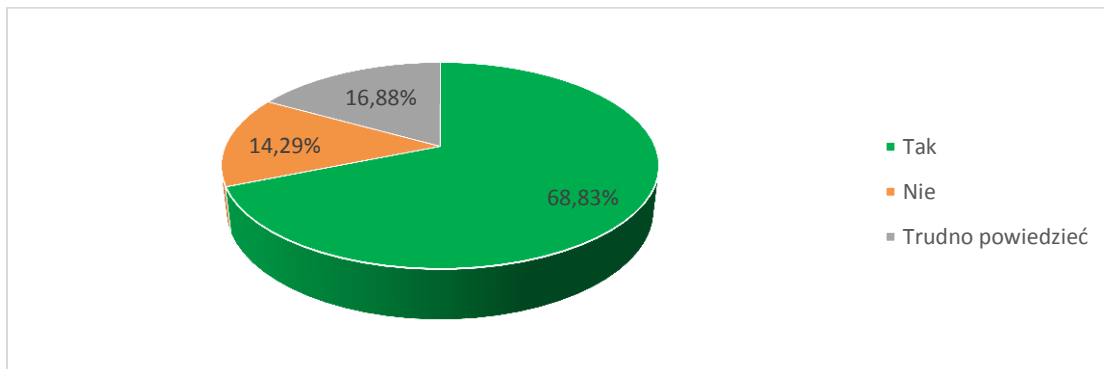

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bazy sportowej w powiecie świdwińskim

Baza sportowa w powiecie świdwińskim została również oceniona, jako dobrze funkcjonująca – w ten sposób odpowiedziało 68,83% opiniodawców. Według 14,29% badanych baza sportowa nie funkcjonuje zbyt dobrze. 16,88% ankietowanych nie odpowiedziało na to pytanie w sposób jednoznaczny.

Rysunek 73. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę sportową?

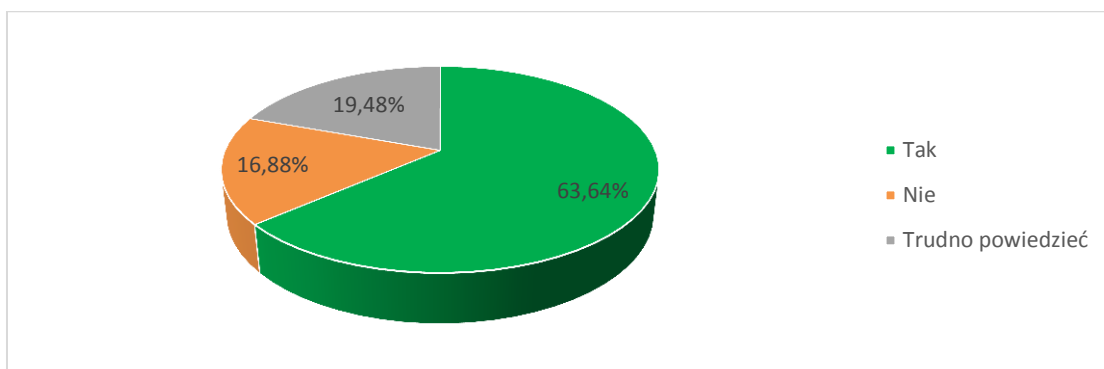

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bazy kulturalnej w powiecie świdwińskim

63,64% badanych twierdzi, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę kulturalną, przy 16,88% respondentów będących odmiennego zdania. 19,48% opiniodawców nie zdecydowało się odpowiedzieć, czy baza kulturalna w powiecie funkcjonuje prawidłowo.

Rysunek 74. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę kulturalną?

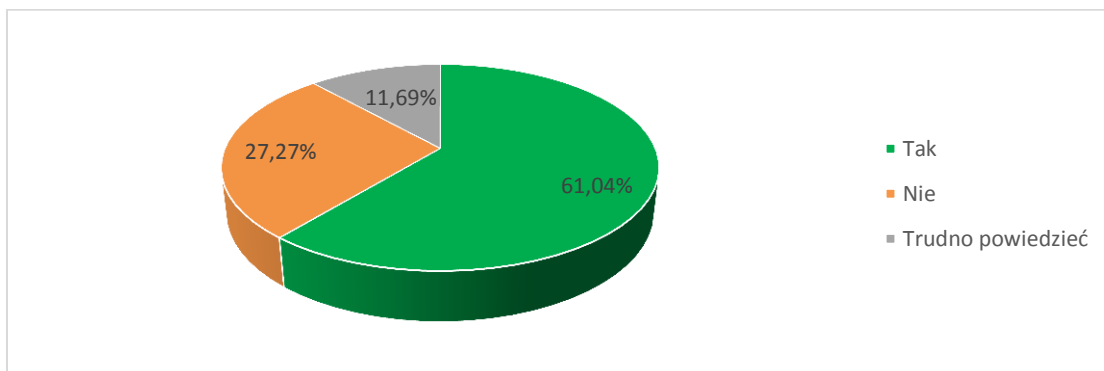

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena opieki medycznej w powiecie świdwińskim

Zastrzeżeń do funkcjonowania opieki medycznej na terenie powiatu nie ma 61,04% opiniodawców. Według 27,27% badanych sytuacja powiatu w tym zakresie nie jest zadowalająca. 11,69% ankietowanych zrezygnowało z wyrażenia poglądu na temat funkcjonowania opieki medycznej.

Rysunek 75. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą opiekę medyczną?

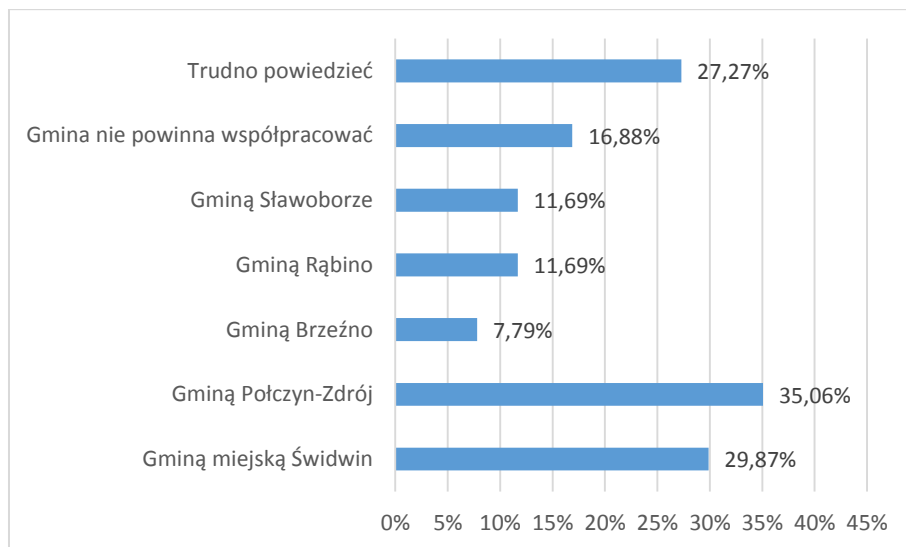

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Współpraca gminy z innymi gminami

Aby przyspieszyć swój rozwój według badanych osób gmina wiejska Świdwin powinna współpracować z gminą Połczyn-Zdrój (35,06%), drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią jest gmina miejska Świdwin (29,87%). Respondenci na trzecim miejscu wskazują na to, że gmina nie powinna współpracować z żadną inną gminą, następnie z gminą Sławoborze i Rąbino (po 11,69%), a na końcu z gminą Brzeźno (7,79%). Aż 27,27% nie wie jakie stanowisko przyjąć w tej kwestii.

Rysunek 76. Z którymi gminami powinna współpracować gmina, w której Pan/i mieszka, aby przyspieszyć swój rozwój?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich

4. ANALIZA I WNIOSKI Z REALIZACJI DOTYCHCZASOWYCH LOKALNYCH STRATEGII

Strategia to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju gminy i przyjmujący takie cele i kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Strategia stanowi podstawę do właściwego zarządzania gminą, do ubiegania się o środki zewnętrzne, zwłaszcza z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto Strategia wskazuje na najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne, na których powinna być skoncentrowana uwaga Rady Gminy w przyjętym horyzoncie czasowym.

Lokalna strategia rozwoju gminy Świdwin pochodzi z 1999 roku.⁴⁷ Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji programowo-przestrzennej, analizy SWOT oraz warsztatów planowania strategicznego określona została grupa głównych celów rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Świdwin. W Gminie zidentyfikowane zostały cele strategiczne ujęte w 3 grupy tematyczne:

- cele związane z ogólnym rozwojem społecznym i gospodarczym,
- cele związane z poprawą infrastruktury społecznej i technicznej,
- cele związane z rozwojem poszczególnych branż,

Zidentyfikowane cele stały się punktem wyjścia planu operacyjnego, który objął zakres poszczególnych działań w ramach branżowych programów określonych na podstawie analiz eksperckich oraz opinii i propozycji mieszkańców gminy Świdwin. Plan operacyjny zawierał programy rozwoju gminy w dziedzinie:

- Rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego (PR-1)
- Infrastruktury technicznej (PR-2)
- Infrastruktury społecznej (PR-3)
- Aktywizacji miejscowego rynku pracy i ograniczania bezrobocia. Rozwój przedsiębiorczości (PR-4)
- Rozwój funkcji turystycznej (PR-5)

Priorytety Strategii gminy Świdwin z 1999 roku zawarte zostały w poniższej tabeli.

⁴⁷ Strategia rozwoju Gminy Świdwin, Stowarzyszenie Komunalne Euroregionu Pomerania, Instytut Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej Gmin i Regionu, Zakład Strategii i Programów Rozwoju, Szczecin, wrzesień 1999.

Tabela 40: Priorytety Strategii z 1999 roku i ich realizacja

PR-1	– poprawę struktury władania i użytkowania gruntów i tworzenie efektywnej struktury agrarnej, tworzenie gospodarstw modelowych, – przekazanie części gruntów gospodarstw AWRSP (dzierżaw) do dalszego wykorzystania na cele rolnicze na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych lub wyłączenie ich na cele nierolnicze: pod zalesienia, urządzenie rekreacyjne, infrastrukturę techniczną, socjalną i mieszkaniową oraz na rzecz innych pozarolniczych działów i gałęzi gospodarczych, – zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo, – przeznaczenie części zasobów trwałych (budynków i budowli) nieprzydatnych dla rolnictwa na cele nierolnicze (drobna wytwórczość, usługi, rzemiosło oraz inna pozarolnicza działalność), – intensyfikację rolnictwa zwłaszcza niektórych działów i gałęzi produkcji o wysokiej chłonności czynnika pracy żywej (tzw. działy specjalne) oraz osiągnięcie wysokiego poziomu produkcji rolnej związanej systemem kontraktacji z przemysłem rolno-spożywczym, przy wzroście konkurencyjności kosztów wytwarzania, – pozytywną selekcję indywidualnych gospodarstw rolnych tj. wspieranie gospodarstw rodzinnych zapewniających dochody na poziomie parytetowym, a gospodarstw drobnych wykorzystujących alternatywne źródła dochodów, – w indywidualnych gospodarstwach rolnych o odpowiednich uwarunkowaniach organizacyjnych – wykorzystanie ich zasobów na rzecz innych, pozarolniczych kierunków działalności gospodarczej, szczególnie w dziedzinach usług rekreacyjnych (agroturystyka), czy tzw. usług i produkcji nakładczej, – w zakresie kierunków produkcji rolnej – preferowanie systemu polowego z kierunkiem zbożowym oraz chowem trzody chlewnej i chowem bydła mlecznego z uzupełniającym kierunkiem uprawy rzepaku, warzyw, – kreowanie warunków i podstaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz z dziedziną obrotu artykułami rolnymi, zwłaszcza z organizacjami skupu, przechowalnictwa, rynkami hurtowymi (również z giełdami rolno-spożywczymi), – inicjowanie, tworzenie grup producentów (marketingowych) rolnych, spółdzielni, – utworzenie nowych jednostek usługowo-rolniczych lub przetwórczych w oparciu o istniejące obiekty i instytucje, – poprawa wiedzy fachowej rolników i ich rodzin.
ZREALIZOWANE:	– poprawę struktury władania i użytkowania gruntów i tworzenie efektywnej struktury agrarnej, tworzenie gospodarstw modelowych, – przekazanie części gruntów gospodarstw AWRSP (dzierżaw) do dalszego wykorzystania na cele rolnicze na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych lub wyłączenie ich na cele nierolnicze: pod zalesienia, urządzenie rekreacyjne, infrastrukturę techniczną, socjalną i mieszkaniową oraz na rzecz innych pozarolniczych działów i gałęzi gospodarczych, – zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo, – przeznaczenie części zasobów trwałych (budynków i budowli) nieprzydatnych dla rolnictwa na cele nierolnicze (drobna wytwórczość, usługi, rzemiosło oraz inna pozarolnicza działalność), – intensyfikację rolnictwa zwłaszcza niektórych działów i gałęzi produkcji o wysokiej chłonności czynnika pracy żywej (tzw. działy specjalne) oraz osiągnięcie wysokiego poziomu produkcji rolnej związanej systemem kontraktacji z przemysłem rolno-spożywczym, przy wzroście konkurencyjności kosztów wytwarzania, – pozytywną selekcję indywidualnych gospodarstw rolnych tj. wspieranie gospodarstw rodzinnych zapewniających dochody na poziomie parytetowym, a gospodarstw drobnych wykorzystujących alternatywne źródła dochodów, – w indywidualnych gospodarstwach rolnych o odpowiednich uwarunkowaniach organizacyjnych – wykorzystanie ich zasobów na rzecz innych, pozarolniczych kierunków działalności gospodarczej, szczególnie w dziedzinach usług rekreacyjnych (agroturystyka), czy tzw. usług i produkcji nakładczej, – w zakresie kierunków produkcji rolnej – preferowanie kierunków zbożowych oraz chów trzody chlewnej i chowem bydła mlecznego z uzupełniającym kierunkiem uprawy rzepaku, warzyw,

– kreowanie warunków i podstaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz z dziedziną obrotu artykułami rolnymi, zwłaszcza z organizacjami skupu, przechowalnictwa, rynkami hurtowymi (również z giełdami rolno-spożywczymi), – inicjowanie, tworzenie grup producentów (marketingowych) rolnych, spółdzielni, – utworzenie nowych jednostek usługowo-rolniczych lub przetwórczych w oparciu o istniejące obiekty i instytucje, – poprawa wiedzy fachowej rolników i ich rodzin.	
NIEZREALIZOWANE: NIE DOTYCZY.	
PR-2	– działania mające na celu zmniejszenie różnicy w wyposażeniu obszaru w infrastrukturę techniczną w stosunku do krajów UE i przodujących gmin w województwie, – rozbudowę i modernizację urządzeń związanych z sanitacją gminy tj.: oczyszczalnia ścieków z kanalizacją sanitarną, wodociągów, wysypiska nieczystości stałych, sieci i urządzeń doprowadzających gaz przewodowy, – rozbudowę i modernizację dróg lokalnych, dróg dojazdowych do wsi, itp., – unowocześnienie sieci i urządzeń elektroenergetycznych, – wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii – wybudowanie urządzeń wykorzystujących alternatywne źródła powstawania energii, – stworzenie czasowych i stałych miejsc pracy przy realizacji i eksploatacji wybudowanych urządzeń infrastrukturalnych, – pozyskanie środków z zewnątrz (funduszy przedakcesyjnych, Banku Światowego i środków budżetu Państwa).
ZREALIZOWANE:	
– działania mające na celu zmniejszenie różnicy w wyposażeniu obszaru w infrastrukturę techniczną w stosunku do krajów UE i przodujących gmin w województwie, – rozbudowę i modernizację urządzeń związanych z sanitacją gminy tj.: oczyszczalnia ścieków z kanalizacją sanitarną, wodociągów, sieci i urządzeń doprowadzających gaz przewodowy, – rozbudowę i modernizację dróg lokalnych, dróg dojazdowych do wsi, itp., – unowocześnienie sieci i urządzeń elektroenergetycznych, – wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii – wybudowanie urządzeń wykorzystujących alternatywne źródła powstawania energii, – stworzenie czasowych i stałych miejsc pracy przy realizacji i eksploatacji wybudowanych urządzeń infrastrukturalnych, pozyskanie środków z zewnątrz (funduszy przedakcesyjnych, Banku Światowego i środków budżetu Państwa, SAPARD, ZPORR, RPO, PROW i inne)	
NIEZREALIZOWANE:	
– rozbudowę i modernizację wysypiska nieczystości stałych,	
PR-3	– wdrożenie reformy oświatowej w zakresie zadań własnych gminy (do 2002 roku), – rozszerzenie oferty edukacyjnej dla mieszkańców gminy, – zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej, – rozwinięcie aspiracji edukacyjnych dzieci i młodzieży i dorosłych, – optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji, – poprawa bazy materialnej oraz wyposażenia szkół w środki dydaktyczne, – odbudowanie różnych form działalności opiekuńczej szkoły (tj. pomoc materialna, stołówki, świetlice, dowóz do szkoły), – poprawa stanu zdrowia mieszkańców, podnoszenie świadomości zdrowotnej, profilaktyka, – usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej w gminie, – zwiększenie dostępności usług medycznych i rozwój instytucji lekarza pierwszego kontaktu, – rozwój kultury i sportu, większe uczestnictwo w kulturze, stworzenie warunków do uprawiania sportu i rekreacji, – poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców, – obniżenie stopnia bezrobocia w gminie, – dokonanie restrukturyzacji sieci szkolnej, – poprawa stanu technicznego bazy oświaty, – rozszerzenie oferty kulturalnej i sportowej gminy wobec mieszkańców,

	– wprowadzenie imprez promujących gminę.
ZREALIZOWANE:	
– wdrożenie reformy oświatowej w zakresie zadań własnych gminy (do 2002 roku), – rozszerzenie oferty edukacyjnej dla mieszkańców gminy, – zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej, – rozwinięcie aspiracji edukacyjnych dzieci i młodzieży i dorosłych, – optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji, – poprawa bazy materialnej oraz wyposażenia szkół w środki dydaktyczne, – odbudowanie różnych form działalności opiekuńczej szkoły (tj. pomoc materialna, stołówki, świetlice, dowóz do szkoły), – poprawa stanu zdrowia mieszkańców, podnoszenie świadomości zdrowotnej, profilaktyka, – usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej w gminie, – zwiększenie dostępności usług medycznych i rozwój instytucji lekarza pierwszego kontaktu, – rozwój kultury i sportu, większe uczestnictwo w kulturze, stworzenie warunków do uprawiania sportu i rekreacji, – poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców, – obniżenie stopnia bezrobocia w gminie, – dokonanie restrukturyzacji sieci szkolnej, – poprawa stanu technicznego bazy oświaty, – rozszerzenie oferty kulturalnej i sportowej gminy wobec mieszkańców,	
wprowadzenie imprez promujących gminę.	
NIEZREALIZOWANE:	
– obniżenie stopnia bezrobocia w gminie.	
PR-4	szkolenia z zakresu drobnej przedsiębiorczości, inicjowanie utworzenia klubu przedsiębiorczości, utworzenie w Urzędzie Gminy punktu informacyjnego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, utworzenie funduszu gwarancyjnego na rozwój drobnej przedsiębiorczości, utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, nawiązanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie praktyk zagranicznych dla lokalnych przedsiębiorców, podejmowanie współpracy ze starostwem powiatowym oraz szkołami średnimi w zakresie dostosowanie programów nauczania do warunków gospodarczych, organizowanie robót publicznych, utworzenie i kontynuowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdwinie programów specjalnych.
ZREALIZOWANE:	
szkolenia z zakresu drobnej przedsiębiorczości, inicjowanie utworzenia klubu przedsiębiorczości, utworzenie w Urzędzie Gminy punktu informacyjnego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, utworzenie funduszu gwarancyjnego na rozwój drobnej przedsiębiorczości, utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, nawiązanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie praktyk zagranicznych dla lokalnych przedsiębiorców, podejmowanie współpracy ze starostwem powiatowym oraz szkołami średnimi w zakresie dostosowanie programów nauczania do warunków gospodarczych, organizowanie robót publicznych, utworzenie i kontynuowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdwinie programów specjalnych.	
NIEZREALIZOWANE: NIE DOTYCZY	
PR-5	– modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej, – budowę nowej infrastruktury turystycznej, – rozwój agroturystyki, – budowę tras rowerowych i turystyki pieszej, – utworzenie bazy noclegowej w oparciu o istniejące obiekty, – promocję turystyki w gminie i przygotowanie biura informacyjnego, wydawnictw, imprez, – budownictwo letniskowe (wydzielenie nowych terenów), – rozwój produktu turystycznego pod kątem możliwości przedłużenia sezonu turystycznego, – przygotowanie kadr obsługi turystycznej, – poprawę świadomości ekologicznej, – stworzenie Gminnego Stowarzyszenia Turystyki i Agroturystyki.
ZREALIZOWANE:	

- modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej,
- budowę nowej infrastruktury turystycznej,
- rozwój agroturystyki,
- budowę tras rowerowych i turystyki pieszej,
- utworzenie bazy noclegowej w oparciu o istniejące obiekty,
- promocję turystyki w gminie, wydawnictw, imprez,
- budownictwo letniskowe (wydzielenie nowych terenów),
- poprawę świadomości ekologicznej.

NIEZREALIZOWANE:

- przygotowanie biura informacyjnego,
- rozwój produktu turystycznego pod kątem możliwości przedłużenia sezonu turystycznego,
- przygotowanie kadr obsługi turystycznej,
- stworzenie Gminnego Stowarzyszenia Turystyki i Agroturystyki.

Źródło: Strategia rozwoju gminy Świdwin, op.cit., dane własne Urzędu Gminy Świdwin.

W strategii z 1999 roku nie określono w precyzyjny sposób horyzontu czasowego wykonania strategii. 15 lat po opracowaniu strategii nadal podstawowym problemem społecznym gminy Świdwin jest wysokie bezrobocie.

5. SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA Z INNYMI OBSZARAMI FUNKCJONALNYMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy nie może być tworzona w oderwaniu od kontekstu regionalnego. Dlatego ważne jest dokonanie analizy porównawczej, która określa specyficzne uwarunkowania i predyspozycje, a także spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, w tym analizy sektorowe z innymi obszarami funkcjonalnymi w województwie zachodniopomorskim.

Przeprowadzona dla gminy Świdwin diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjalnych obszarów/sektorów pokazuje, że bariery rozwojowe są poważne i wymagają istotnych działań interwencyjnych w celu zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej z innymi obszarami funkcjonalnymi w województwie zachodniopomorskim.

W wymiarze społecznym w województwie zachodniopomorskim problemem jest wysoka stopa bezrobocia, wynikająca w znacznym stopniu z obciążenia gmin problemowymi miejscowościami popegeerowskimi w województwie. Gmina Świdwin oraz gmina Brzeżno zostały sklasyfikowane jako gminy z bardzo dużym obciążeniem problemowymi miejscowościami popegeerowskimi w województwie. Dużym obciążeniem, natomiast gmina Sławoborze oraz Rąbino i Połczyn Zdrój.

W 2013 roku stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim wyniosła 17,4% (w Polsce 13,2%). W powiecie świdwińskim wyniosła 27%. Charakterystyczny jest wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych.

W województwie zachodniopomorskim systematycznie rośnie liczba organizacji pozarządowych. W 2011 roku w województwie zarejestrowano 7249 organizacji pozarządowych. Najwięcej organizacji działa w obszarze sportu i turystyki (25%), oraz przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych (17%), najmniej w obszarze przeciwdziałania bezrobociu (6%), ochrony praw (5%) oraz tożsamości i tradycji narodowej (3%). W gminie wartością o dużym znaczeniu jest działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.⁴⁸

⁴⁸ Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, projekt, marzec 2014.

W nawiązaniu do nowego Regionalnego Programu Operacyjnego w województwie zachodniopomorskim wyróżnione zostały trzy obszary funkcjonalne, które są obszarami strategicznej interwencji:

- Szczeciński Obszar Metropolitalny (celem interwencji jest wzmocnienie jego roli jako regionalnego centrum rozwoju gospodarczego);
- Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny (celem interwencji jest utworzenie aglomeracyjnego obszaru wzrostu we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego);
- Specjalna Strefa Włączenia (celem interwencji jest wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, powstrzymanie i odwrócenie niekorzystnych trendów społeczno-gospodarczych i demograficznych, zwiększenie regionalnej spójności społecznej i gospodarczej).

Gmina Świdwin znajduje się w Specjalnej Strefie Włączenia, w której skumulowane są wiejskie obszary cechujące się niskimi szansami rozwojowymi. Są to obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów społeczno-gospodarczych. Problemy występujące w gminie są charakterystyczne dla regionów, które musiały przeprowadzić likwidację PGR-ów.

Powiat świdwiński został wskazany w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jako obszar interwencji na rzecz wyrównywania dostępu do dóbr i usług. Niska dynamika procesów rozwojowych w gminie wymaga podjęcia działań, których celem jest poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej oraz stworzenie warunków do rozprzestrzeniania się impulsów dla wielofunkcyjnego rozwoju. W tym celu Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego opracował „Założenia dla programu interwencyjnego dla Specjalnej Strefy Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego”.

Sytuacja powiatu świdwińskiego przejawia się w niekorzystnych wartościach kluczowych wskaźników opisujących sytuację społeczno-gospodarczą, a także strukturalnych deficytach rozwojowych (np. brak lub zanik silnych ośrodków rozwojowych, niższy dostęp do infrastruktury, peryferyjne położenie) oraz ograniczonym autonomicznym potencjale rozwojowym.⁴⁹

Koncepcja interwencji w ramach Specjalnej Strefy Włączenia przewiduje koncentrację działań wokół trzech obszarów tematycznych (por tabela): infrastruktura,

⁴⁹ A. Żych, Eliminacja miejsc wykluczenia społecznego, zakres i metody interwencji na obszarach popegeerowskich dotkniętych strukturalnymi problemami rozwojowymi w Województwie Zachodniopomorskim, www.prezydent.pl

gospodarka i społeczeństwo, które odpowiadają najważniejszym deficytom rozwojowym mającym swoje źródło historyczne, jak i nawarstwiającym się w ostatniej dekadzie - w wyniku niekorzystnego przebiegu przekształceń gospodarczych i zachwiania koniunktury w poszczególnych sektorach.

Tabela 41: Interwencja w ramach Secjalnej Strefy Włączenia

Cele	Priorytety
Aktywizacja infrastrukturalna obszarów wymagających specjalnego wsparcia	poprawa dostępności komunikacyjnej do ważnych krajowych, ponadregionalnych i regionalnych ośrodków rozwoju poprawa dostępności komunikacyjnej do centrów subregionalnych i lokalnych obszarów wzrostu
Aktywizacja gospodarcza obszarów wymagających specjalnego wsparcia	poprawa dostępności gospodarczej i wzrost konkurencyjności gospodarczej na obszarze SSW wsparcie na rzecz podniesienia potencjału i konkurencyjności w obszarze biogospodarki, odnawialnych źródeł energii i turystyki
Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszarów wymagających specjalnego wsparcia	wsparcie aktywizacji społecznej i ekonomii społecznej zwiększenie dostępności do usług publicznych wsparcie dla edukacji wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników

Źródło: A. Żych, Eliminacja..., op. cit.

Walorem gminy Świdwin jest środowisko naturalne. Do barier rozwojowych należy zjawisko ubóstwa ekonomicznego, problem stosunkowo niskiej jakości kapitału ludzkiego, niskiej innowacyjności i problem wykluczenia cyfrowego.⁵⁰ W celu zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej konieczne jest podjęcie w gminie działań dotyczących:

- zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym⁵¹ (m.in. podniesienie jakości infrastruktury zdrowotnej i społecznej),
- poprawy sytuacji na rynku pracy (np. wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy),
- wsparcia samozatrudnienia, przedsiębiorczości i innowacyjności,
- podnoszenia potencjału kapitału ludzkiego (np. podnoszenie jakości edukacji, wdrożenie nowoczesnych i efektywnych narzędzi edukacyjnych, zwiększanie dostępności do edukacji przedszkolnej),
- uruchomienia instrumentów finansowania aktywizacji zawodowej (np. fundusz stypendialny),

⁵⁰ Identyfikacja i delimitacja obszarów problemowych i strategicznej interwencji w Polsce, Wnioski z analiz, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Instytut Badań Strukturalnych, raporty 2009.

⁵¹ W sferze społecznej działania powinny być uzależnione od rodzaju, nasilenia i koherencji zjawisk patologicznych oraz problemowych - A. Żych, Eliminacja..., op. cit.

- inwestycji w obszarze infrastruktury społecznej (opracowanie lokalnych planów rozwoju społeczno-gospodarczego),
- polepszenia połączeń komunikacyjnych z najbliższymi „biegunami wzrostu”,
- zwiększenia dostępności infrastruktury cyfrowej,
- wspierania rozwoju sektora turystycznego,
- wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego,

Wyżej wymienione działania stanowią wytyczne dla strategii rozwoju gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S ⇒ STRENGHTS, czyli mocne strony

W ⇒ WEAKNESSES, czyli słabe strony

O ⇒ OPPORTUNITIES, czyli okazje

T ⇒ THREATS, czyli zagrożenia.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia.

Analizę SWOT dla Gminy Świdwin przeprowadzono w układzie 4 obszarów priorytetowych, mających, zgodnie z przeprowadzoną wcześniej, ekspercką diagnozą społeczno-gospodarczą, kluczowe znaczenie dla rozwoju Gminy. Do kluczowych obszarów należy zaliczyć:

- edukacja, gospodarka, rolnictwo, leśnictwo, rynek pracy
- turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe;
- infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna,
- pomoc społeczna i ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne.

Dodatkowo, przeprowadzono rangowanie i pozycjonowanie elementów SWOT, grupując je na czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy, o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy i niskim wpływie na rozwój Gminy, co pozwoliło na ich uszeregowanie zgodnie z siłą oddziaływania.

Analiza SWOT

OBSZAR 1 – edukacja, gospodarka, rolnictwo, leśnictwo, rynek pracy	
Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy	
– dobrze zorganizowana sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych [waga: 5], – korzystne warunki do rozwój inwestycji z zakresu OZE (elektrownie wiatrowe), – znaczące zasoby drewna i rozwijający się przemysł drzewny [waga: 4], – stosunkowo duży potencjał rolniczy [waga: 5] – gospodarstwa rolne charakteryzują się stosunkowo dużym arealem (gospodarstwa wielkopowierzchniowe) [waga: 5], – występująca specjalizacja zarówno w gospodarstwach rolnych jak i hodowlanych [waga: 5].	– wysoki poziom bezrobocia – w najbliższym czasie sytuacja w tym zakresie nie ulegnie zmianie [waga: 5], – rosnąca liczba ludności w wieku produkcyjnym, która pozostaje niezagospodarowana na rynku pracy [waga: 4], – duża odległość od głównych ośrodków gospodarczych, w tym od miasta wojewódzkiego [waga: 5], – występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych wpływających na ograniczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej [waga: 4], – niedostosowanie profilu nauczania w placówkach ponadgimnazjalnych do aktualnych potrzeb zgłaszanych przez lokalnych pracodawców [waga: 5], – brak jest dużych zakładów produkcyjnych (większe podmioty działające na tym obszarze zaprzestały prowadzenia działalności) [waga: 5], – niskie tempo rozwoju lokalnej przedsiębiorczości [waga: 5], – występowanie ograniczeń związanych z działalnością lotniska [waga: 5], – mała aktywność zawodowa społeczności lokalnej pozostającej bez pracy [waga: 4]. – niska zdolność ekonomiczna małych

gospodarstw rolnych [waga: 5],

- spadek zainteresowania działalnością rolniczą, szczególnie wśród młodych mieszkańców [waga: 4].
- Brak uzbrojonych terenów w ramach strefy przemysłowej/inwestycyjnej [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- słabo rozwinięte struktury wspierające rozwój małej i średniej przedsiębiorczości [waga: 3],
- brak autorskich projektów wspierających programy przedsiębiorczości [waga: 3],
- nadal niedostateczne wyposażenie w sprzęt specjalistyczny w małych gospodarstwach rolnych [waga: 3].

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

OBSZAR 1 – edukacja, gospodarka, rolnictwo, leśnictwo, rynek pracy	
Czynniki zewnętrzne	
szanse	zagrożenia
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy	
– wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju gminy [waga: 5], – napływ kapitału zagranicznego [waga: 4], – rozwój inwestycji z zakresu OZE (fotowoltaika, solary słoneczne, wiatraki) [waga: 5], – rosnąca świadomość młodzieży w kierunku kształcenia powiązanego z kwalifikacjami zawodowymi [waga: 4], – wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju rolnictwa na terenie powiatu [waga: 5], – specyfika produkcji rolnej – „produkty ekologiczne i regionalne” [waga: 4], – wzrost zapotrzebowania na artykuły rolno-spożywcze o charakterze ekologicznym [waga: 4], – wzrost zapotrzebowania na usługi dla seniorów [waga: 4].	– spadek tempa wzrostu gospodarczego /kryzys gospodarczy/ [waga: 4], – brak kapitału skłonnego do inwestowania na terenach wiejskich [waga: 5], – fiskalizm państwa – trudne warunki dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości [waga: 5] – duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5], – niezadowalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5], – zmiany w przepisach prawnych [waga: 4], – brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga: 4], – obszary „Natura 2000”, blokujące możliwości rozwoju JST – restrykcyjne prawodawstwo w zakresie ochrony środowiska, brak konstruktywnych rozwiązań [waga: 5] – Brak systemu orientacji zawodowej (doradztwa zawodowego) na poziomie gimnazjum (przypadkowy wybór zawodu) [waga: 4] – Brak systemowego rozwiązania prawnego dla osób, które nie zamierzają podjąć legalnego zatrudnienia [waga: 4] – skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 4]

5).

- niezadowalające środki finansowe na rozwój działalności rolniczej [waga: 5],
- konkurencyjność produktów rolnych importowanych z krajów UE [waga: 5],
- blokada rynków zbytu w Rosji [waga: 5],
- niska opłacalność produkcji rolnej [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

– łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej [waga: 3], – utrzymujący się w Polsce wzrost gospodarczy [waga: 3].	– niska skłonność pracodawców z terenu Gminy Świdwin do zatrudniania ludności w wieku poprodukcyjnym [waga: 3], – nowe regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska [waga: 3], – zjawisko „szarej strefy”, problem ściągłości podatków [waga: 3].

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

OBSZAR 2 – środowisko naturalne, turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe

Czynniki wewnętrzne

Mocne strony

Słabe strony

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

– dobry stan czystości środowiska naturalnego [waga 5], – potencjał i widoczny rozwój oferty agroturystycznej [waga 5], – stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa, – Stosunkowo dobrze rozwinięta oferta kulturalna (w tym również oferta kreowana przez świetlice wiejskie), – stosunkowo duża ilość terenów leśnych [waga: 5], – stosunkowo duża ilość jezior [waga: 4], – różnorodność gatunkowa fauny i flory [waga: 5], – występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych [waga: 5], – brak przemysłu ciężkiego [waga: 5], – rozwój turystyki weekendowej i kwalifikowanej [waga: 4], – istniejący system oznakowanych szlaków rowerowych [waga: 5], – występowanie na obszarze gminy terenów inwestycyjnych pod turystykę, budownictwo letniskowe [waga: 5].	– niewystarczająca ilość tras rowerowych oraz małej infrastruktury towarzyszącej – brak wspólnej koncepcji ścieżek rowerowych obejmujących teren wszystkich gmin powiatu świdwińskiego [waga: 5], – niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury kulturalnej (brak we wszystkich miejscowościach centrów kultury wiejskiej m.in. brak świetlicy w Smardzku). – brak kapitału na modernizację bazy i rozbudowę infrastruktury [waga: 5] – brak wspólnej polityki promocyjnej na terenie Powiatu [waga: 4] – mała ilość inwestorów zainteresowanych lokowaniem środków w rozwój turystyki i sportu na terenie gminy [waga: 5], – brak koordynacji imprez lokalnych w skali całego obszaru Powiatu [waga: 4], – tereny zlokalizowane przy jeziorach nie są w odpowiedni sposób zagospodarowane (na cele rekreacyjno-sportowe) [waga: 5].

- czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy
- działalność organizacji społecznych (stowarzyszenia, grupy działań)[waga: 3].

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

OBSZAR 2 – środowisko naturalne, turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe

Czynniki zewnętrzne

szanse

zagrożenia

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

– wykorzystanie Funduszy Europejskich z Unii Europejskiej dla rozwoju gminy [waga: 5], – stworzenie spójnej sieci dróg rowerowych łączącej gminy i atrakcyjne miejsca powiatu świdwińskiego [waga: 5], – rozwój turystyki weekendowej i kwalifikowanej [waga: 4]. – wzrost zainteresowania społeczeństwa aktywnym wypoczynkiem, agroturystyką oraz turystyką przyrodniczą i krajoznawczą [waga: 5], – gospodarstwa ekologiczne i agroturystyka [waga: 5], – specyfika produkcji rolnej – „produkty regionalne” [waga: 4], – rozwój funkcji edukacyjnych, kulturalnych, i rekreacyjnych w lokalnych centrach usług [waga: 4], – rozwój elektronicznych usług publicznych z zakresu kultury – np. e-biblioteki [waga: 5], – rozwój unikatowej oferty turystycznej w oparciu o znaleziska archeologiczne (w okolicach Rusinowa) [waga: 4],	– brak podmiotów gospodarczych chętnych do inwestowania w rozwój bazy turystycznej waga: [5], – Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5], – duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5], – Niezadowalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5], – brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [4], – zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

– rozwój edukacji proekologicznej [waga: 3]	– zmiany w przepisach prawnych [waga: 3],

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

OBSZAR 3 – infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Czynniki wewnętrzne

Mocne strony

Słabe strony

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

– stosunkowo dobry stan rozwoju sieci wodociągowej [waga: 5], – stosunkowo dobry stan rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej [waga: 5], – dynamiczny rozwój w ostatnim okresie infrastruktury wodno-ściekowej [waga: 5]. – stosunkowo korzystne skomunikowanie gminy – sieć dróg wojewódzkich [waga: 5],	– zły stan techniczny dróg w tym szczególności dróg powiatowych, wojewódzkich [waga: 5], – stan techniczny sieci wodociągowej wymaga przeprowadzenia prac modernizacyjnych [waga: 4], – brak na terenie gminy przystanków kolejowych [waga: 5]. – brak przy drogach poboczy oraz we wsiach chodników dla pieszych [waga 4], – brak odpowiedniej ilości ścieżek rowerowych stanowiących element transportu w ramach gminy i powiatu świdwińskiego [waga: 4], – niesatysfakcjonujący rozwój sieci teleinformatycznej [waga: 4], – niesatysfakcjonujący rozwój sieci gazowej [waga: 4], – brak oferty lub jej bardzo ograniczony zakres związany z realizacją połączeń autobusowych w godzinach wieczornych oraz w weekendy [waga: 4], – niedostateczny rozwój transportu publicznego /transport autobusowy/ [waga: 5], – transport publiczny – rzadka siatka połączeń [waga: 5] – zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5]

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

-

-

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

-

-

OBSZAR 3 – infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna**Czynniki zewnętrzne****szanse****zagrożenia****czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy**

- Wykorzystanie Funduszy Europejskich z Unii Europejskiej dla rozwoju Gminy [waga: 5],
- rozwój szerokopasmowego internetu [waga: 5],
- dobrze funkcjonujący system gospodarki odpadami [waga: 4],
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy [waga: 4]
- skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5].
- duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],
- niezadowalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],
- brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga: 4],
- Malejące zainteresowanie transportem publicznym, wzrost znaczenia transportu indywidualnego [waga: 4].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- modernizacja ciągów komunikacyjnych w kierunku Szczecina i Gdańska [waga: 3].

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

OBSZAR 4 – pomoc społeczna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, administracja publiczna

Czynniki wewnętrzne

Mocne strony

- dalszy dynamiczny rozwój e-administracji i e-usług publicznych [waga: 4],
- działalność organizacji społecznych (stowarzyszenia, grupy działań) [waga: 4]
- stosunkowo dobry poziom i dostępność podstawowych usług medycznych [waga: 3].

Słabe strony

- odpływ ludności z terenu gminy – ujemne saldo migracji [waga: 5],
- migracja znacznej części mieszkańców poza granice kraju, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej [waga: 5],
- malejąca liczba zawieranych związków małżeńskich [waga: 4],
- niski przyrost naturalny [waga: 5],
- przyrost naturalny obserwowany głównie w rodzinach dysfunkcyjnych [waga: 5],
- bardzo wysoki odsetek liczby osób korzystających z pomocy społecznej [waga: 5],
- pogłębiające się patologie społeczne – narkomania, alkoholizm [waga: 5],
- zbyt mała w stosunku do oczekiwań mieszkańców liczba specjalistycznych usług świadczonych w szpitalu powiatowym w Połczynie-Zdroju [waga: 5],
- wysoki poziom wykluczenia społecznego w szczególności na obszarach po byłych PGR i występowanie negatywnych zjawisk społecznych (alkoholizm, przemoc w rodzinie) [waga: 5],
- skutki migracji zarobkowej (malejąca funkcja wychowawcza rodziny) [waga: 4].

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- stosunkowo dobry poziom i dostępność
- długi czas oczekiwania do lekarzy

podstawowych usług medycznych [waga: 3].
specjalistów [waga: 3].

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

-

-

OBSZAR 4 – pomoc społeczna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, administracja publiczna

Czynniki zewnętrzne

szanse

zagrożenia

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

- wykorzystanie Funduszy Europejskich z Unii Europejskiej dla rozwoju Gminy [waga: 5],
- reforma oświaty i służby zdrowia [waga: 5],
- upowszechnianie i uświadamianie procesu rewitalizacji obszarów problemowych [waga: 4].
- skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5].
- duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],
- niezadowalająca ilość środków finansowych na rozwój regionalny [waga: 5],
- niezadowalająca ilość środków finansowych na funkcjonowanie pomocy społecznej [waga: 5],
- negatywne postawy osób zaliczonych do długotrwale bezrobotnych [waga: 5],
- zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- rosnące możliwości zlecania zadań własnych i realizacja ich przez NGO [waga: 3],

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

- Rosnące znaczenie ekonomii społecznej [waga: 2],
- Możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na realizację małych projektów prozdrowotnych [waga: 2]

7. WIZJA I MISJA GMINY ŚWIDWIN

7.1. Wizja Gminy Świdwin

Wizja rozwoju gminy stanowi obraz pożądanego stanu, jaki społeczność lokalna chce osiągnąć na koniec wdrażania zaktualizowanej strategii. Odpowiada na pytania:

- Co chcemy osiągnąć ?
- Jaką sytuację chcemy mieć ?

Wizja wskazuje zasadniczy kierunek działania, pozwala również wyklarować jasność celów, stojących przed gminą. Wizja jest wizualizacją przyszłości, która z założenia motywuje jej twórców i adresatów do działań na rzecz jej realizacji.

Wizję rozwoju Gminy Świdwin do roku 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027 sformułowano w następujący sposób.

Gmina Świdwin to nowoczesna europejska gmina rolniczo-turystyczna, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, edukacyjno-sportową oraz rekreacyjną, charakteryzująca się wysokim poziomem integracji i współpracy mieszkańców, rozwijającym się rynkiem pracy i czystym środowiskiem

7.2. Misja Gminy Świdwin

Misja określa wartości, jakimi będzie kierowała się społeczność lokalna w celu zrealizowania zaprojektowanej wizji rozwoju. Misja ukierunkowuje również na działania, które trzeba podjąć aby misja się powiodła, a wizja stała się rzeczywistością. Realizatorem misji jest cała społeczność lokalną, w tym przedstawiciele władz Gminy i urzędnicy, pracownicy placówek i instytucji gminnych, członkowie organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i inwestorzy, mieszkańcy gminy.

Misja Gminy Świdwin została sformułowana w następujący sposób:

Misją Gminy Świdwin jest wspieranie inicjatyw społecznych, mobilizowanie mieszkańców do działania, zapewnienie zrównoważonego, harmonijnego i długofalowego rozwoju, w celu zapewniającego wzrost zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości a w konsekwencji poprawę warunków życia mieszkańców, przy zachowaniu wartości kulturowych i walorów przyrodniczo-turystyczny oraz aktywnym wykorzystaniu szans jakie daje członkostwo w Unii Europejskiej.

Sformułowana w ten sposób misja Gminy Świdwin zwraca uwagę na wartości, jakimi powinni kierować się jego mieszkańcy oraz władze samorządowe. Kluczowymi wartościami, obok przedsiębiorczości i aktywności obywatelskiej, jest zaufanie społeczne i nastawienie na współpracę. Potrzeba współpracy i podejścia partnerskiego w rozwoju Gminy i wspieraniu inicjatyw społeczności lokalnej wynika nie tylko z konieczności sprostania wyzwaniom, przed którymi stoi obecnie Gmina, ale jest również nieodłącznym elementem budowy zaufania i kapitału społecznego w Gminie.

8. OBSZARY STRATEGICZNE I KIERUNKI ROZWOJU

Wizja rozwoju Gminy będzie możliwa do zrealizowania poprzez podjęcie szeregu działań operacyjnych w priorytetowych obszarach rozwoju. Obszary te wynikają z jednej strony ze zidentyfikowanych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych rozwoju Gminy, zaś z drugiej są odpowiedzią na główne wyzwania, przed którymi stoi Gmina i jego społeczność lokalna do 2022 roku oraz z perspektywą na lata 2023 – 2027. Przyjęte obszary rozwoju wpisują się również w cele tematyczne polityki spójności Unii Europejskiej oraz priorytety polityki rozwoju regionalnego realizowane na poziomie krajowym i wojewódzkim. Dzięki temu obszary te będą mogły być w dużej mierze rozwijane i finansowane ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach realizowanych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014-2020.

Poniżej znajdują się **cztery obszary strategiczne**, dla których zostały określone cele strategiczne oraz zestawy wspierających ich celów szczegółowych. W ramach każdego z celów szczegółowych określono konkretne działania /kierunki działania/, które prowadzą do osiągnięcia założonych celów operacyjnych a pośrednio również strategicznych.

OBSZAR STRATEGICZNY 1 – edukacja, gospodarka, rolnictwo, rynek pracy**Cel strategiczny 1:**

Innowacyjna i efektywna wielosektorowa gospodarka oparta na nowoczesnym rolnictwie, gospodarce leśnej, turystyce

Cel strategiczny 2:

Efektywny systemem edukacji powiązany z aktywnością mieszkańców

Strategia postępowania:

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych Gminy Świdwin jest budowanie pozycji obszaru atrakcyjnego dla inwestycji oraz korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade wszystko od jakości kapitału ludzkiego. Kapitał intelektualny jest sumą kapitału, jaki tworzą ludzie i instytucje, potencjał zewnętrznego wizerunku oraz wewnętrzne relacje społeczne. Rozwój zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w Gminie i powiecie świdwińskim nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty i ich kadry. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, a także uspołnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i instytucjami rynku pracy. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy.

Szansą na rozwój Gminy Świdwin jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych potencjałów (Inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii, wielkopowierzchniowe wyspecjalizowane gospodarstwa rolne, gospodarka leśna, a także związane z rozwiniętym rolnictwem przetwórstwo rolno-spożywcze) oraz umiejętne korzystanie z zasobów terenów inwestycyjnych (pod działalność gospodarczą, rolniczą). Jednak, w długiej perspektywie, zwiększenie tempa rozwoju

nie będzie możliwe bez zagospodarowywania istniejącej infrastruktury gospodarczej, stanowiącej o konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej. Niezbędne są również inwestycje, podnoszące zewnętrzną dostępność komunikacyjną Gminy Świdwin oraz całego powiatu świdwińskiego, która stanowi jedną z podstawowych determinant rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Warunkiem rozwoju Gminy Świdwin wydaje się być intensyfikacja współpracy na szczeblu samorządowym – gminy powiatu świdwińskiego oraz sam powiat świdwiński. Współpraca ta powinna dążyć do kreowania wspólnych przedsięwzięć dynamizujących rozwój gospodarczy, turystyczny oraz rozwiązujących problemy społeczne. Niezbędna jest współpraca w zakresie tworzenia stref aktywności gospodarczej na terenie Gminy i powiatu, wspólnego przyciągania inwestorów, promocji gospodarczej, itp. Należy również aktywnie współpracować z partnerami prywatnymi i pozarządowymi.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚWIDWIN NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<i>Cel strategiczny 1:</i> Innowacyjna i efektywna wielosektorowa gospodarka oparta na nowoczesnym rolnictwie, gospodarce leśnej, turystyce <i>Cel strategiczny 2:</i> Efektywny systemem edukacji powiązany z aktywnością mieszkańców	CEL STRATEGICZNY 1. ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU <u>Cele kierunkowe:</u> 1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki 1.3. Wspieranie współpracy przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości 1.4. Wspieranie wzrostu eksportu 1.6. Restrukturyzacja i rozwój produkcji rolnej i rybactwa CEL STRATEGICZNY NR 2 „WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ REGIONU” <u>Cele kierunkowe:</u>	<i>1.2 Działanie</i> Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi <i>1.3 Działanie</i> Budowa podstaw konkurencyjności województw <i>2.3 Działanie</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących

	2.1. Podnoszenie atrakcyjności i spójności oferty inwestycyjnej regionu oraz obsługi inwestorów 2.2. Wzmacnianie rozwoju narzędzi wsparcia biznesu 2.3. Tworzenie i rozwój stref aktywności inwestycyjnej 2.4. Budowanie i promocja marki regionu	dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze
	CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI <i>Cele kierunkowe:</i> 4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii	
	CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI” <i>Cele kierunkowe:</i> 5.1. Rozwój kadr innowacyjnej gospodarki 5.2. Zwiększanie aktywności zawodowej ludności 5.3. Rozwój kształcenia ustawicznego 5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego 5.6. Zwiększanie dostępności i uczestnictwa w edukacji przedszkolnej	
	CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ	

	REGIONU” <i>Cele kierunkowe</i> 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej	
--	--	--

Cele operacyjne

W ramach 1 celu strategicznego:

- 1.1. Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wewnętrzny potencjał Gminy**
- 1.2. Przyciąganie inwestorów zewnętrznych reprezentujących branże gospodarcze zgodne z przyjętymi kierunkami rozwoju gminy o nieinwazyjnym charakterze przestrzennym, respektujących zasady ochrony środowiska.**
- 1.3. Rozwój wysoko wyspecjalizowanego rolnictwa oraz przemysłu drzewnego.**
- 1.4. Efektywny systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej.**

W ramach 2 celu strategicznego:

- 1.5. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu**
- 1.6. Podniesienie poziomu kształcenia na terenie gminy**

Kluczowe działania kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki dziania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony gminy	Partnerzy	Przewidywany okres realizacji
1.6	Rozwój programów odkrywania i wspierania talentów	Gmina Świdwin, Szkoły, instytucje kultury	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Organizacje pozarządowe	2014-2022
1.6	Wdrażanie systemowych form wsparcia wyboru kierunków kształcenia i rozwój doradztwa zawodowego	Gmina Świdwin, Szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pracodawców	2014-2022
1.5. 1.6	Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie dostosowania oferty kształcenia do potrzeb subregionalnego rynku pracy	Gmina Świdwin, Szkoły ponadgimnazjalne, Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Powiatowa Rada Zatrudnienia, organizacje pracodawców, przedsiębiorstwa	2014-2022
1.6	Rozwój systemu doradztwa zawodowego, koordynacja działań instytucji różnych szczebli	Powiatowy Urząd Pracy	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Gmina Świdwin, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Szkolne Ośrodki Kariery, organizacje pracodawców	2014 -2027
1.6	Promocja podejmowania nauki na kierunkach zawodowych, w tym technicznych; podnoszenie rangi szkół zawodowych;	Gmina Świdwin, Szkoły	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Starostwo Powiatowe, gminy powiatu świdwińskiego, przedsiębiorstwa	2014-2027
1.1 1.2 1.4.	Utworzenie strefy aktywności gospodarczej na terenie Gminy Świdwin	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	powiat świdwiński	2014-2020

1.1 1.2 1.3. 1.4	Wsparcie powstawania grup producenckich, klastrów i czynników wzmacniających ich rozwój (ze szczególnym uwzględnieniem sektora przetwórstwa rolno-spożywczego, leśnego, odnawialnych źródeł energii)	Gmina Świdwin, Instytucje Otoczenia Biznesu, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, przedsiębiorcy, NGO	2014-2022
1.3	Stworzenie systemu informacji i wizualizacji przestrzennej w zakresie promocji oferty terenów inwestycyjnych	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	inwestorzy prywatni, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2016
1.3	Marketing gospodarczy i promocja oferty inwestycyjnej Gminy Świdwin	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Podmioty gospodarcze, organizacje pracodawców. powiat świdwiński	2014-2022
1.1 1.3	Aktywna współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie udzielania informacji, szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje Pracodawców, NGO	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Świdwin, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Starostwo Powiatowe, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2022
1.1 1.3	Współpraca z instytucjami oferującymi wsparcie finansowe dla rozwoju działalności gospodarczej	Gmina Świdwin, Instytucje Otoczenia Biznesu, Organizacja Pracodawców,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Banki	2014-2022
1.6	Wspieranie edukacji w zakresie przedsiębiorczości począwszy od wczesnych etapów kształcenia	Gmina Świdwin, Szkoły, Szkolne Ośrodki Kariery	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	gminy powiatu świdwińskiego, Powiat Świdwiński	2014-2022
1.1 1.3	Wsparcie rozwoju i promocja rolnictwa ekologicznego, ze	Ośrodki Doradztwa Rolniczego,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i	Gmina Świdwin, Agencja Restrukturyzacji i	2014-2022

	szczególnym rozwojem agroturystyki	Zachodniopomorska Izba Rolnicza, gospodarstwa rolne	rozwoju gospodarczego	Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, gminy powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe, rady sołeckie	
1.1 1.3. 1.5	Udzielanie pomocy doradczej i informacyjnej w zakresie pozyskiwania środków na rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz szkoleń	ODR, LGD	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Świdwin, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, gminy powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe, rady sołeckie	2014-2022
1.1 1.3 1.4 1.5.	Wsparcie tworzenia grup producentów rolnych i innych form stowarzyszeniowych	Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Zachodniopomorska Izba Rolnicza	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Świdwin, Rolnicy, LGD, organizacje pozarządowe, związki producentów	2014-2022
1.1 1.3 1.4. 1.5	Wsparcie rozwoju sieci sprzedaży produktów tradycyjnych i regionalnych, powiązanie z rozwojem funkcji turystycznej obszaru Gminy	Gmina Świdwin, Gminy powiatu świdwińskiego, LGD	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, producenci	2014-2022
1.3 1.4	Organizacja imprez tematycznych	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i	Starostwo Powiatowe, gminy powiatu	2014-2022

	promujących produkty lokalne i tradycyjne		rozwoju gospodarczego	świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, LGD, organizacje pozarządowe	
--	---	--	-----------------------	---	--

OBSZAR STRATEGICZNY 2 – środowisko naturalne, turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe

Cel strategiczny 3:

Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie

Strategia postępowania:

Rozwój turystyki i przemysłów czasu wolnego (odpoczynek i spędzaniem czasu wolnego przez osoby indywidualne oraz wykonywanie pracy poza obowiązkami służbowymi i pracą zawodową tj. hobby). w Gminie Świdwin opierać powinien się o funkcjonowanie takiej oferty produktów turystycznych oraz rekreacyjnych które z uwagi na swoje unikalne cechy i oryginalną filozofię funkcjonowania będą chętniej wybierane na rynku (w chwili obecnej brak jest takiej oferty). Osiągnięcie takiej przewagi rynkowej jest procesem długotrwałym i skomplikowanym, wymaga bowiem zaangażowania wielu zasobów i środków – szczególnie w sytuacji niewystarczającej infrastruktury turystycznej. Gmina Świdwin posiada na swoim terenie bardzo dużą ilość jezior oraz lasów. Gmina Świdwin w stosunku do innych gmin powiatu świdwińskiego posiada stosunkowo wysoki potencjał turystyczny. Jednak z uwagi na swoją lokalizację może tworzyć jeden z elementów oferty turystycznej powiatu świdwińskiego.

Atrakcyjność turystyczna powiatu świdwińskiego związana jest przede wszystkim z ukształtowaniem terenu, występującymi zbiornikami wodnymi i rzekami. Powiat świdwiński jest jednym z wiodących ośrodków lecznictwa uzdrowiskowego w kraju. Sanatoria i ośrodki lecznicze zlokalizowane są w Połczynie-Zdroju - jednym z najstarszych miast uzdrowiskowych w Polsce. Na terenie powiatu świdwińskiego występuje Drawski Park Krajobrazowy, który obejmuje najcenniejsze tereny Pojezierza Drawskiego, w tym również obszar tzw. Szwajcarii Połczyńskiej, wyróżniający się urozmaiconą rzeźbą terenu, licznymi jeziorami (Dolina Pięciu Jezior) i doliną górnej Drawy.

Problemem jednak jest bardzo widoczna sezonowość oferty turystycznej powiatu, a wyzwaniem zatrzymanie części osób odwiedzających powiat dla dłuższe

pobyty i w ciągu całego roku. Należy dokładać starań w zakresie rewitalizacji terenów atrakcyjnych turystycznie i kulturowo oraz poprawiać estetykę przestrzeni publicznych.

Ponadto powiat świdwiński ma również szansę wykreować nowe specjalizacje spędzania wolnego czasu – np. obiekty spa, itp. Oferta ta może być doskonale **uzupełniana zorganizowanymi trasami turystycznymi (rowerowymi, spacerowymi, edukacyjnymi, kajakowymi) oraz tradycyjnymi produktami lokalnymi (wypoczynek nad jeziorami). Taka oferta mogłaby być ofertowana na terenie Gminy Świdwin.** Dla wykreowania tych nowych specjalizacji ponadlokalnych niezbędne jest rozwijanie infrastruktury turystycznej (atrakcje turystyczne, miejsca noclegowe, gastronomia, itp.) do czego niezbędna jest aktywna współpraca z sektorem prywatnym.

Oferta Gminy Świdwin nie może być w związku z tym budowana na zasadzie konkurencji, ale na uzupełnianiu i współpracy, włączając własne oryginalne zasoby w obieg turystyczny.

Prawidłowe funkcjonowanie produktów turystycznych, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów Gminy Świdwin i jego otoczenia, skutkować będzie wzrostem gospodarczym. Pozytywne zmiany zachodzące na rynku lokalnym, dzięki rozwojowi turystyki i dziedzictwa kulturowego, przejawiają się także w innych sektorach gospodarczych i społecznych. Osiągnięcie celu, jakim jest stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej powiatu świdwińskiego niesie za sobą konieczność podejmowania działań zarówno w zakresie kreacji nowych produktów i rozwijania już istniejących, ich modyfikacji i unowocześniania zgodnie z trendami rynkowymi i oczekiwaniami klientów, jak również w zakresie budowy, rozbudowy i stałej poprawy jakości infrastruktury gwarantującej efektywny i prawidłowy rozwój. Głównym założeniem działań podejmowanych w ramach realizacji niniejszego celu jest stworzenie unikalnej, wyróżniającej się na rynku oferty produktowej, która będzie stwarzała nową jakość (wspólna oferta gmin wchodzących w skład powiatu świdwińskiego).

Niezmierznie ważnym aspektem warunkującym powodzenie realizacji tej części strategii jest zawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy wszystkimi samorządami powiatu świdwińskiego na rzecz budowania wspólnej (spójnej) oferty turystycznej kulturalnej, w której każda z gmin ma do zaoferowania interesujące propozycje. Działania w pojedynkę nie przynoszą i nie przyniosą pożądanego skutku.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚWIDWIN NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<i>Cel strategiczny:</i> Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie	CEL STRATEGICZNY 1. ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU <u>Cele kierunkowe:</u> 1.2. Wzrost konkurencyjności województwa w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym	<i>1.2 Działanie</i> Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi <i>2.2 Działanie</i> Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe <i>2.3 Działanie</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze
	CEL STRATEGICZNY NR 3 „ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU” <u>Cele kierunkowe</u> 3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych	
	CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI <u>Cele kierunkowe:</u> 4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	

	4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych	
	CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU” <i>Cele kierunkowe</i> 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej	

Cele operacyjne

- 2.1. Rozwój zintegrowanych form turystyki w oparciu o lokalne walory i istniejącą infrastrukturę turystyczną**
- 2.2. Upowszechnienie dostępu do informacji o gminie – informacja i promocja**
- 2.3. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w korzystaniu z usług kultury, sportu i rekreacji**
- 2.4. Wzmacnianie istniejących oraz kreowanie nowych czynników atrakcyjności Gminy w tym w zakresie dostępności infrastruktury oraz jakości oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej**
- 2.5. Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej**

Kluczowe działania/kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki dziania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony gminy	Partnerzy	lata realizacji
2.1 2.3 2.4 2.5.	Budowa tras rowerowych na terenie Gminy Świdwin stanowiących element systemu tras rowerowych powiatu świdwińskiego	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2017
2.1 2.3 2.4 2.5.	Utworzenie nowych i remont istniejących tras turystycznych na terenie Gminy Świdwin stanowiących element systemu tras turystycznych powiatu świdwińskiego	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2020
2.1. 2.2 2.3. 2.4	Utworzenie ponadregionalnego centrum kultury z siedzibą w powiecie świdwińskim.	Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Świdwin, gminy powiatu świdwińskiego	2016-2017
2.1. 2.2 2.3. 2.4	Budowa ośrodków kultury na terenach wiejskich	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2018
2.3 2.4	Stworzenie oferty zajęć wspólnego spędzania czasu przez dzieci oraz rodziców, budowanie oferty międzypokoleniowej	Gmina Świdwin, Instytucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Biblioteki, muzea, szkoły, kluby sportowe	2014-2027
2.4	Zagospodarowanie i odnawianie terenów zielonych oraz	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i	Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwa, organizacje	2014-2027

2.5	rekreacyjnych na terenie Gminy Świdwin		architektury	pozarządowe	
2.1 2.3 2.4 2.5	Rozwój subregionalnej sieci ścieżek rowerowych, biegowych i innych (wielosezonowe trasy rekreacyjne) oraz ścieżek edukacyjnych, kulturowych i poznawczych	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Parki krajobrazowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, rekreacji i sportu	2014-2027
2.1 2.4	Wspieranie inwestycji niezbędnych do uprawiania turystyki kwalifikowanej w tym zagospodarowanie akwenów wodnych	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, kluby żeglarskie i sportów wodnych, inwestorzy i dzierżawcy	2014-2027
2.1 2.4.	Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury obiektów turystycznych: obiekty noclegowe i gastronomiczne, turystyka aktywna, rekreacyjna, uzdrowiskowa, specjalistyczna, kulturowa	Gmina Świdwin, kapitał prywatny	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, zarządcy dróg	2014-2027
2.1 2.2 2.4	Współpraca w zakresie łączenia szlaków i tras w ponadgminne i regionalne sieci turystyczne – turystyczny obszar funkcjonalny	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, zarządcy dróg, LGD, Regionalna Organizacja	2014-2018

				Turystyczna	
2.1 2.3 2.4. 2.6.	Rozbudowa małej architektury turystycznej i urządzeń rekreacyjno-sportowych (w szczególności zlokalizowanych nad jeziorami)	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, inwestorzy prywatni, zarządcy dróg, LGD	2014-2027
2.1 2.2 2.4 2.5	Jednolite oznakowanie szlaków, obiektów i atrakcji turystycznych – wizualizacja turystyczna	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, inwestorzy prywatni, zarządcy dróg, LGD	2014-2018
2.2	Rozwój wspólnej, subregionalnej informacji turystycznej	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, inwestorzy prywatni	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Ośrodki turystyczne, obiekty noclegowe i gastronomiczne, organizacje pozarządowe, LGD	2014-2016
2.2 2.3 2.4	Współpraca z sąsiednimi jednostkami w zakresie uzgadniania spójnego kalendarza wydarzeń kulturalnych i turystycznych	Gmina Świdwin, Instytucje kultury, rekreacji i sportu, gminy powiatu świdwińskiego, Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizatorzy imprez, LGD, organizacje pozarządowe	2014-2016
2.2	Wydawanie wysokiej jakości materiałów promocyjnych	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe,	2014-2018

				powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	
2.1 2.2	Opracowanie mobilnych informatorów o atrakcjach na terenie Gminy Świdwin i innych gmin powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Świdwin, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, Gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	2014-2016
2.1. 2.2	Udział w targach turystycznych ze spójną ofertą Gminy Świdwin i innych gmin powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Świdwin, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, Gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	2014-2027
2.3 2.4.	Ekspozowanie tożsamości regionalnej i wielokulturowej spuścizny historycznej Gminy Świdwin	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, instytucje kultury, uniwersytety trzeciego wieku	2014-2027
2.1 2.2 2.3 2.4	Wykreowanie rozpoznawalnego produktu turystycznego/kulturalnego Gminy Świdwin i powiatu świdwińskiego	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa	2014-2016

				Zachodniopomorskiego LGD, kapitał prywatny	
2.3	Współorganizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym – wydarzenia cykliczne, ponadlokalne	Gmina Świdwin, Instytucje kultury, rekreacji i sportu	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, LGD, kapitał prywatny	2014-2027
2.3	Realizacja działań związanych z propagowaniem aktywności ruchowej i zdrowego stylu życia	Gmina Świdwin, Instytucje kultury, rekreacji i sportu	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, szpital powiatowy, kluby sportowe	2014-2027
2.3	Kształtowanie wśród młodzieży sportowego modelu spędzania czasu wolnego (międzyszkolna rywalizacja sportowa)	Gmina Świdwin, szkoły	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe, kluby sportowe	2014-2027
2.3	Współpraca finansowa i pozafinansowa z klubami sportowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze sportu i rekreacji	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Kluby sportowe, organizacje pozarządowe	2014-2027

OBSZAR STRATEGICZNY 3 – infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Cel strategiczny 4:

Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna

Strategia postępowania:

Efektem zaplanowanych oraz realizowanych działań powinno być włączenie zasobów dziedzictwa przyrodniczego w obieg gospodarczy, to jest podejmowanie takich działań ochronnych, które chroniąc obecny stan środowiska naturalnego jednocześnie stwarzać będą impulsy do dalszego rozwoju Gminy. Ważne jest zatem właściwe zagospodarowanie przestrzenne oraz planowanie prawnej ochrony przyrody, pozwalające łączyć funkcje gospodarcze, mieszkaniowe i ekologiczne różnych obszarów.

Kluczowym elementem dbałości o stan środowiska naturalnego jest także stan świadomości ekologicznej mieszkańców. Edukacja i promocja postaw eksponujących bieżące i przyszłe korzyści płynące z ochrony środowiska naturalnego zapewnić powinna wyższą efektywność kosztową niektórych rozwiązań oraz przyczynić się do większej partycypacji społecznej w procesie ochrony przyrody.

Wśród innych elementów ochrony naturalnych ekosystemów powinno się uwzględnić wzmocnienie infrastruktury gospodarki wodnej i wodno-ściekowej, w tym systemu oczyszczania ścieków, co powinno pozwolić na polepszenie jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy. Inne kluczowe działania powinny prowadzić do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego (w tym poprzez rozwój energetyki odnawialnej, rozbudowy sieci dystrybucji gazu) oraz poprawy stanu powietrza poprzez wsparcie dla działań ograniczających niską emisję.

Wysoka dostępność komunikacyjna ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego – daje ona sposobność powstawania i rozwoju osadnictwa, jest czynnikiem lokalizacji działalności gospodarczej, stanowi o atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej, wpływa na mobilność mieszkańców, w tym na mobilność zawodową i edukacyjną, a także na dostępność do usług publicznych.

Zewnętrzna dostępność komunikacyjna Gminy Świdwin zależy w dużej mierze od inwestycji zewnętrznych – krajowych i regionalnych (zapisanych w dokumentach strategicznych, jak np. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r. czy Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020). Zadania niniejsze leżą poza kompetencjami powiatu i Gminy Świdwin, jednak stanowią dla niej bardzo istotny element rozwojowy. Wyzwaniem dla całej wspólnoty samorządowej jest zatem wspieranie inwestycji drogowych, realizowanych przez inne instytucje i podmioty, celem zwiększenia konkurencyjności Gminy Świdwin.

Infrastruktura komunikacyjna pobudza rozwój lokalny i regionalny, umożliwia pokonywanie odległości i kształtuje układy przestrzenne, zaspakaja popyt na usługi, kształtuje więzi społeczne, gospodarcze i przestrzenne oraz prowadzi do integracji społecznej.

Zasadniczym wyzwaniem dla samorządu gminnego, pozostającym w jego bezpośredniej gestii, jest dbałość o wysoką wewnętrzną dostępność komunikacyjną Gminy Świdwin. Dla jej funkcjonowania i rozwoju niezbędne są powiązania komunikacyjne, jak np. drogi, ulice czy ścieżki, drogi rowerowe. Poza rozbudowę, modernizację i przebudowę najważniejszych ciągów komunikacyjnych do parametrów normatywnych, zadaniem jest budowa pozostałej infrastruktury drogowej, czyli m.in. parkingów, chodników, oświetlenia czy zatok przystankowych, a także likwidacja barier architektonicznych.

Lokalny układ drogowy Gminy stanowi uzupełnienie sieci dróg wojewódzkich. Odpowiednia gęstość oraz stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej, przyczynia się do podniesienia konkurencyjności gospodarczej i spójności powiatu świdwińskiego. Ponadto, w sposób pozytywny wpłyną na jakość życia, poziom bezpieczeństwa drogowego i publicznego.

Dostępność komunikacyjną rozumieć trzeba także jako rozwój społeczeństwa informacyjnego, określanego „jako społeczeństwo, w którym przetwarzanie informacji z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych stanowi znaczącą wartość ekonomiczną, społeczną i kulturową”. Ze względu na postęp cywilizacyjny i techniczny, tendencje te będą utrzymane w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚWIDWIN NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<i>Cel strategiczny:</i> Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna	CEL STRATEGICZNY NR 3 „ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU” <i>Cele kierunkowe</i> 3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego 3.5. Rozwój infrastruktury energetycznej 3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych	<i>1.2 Działanie</i> Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi <i>2.2 Działanie</i>
	CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI <i>Cele kierunkowe:</i> 4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego 4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów 4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii 4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami 4.5. Podnoszenie	Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe <i>2.3 Działanie</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze

	świadomości ekologicznej społeczeństwa	
	CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU” <i>Cele kierunkowe</i> 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej	

Cele operacyjne

- 3.1. Rozwój infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej
- 3.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej środkami transportu zbiorowego
- 3.3. Dalsza rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych oraz ich systematyczna modernizacja
- 3.4. Rozwój infrastruktury i systemu usług teleinformatycznych
- 3.5. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa
- 3.6. Rozbudowa infrastruktury technicznej poprawiającej konkurencyjność i niskoemisyjność lokalnej gospodarki (OZE)

Kluczowe działania/kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki dziania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony gminy	Partnerzy	lata realizacji
3.1 3.2	Budowa dróg rowerowych, jako alternatywny sposób komunikacji w stosunku do transportu samochodowego na obszarze Gminy Świdwin jako element zintegrowanego systemu dróg rowerowych powiatu świdwińskiego	Gminy Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2020
3.5 3.6	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	Gminy Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2016-2017
3.5 3.6	Budowa instalacji ogniw fotowoltaicznych, solarów słonecznych na budynkach użyteczności publicznej	Gminy Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2020
3.4.	Modernizacja i rozbudowa zasobu dróg powiatowych	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	Gminy Świdwin	2014-2027
3.4	Modernizacja i rozbudowa dróg gminnych oraz infrastruktury towarzyszącej (parkingi)	Gminy Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	-	2014-2027
3.1 3.2	Lobbowanie w zakresie modernizacji dróg wojewódzkich i	Gmina Świdwin	komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i	Inni zarządcy dróg,	2014-2027

	krajowych na terenie gminy oraz w jej otoczeniu, w tym dróg szybkiego ruchu		drogownictwa	gminy powiatu świdwińskiego	
3.1 3.2	Modernizacja i rozbudowa ciągów pieszych	Gmina Świdwin	komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Inni zarządcy dróg	2014-2022
3.2	Dążenie do optymalizacji transportu zbiorowego na terenie Gminy Świdwin – współpraca z przewoźnikami	Gmina Świdwin	komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego przewoźnicy prywatni	2014-2018
3.2	Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego - rozbudowa sieci szerokopasmowych i infrastruktury dostępowej	Operatorzy teleinformatyczni	komórka odpowiedzialna za sprawy inwestycji infrastrukturalnych	Gmina Świdwin, Powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	2014-2018
3.5	Promocja postaw ekologicznych wśród różnych grup mieszkańców i turystów	Gmina Świdwin, szkoły, instytucje kultury, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony środowiska	organizacje pozarządowe, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027
3.3	Rozbudowa systemu kanalizacyjnego, szczególnie w otoczeniu zbiorników wodnych	Gmina Świdwin	komórka odpowiedzialna za sprawy inwestycji infrastrukturalnych	Mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2022
3.3	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Świdwin	komórka odpowiedzialna za sprawy inwestycji infrastrukturalnych	Mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027

3.6	Wspieranie działań zmierzających do wykorzystania OZE	Gmina Świdwin, gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony środowiska	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027
3.5	Zinwentaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci oraz działania prewencyjne	Gmina Świdwin	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony środowiska	Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, szkoły	2014-2027
3.3. 3.5	Doskonalenie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy i budowanie świadomości społecznej	Gmina Świdwin, gminy powiatu świdwińskiego, podmioty odpowiedzialne za gospodarkę odpadami	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony środowiska	Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, Nadleśnictwa, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027

OBSZAR STRATEGICZNY 4 – pomoc społeczna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, administracja publiczna

Cel strategiczny 5:

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i świadczeniu wysokiej jakości usług dla mieszkańców

Strategia postępowania:

Sektor usług społecznych, do którego zaliczyć należy, zdrowotną, pomoc społeczną, bezpieczeństwo, a wraz z nim warunki mieszkaniowe i więzi społeczne, wpływają bezpośrednio na jakość życia mieszkańców danej jednostki, a tym samym na ich aktywność. Wśród wyznaczników odpowiedniego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w parze z jakością tychże usług powinna iść odpowiednia ich dostępność, przejawiająca się m.in. zminimalizowaniem utrudnień dostępowych dla mieszkańców. Usługi te zostały mocno zaakcentowane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, stąd też można domniemywać, że szczebel centralny będzie je traktował priorytetowo. Także Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 podkreśla istotę dostępności do usług publicznych i zapewnienia odpowiedniej ich jakości. Tymczasem Gmina Świdwin zakwalifikowana jest (w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego) do obszarów o najniższym dostępie do usług publicznych. Permanentne podwyższanie jakości świadczonych usług publicznych, ich doskonalenie, a także dążenie do osiągnięcia jak najlepszej dostępności, wynikają z postępu cywilizacyjnego, oraz stanowią odpowiedź na rosnące wymagania i oczekiwania obywateli względem administracji publicznej. Oferta społeczna wpływa bowiem na takie dziedziny jak demografia (głównie migracje), aktywność mieszkańców, tożsamość lokalna – niezwykle ważne w kontekście prawidłowego funkcjonowania wspólnoty gminnej.

Strategia postępowania w obszarze integrującej polityki społecznej i ochrony zdrowia zakłada racjonalne i efektywne kierowanie działań prewencyjnych i interwencyjnych, adekwatnych do precyzyjnie zdiagnozowanych potrzeb. Nowoczesna polityka społeczna rozumiana będzie jako integracja potrzeb oraz instrumentów – głównych odbiorców tej polityki, oraz jako współpraca różnych podmiotów publicznych

szczebla gminnego i powiatowego z odpowiedzialnymi za realizację polityki społecznej i zdrowotnej podmiotami należącymi do struktur jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, administracji rządowej, a także partnerów społecznych i prywatnych. W odpowiedzi na konsekwencje postępujących zmian struktury demograficznej konieczne będzie zbudowanie nowej oferty specjalistycznych usług adresowanych dla grupy seniorów (działania te powinny mieć charakter wyprzedzający - przygotować służby i społeczeństwo powiatu do zbudowania nowej oferty). Poza tym, priorytetem będzie realizacja polityki prorodzinnej oraz wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych.

W aspekcie bezpieczeństwa publicznego zaplanowano działania mające na celu silniejsze zintegrowanie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym w powiecie świdwińskim i zwiększanie poziomu bezpieczeństwa m.in. poprzez modernizację infrastruktury oraz poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych czy kształtowanie i promocję postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji zagrożeń.

Ważnym aspektem dla Gminy Świdwin jest również tworzenie warunków dla rozwoju nowych inicjatyw wzmacniających więzi społeczne i przeciwdziałającym wykluczeniu społecznemu.

Jednym z kluczowych zagadnień w obecnym okresie programowania UE (2014-2020) będzie rewitalizacja miast i obszarów wiejskich. Proces ten jest rozumiany jako kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych – jak np. modernizacja infrastruktury – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej, itp. Niewłaściwym jest postrzeganie rewitalizacji wyłącznie poprzez pryzmat remontów infrastruktury. Niniejszy cel operacyjny wskazuje na konieczność kontynuowania procesów rewitalizacyjnych na terenie Gminy Świdwin.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚWIDWIN NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010- 2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<i>Cel strategiczny:</i> Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i świadczeniu wysokiej jakości usług dla mieszkańców	CEL STRATEGICZNY 1. ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KON- KURENCYJNOŚCI REGIONU <i>Cele kierunkowe:</i> 3.4. Wsparcie rozwoju infrastruktury społeczno-informacyjnego	1.3 Działanie Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne 2.2 Działanie Wspieranie obszarów o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe 2.3 Działanie Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze 3.4 Działanie Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej
	CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI <i>Cele operacyjne:</i> 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych	
	CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI” <i>Cele kierunkowe:</i> 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego	
	CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU” <i>Cele kierunkowe:</i> 6.1. Wsparcie funkcji rodziny 6.2. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej 6.3. Wsparcie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego	

	6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej 6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej	
--	--	--

Cele operacyjne

- 4.1. Zwiększenie dostępu do usług medycznych wysokiej jakości i profilaktyki zdrowotnej
- 4.2. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu
- 4.3. Dostosowanie infrastruktury i oferty w zakresie opieki społecznej do zachodzących zmian demograficznych
- 4.4. Ograniczenie negatywnego oddziaływania społecznego obszarów zdegradowanych oraz problemowych
- 4.5. Rewitalizacja i/lub zagospodarowanie terenów zielonych w przestrzeni publicznej
- 4.6. Rewitalizacja i/lub zagospodarowanie obiektów zabytkowych
- 4.7. Tworzenie systemu zachęt dla partnerów lokalnych do realizacji nowych funkcji na terenach i w obiektach o wartości historycznej i kulturowej
- 4.8. Budowanie i upowszechnianie społeczeństwa informacyjnego oraz rozwój publicznych e-usług
- 4.9. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
- 4.10. Sprawnie działająca administracja oraz rozwinięta i współpraca sieciowa
- 4.11. Integracja społeczności lokalnej poprzez partycypację i aktywizację mieszkańców

Kluczowe działania kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki dziania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony powiatu	Partnerzy	lata realizacji
4.2 4.3. 4.8	Rozwój infrastruktury opieki nad seniorami w kontekście starzenia się społeczeństwa	Gmina Świdwin	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe,	2016-2027
4.1	Promocja i upowszechnianie zdrowego stylu życia	Gmina Świdwin, Instytucje kultury, sportu i rekreacji	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, szpital powiatowy w Połczynie-Zdroju, kluby sportowe	2014-2027
4.2 4.4 4.5 4.11	Wpieranie i integracja działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	Gmina Świdwin, Organizacje pozarządowe	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2014-2017
4.3	Podjęmowanie działań dostosowawczych w polityce społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa	Gmina Świdwin, Ośrodki Pomocy Społecznej, kapitał prywatny	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2014-2027
4.1. 4.2.	Podjęmowanie działań dostosowawczych z zakresu opieki	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc	Gmina Świdwin, Szpital Powiatowy, NFZ,	2014-2027

4.3 4.11	medycznej do wyzwań demograficznych		społeczną Wydział Spraw Społecznych	organizacje pozarządowe	
4.2 4.3 4.11	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Powiatowy Urząd Pracy	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2014-2027
4.8 4.9 4.10	Uruchomienie e-systemu (sms /lub i on-line) do komunikacji ze społeczeństwem	Powiat Świdwiński	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za sferę administracyjną	Gmina Świdwin, Gminy powiatu świdwińskiego	2016-2018
4.9 4.10	Uruchomienie e-usług w działalności instytucji publicznych	Gmina Świdwin	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za sferę administracyjną	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2016-2018
4.8 4.10 4.11	Wspieranie działań na rzecz wzmocnienia świadomości i tożsamości lokalnej mieszkańców Gminy	Gmina Świdwin, Instytucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Biblioteki, muzea, szkoły itp.	2014-2027
4.11	Promocja aktywności na rzecz społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i starszych oraz wzmocnienie wolontariatu	Gmina Świdwin, Instytucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje turystyczne, biblioteki, muzea, szkoły	2014-2027
4.11	Promocja i wsparcie form samoorganizacji społecznej	Gmina Świdwin, instytucje kultury	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, biblioteki, muzea, szkoły	2014-2027

4.8 4.9 4.10	Współpraca międzysamorządowa wewnątrz powiatu świdwińskiego – realizacja wspólnych działań projektowych	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, środowiska pozarządowe i gospodarcze	2014-2027
4.8 4.10 4.11	Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe	2014-2027
4.10 4.11	Rozwijanie partnerstw publiczno-prywatnych i publiczno-społecznych	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	2014-2027
4.10	Aktywny udział gminy w krajowych i międzynarodowych sieciach współpracy	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, partnerzy zagraniczni	2014-2027
4.9	Poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych, wsparcie zewnętrznego finansowania	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2027
4.2 4.9 4.10 4.11	Kształtowanie postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych	Gmina Świdwin, Szkoły	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, OSP, organizacje pozarządowe	2014-2027
4.9	Rozbudowa elektronicznych systemów monitorowania	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa	2014-2027

	bezpieczeństwa publicznego			Policji, Straż Miejska, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, OSP	
4.9	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym (inwestycje infrastrukturalne, monitoring, działania profilaktyczne)	Gmina Świdwin, Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa Policji	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	-	2014-2027
4.4	Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych, w tym terenów po byłych PGR	Gmina Świdwin, Wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	organizacje pozarządowe	2014-2027
4.4 4.5 4.6 4.7	Kontynuacja działań z zakresu odnowy centrów miejscowości wiejskich oraz podnoszenie estetyki przestrzeni publicznych	Gmina Świdwin	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Starostwo Powiatowe, Lokalna Grupa Działania, organizacje pozarządowe, parafie	2014-2027
4.2. 4.4. 4.7.	Budowa i modernizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne	Gmina Świdwin	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	-	2014-2027
4.6 4.7	Konserwacja i remont zabytkowych budynków użyteczności publicznej będących	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2027

	własnością gminną				
4.5 4.6 4.7	Rewitalizacja zabytkowych budynków oraz parków	Gmina Świdwin	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2020

9. SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚWIDWIN NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023 – 2027

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

W procesie realizacji Strategii, kluczową rolę odgrywać będzie Wójt Gminy, rozumiany jako strategiczny organ wykonawczego samorządu gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów strategicznych. Przywództwo pełnione w przestrzeni realizacji Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027, obejmować będzie następujące formy aktywności:

- inspirowanie samorządów gminnych powiatu świdwińskiego do budowania własnych strategii i programów lokalnych, uwzględniających cele określone w Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027,
- mobilizowanie podmiotów prywatnych i pozarządowych, działających na terenie Gminy Świdwin do włączania się do realizacji kierunków interwencji Strategii Rozwoju, które leżą w ich sferze kompetencyjnej,
- angażowanie partnerów zewnętrznych do przejmowania części zadań wdrożeniowych na podstawie porozumienia lub umowy z samorządem gminnym, powiatowym, w przypadkach, w których realizacja określonych przedsięwzięć na poziomie lokalnym lub subregionalnym oznacza większą skuteczność oraz prowadzi do lepszych efektów,
- aktywne współdziałanie z władzami samorządów sąsiednich, na rzecz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu strategicznym (ponadlokalnym),
- w zakresie uzgodnionych spraw stanowiących obszar wspólnego zainteresowania,

- aktywna współpraca z samorządem powiatowym, regionalnym oraz administracją rządową, umożliwiającą prezentację stanowisk, wymianę opinii oraz uzgadnianie stanowisk w sprawach kluczowych dla rozwoju Gminy oraz mających znaczenie strategiczne dla rozwoju województwa zachodniopomorskiego.

Instytucjonalną strukturę systemu monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 tworzą:

- Rada Gminy Świdwin,
- Wójt Gminy Świdwin,
- Zespół Roboczy – pełniący rolę centrum koordynacyjnego ds. monitorowania Strategii Rozwoju, powołany Zarządzeniem Wójta.
- Komórki organizacyjne Urzędu Gminy Świdwin i jednostki gminy – pełniące rolę:
 - jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji Strategii Rozwoju, będące w kompetencjach samorządu gminnego (sfera podległości) i zarazem jednostek monitorujących te kierunki interwencji ze strony Gminy (sprawozdania składane do Referatu Infrastruktury),
 - jednostek monitorujących ze strony Gminy te kierunki interwencji, które są w kompetencjach innych podmiotów (prywatnych, pozarządowych, samorządów gminnych, powiatowych i regionalnego, administracji rządowej, itp.) – uzyskiwanie danych i informacji oraz przekazywanie ich do Referatu Infrastruktury.

ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJE

Zespół Roboczy

- Przygotowuje materiały i narzędzia do monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Świdwin,
- Analizuje informacje i wyniki przekazywane przez komórki merytoryczne z prowadzonego monitoringu Strategii Rozwoju Gminy,
- opracowuje „Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Świdwin”

Przewodniczący Zespołu Roboczego

- Kieruje pracami Zespołu Roboczego,
- Ustala harmonogram pracy Zespołu Roboczego,

- Dokonuje rozdziału zadań między Członkami Zespołu Roboczego,
- W imieniu Zespołu Roboczego prowadzi korespondencję z komórkami:
 - merytorycznymi.
 - przedkłada do akceptacji Wójtowi Gminy „Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Świdwin”.

Kierownicy/dyrektorzy/Samodzielne stanowiska komórek merytorycznych

- Biorą udział w pracach Zespołu Roboczego lub wyznaczają pracownika merytorycznego i delegują go do prac w Zespole Roboczym.
- Odpowiadają za przeprowadzenie monitoringu realizacji Strategii Rozwoju w wybranych obszarach strategicznych i zakresie realizowanych zadań.
- Przekazują pisemną informację i wyniki prowadzonego monitoringu realizacji Strategii Rozwoju do Przewodniczącego Zespołu Roboczego.

Członek Zespołu Roboczego

- Realizuje zadania Zespołu Roboczego przydzielone przez Przewodniczącego Zespołu.

Wójt Gminy

- Powołuje Zespół Roboczy
- Akceptuje Raport z monitoringu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Świdwin i przedkłada Radzie Gminy,
- Inicjuje proces ewaluacji i powołuje Zespół ds. ewaluacji Strategii Rozwoju.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 dokonywane będą co 2 lata⁵². Wójt Gminy Świdwin dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii, w oparciu o następujący TRYB POSTĘPOWANIA:

- 1) Wójt Gminy informuje o planowanym przeglądzie Strategii Rozwoju Gminy Świdwin i powołuje Zespół Roboczy.
- 2) Kierownicy komórek organizacyjnych biorą udział w pracach Zespołu lub delegują pracowników do pracy w Zespole Roboczym.

⁵² Rokiem bazowym jest rok 2014. Pierwsze sprawozdanie zostanie wykonane w roku 2016. Kolejne co 2 lata.

- 3) Pracami Zespołu Roboczego kieruje Przewodniczący, który określa szczegółowy harmonogram pracy oraz dokonuje rozdziału zadań między członków Zespołu Roboczego.
- 4) Zespół Roboczy przeprowadza wstępną analizę obszarów strategicznych Strategii Rozwoju Gminy Świdwin i przygotowuje materiały i narzędzia w postaci formularzy, do prowadzenia monitoringu realizacji Strategii.
- 5) Przewodniczący Zespołu Roboczego kieruje do kierowników komórek organizacyjnych pismo informacyjne (określające w szczególności zasady i terminy przeprowadzenia monitoringu) wraz materiałami i narzędziami do prowadzenia monitoringu realizacji Strategii.
- 6) W terminie określonym przez Przewodniczącego Zespołu Roboczego, lecz nie dłuższym niż do dnia 30 czerwca każdego roku, kierownicy komórek organizacyjnych przekazują informację zwrotną i wyniki przeprowadzonego przeglądu realizacji Strategii w wybranych obszarach strategicznych.
- 7) Zespół Roboczy dokonuje analizy przekazanych przez komórki merytoryczne informacji i wyników a następnie opracowuje Raport z monitoringu Strategii.
- 8) Przewodniczący Zespołu Roboczego przedkłada Raport do akceptacji Wójtowi Gminy.
- 9) Zarząd kieruje Raport do Zespołu Roboczego do ponownej analizy lub akceptuje go i podaje do publicznej wiadomości poprzez przekazanie dokumentu do Biura Rady Gminy Świdwin w terminie do dnia 30 października każdego roku raportowania.
- 10) Proces ewaluacji Strategii Rozwoju rozpoczyna się z inicjatywy wójta Gminy. W tym celu Wójt Gminy powołuje kilkusobowy Zespół ds. ewaluacji Strategii, złożony z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych.
- 11) Proces ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy prowadzony jest nie częściej niż co 4 lata.
- 12) Zespół ds. ewaluacji Strategii we współpracy z Zespołem Roboczym nie częściej niż raz na 4 lata w oparciu o zapisy Strategii dokonuje analizy realizacji zadań strategicznych na podstawie raportów przygotowywanych przez Zespół Roboczy
- 13) Wójt Gminy we współpracy z Zespołem ds. ewaluacji Strategii będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii w oparciu o wnioski komórek

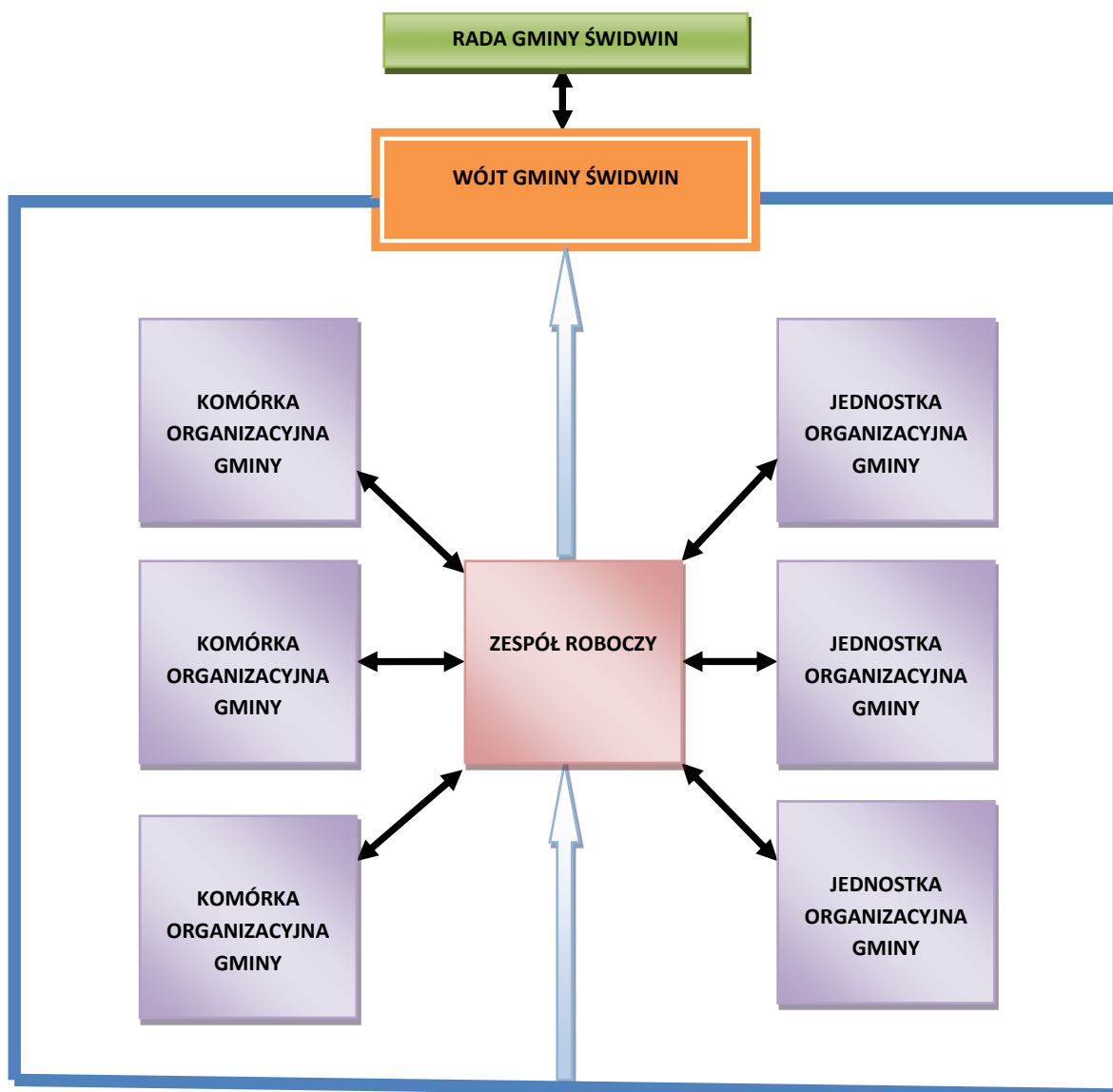
organizacyjnych oraz wyniki analizy stanu Gminy i posumowania realizacji Strategii. Propozycje weryfikacji Strategii przedstawiane będą Radzie Gminy.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju, przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania strategii dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Podstawowym źródłem danych do monitorowania strategii stała się statystyka publiczna, a w niektórych przypadkach konieczne jest zawiązanie porozumień z instytucjami zewnętrznymi. W ramach analizy wskaźnikowej realizowanej przez Zespół Roboczy, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych.

Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2014) i roku ostatniego badania (dynamika). Analiza wskaźnikowa może przedstawiać dostępne wskaźniki w układzie gminy, gmin powiatu świdwińskiego lub innych obszarów funkcjonalnych.

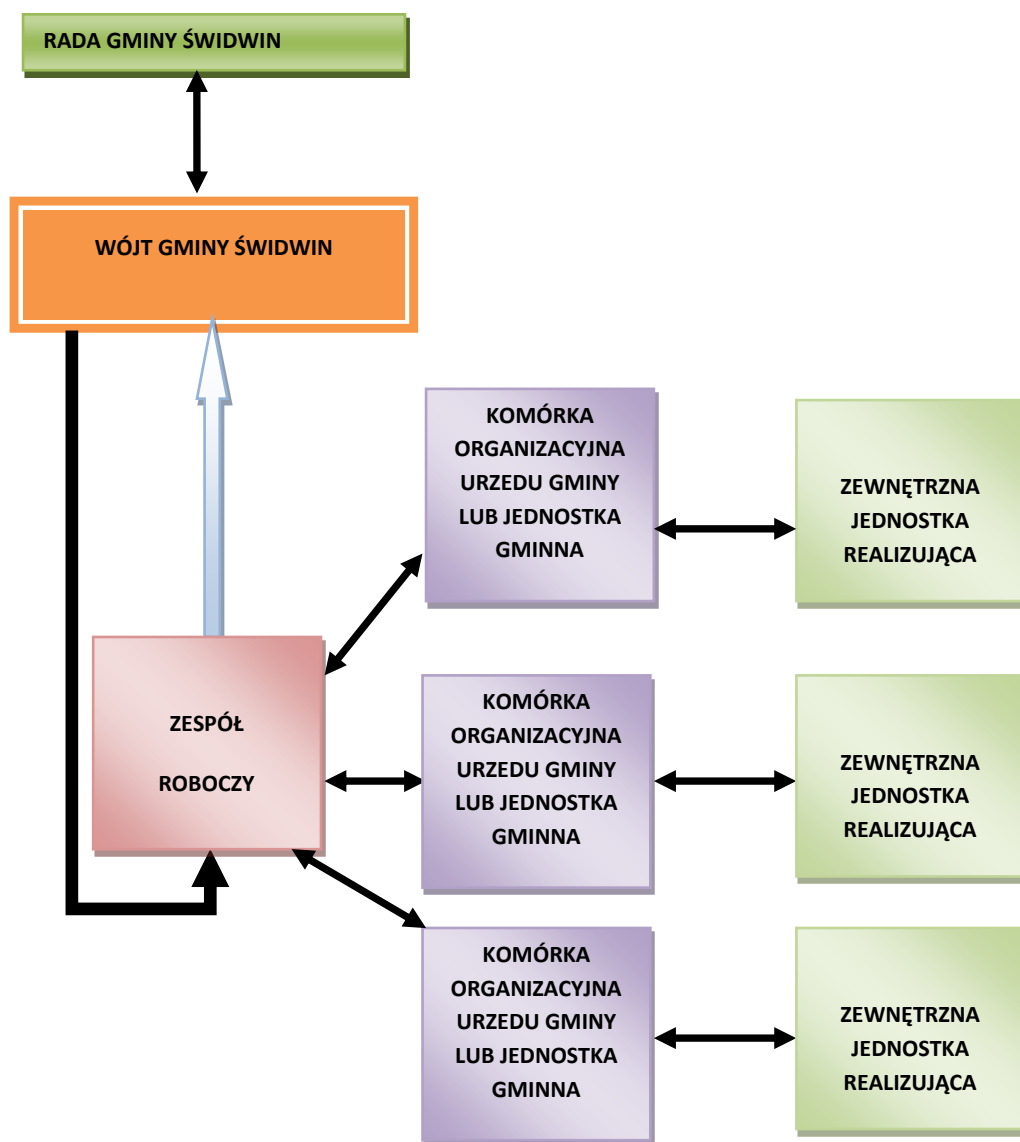
Raport z realizacji kierunków interwencji przygotowywany przez Zespół Roboczy opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne komórki Urzędu Gminy w Świdwinie oraz jednostki organizacyjne. Strategii Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 precyzuje w każdym kierunku interwencji jednostkę realizującą dany kierunek interwencji oraz jednostkę monitorującą dany kierunek interwencji ze strony Gminy. Jeżeli dany kierunek interwencji mieści się w kompetencjach samorządu gminnego (sfera podległości), to zarówno jednostką realizującą, jak i monitorującą ze strony Gminy jest konkretna komórka Urzędu Gminy w Świdwinie lub jednostka Gminy Świdwin. W przypadku takich kierunków interwencji, wskazana komórka lub jednostka organizacyjna składa sprawozdanie do Zespołu Roboczego, które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii.

Schemat przepływu informacji sprawozdawczej dla kierunków interwencji ze sfery podległości wygląda następująco:

Jeżeli dany kierunek interwencji mieści się w kompetencjach instytucji zewnętrznej – samorząd gminny lub regionalny, administracja rządowa, podmioty prywatne i pozarządowe (sfera współzależności i sfera oddziaływania) – to jednostką realizującą wskazaną w Strategii Rozwoju jest konkretna instytucja zewnętrzna, natomiast jednostką monitorującą ze strony Gminy jest konkretna komórka Urzędu Gminy w Świdwinie lub jednostka organizacyjna, która merytorycznie jest zbieżna z przedmiotem danego kierunku interwencji. W przypadku takich kierunków interwencji, wskazana komórka lub jednostka (czyli jednostka monitorująca ze strony Gminy) pozyskuje informacje od jednostki realizującej, dotyczące stanu wdrożenia danego kierunku interwencji i składa sprawozdanie do Zespołu Roboczego, które jest podstawą

zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii. Schemat przepływu informacji sprawozdawczej dla kierunków interwencji ze sfery współzależności i sfery oddziaływania wygląda następująco:

Sprawozdania z realizacji poszczególnych kierunków interwencji są składane przez komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Świdwinie oraz jednostki organizacyjne Gminy do Zespołu Roboczego, który pełni rolę centrum koordynacyjnego Strategii Rozwoju. Na podstawie złożonych sprawozdań z danego roku sprawozdawczego, Zespół Roboczy opracowuje raport z realizacji kierunków interwencji, który wraz z analizą wskaźnikową jest podstawą dla Wójty Gminy Świdwin oraz Rady Gminy do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwoju, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-

gospodarcze w otoczeniu Gminy). Dla zwiększenia efektywności procesu sprawozdawczego z realizacji kierunków interwencji Strategii Rozwoju, komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Świdwinie oraz jednostki organizacyjne Gminy składają sprawozdania na ujednoliconym formularzu sprawozdawczym, wg następującego wzoru:

KIERUNEK INTERWENCJI NR			
Cel strategiczny nr	Cel operacyjny nr	Jednostka Realizująca:	Jednostka monitorująca ze strony powiatu:
OPIS STANU REALIZACJI KIERUNKU INTERWENCJI (m.in.: zrealizowane przedsięwzięcia w danym roku, stopień realizacji kierunku interwencji, skuteczność zastosowanych instrumentów realizacyjnych, ocena partnerów realizacyjnych, sukcesy realizacyjne, uzyskane efekty)			
OPIS POWSTAŁYCH TRUDNOŚCI REALIZACYJNYCH (m.in.: problemy powstałe na etapie realizacji, opóźnienia i ich przyczyny, środki podjęte w celu przezwyciężenia trudności, rekomendacje dotyczące zmian w realizacji kierunku interwencji, możliwe usprawnienia)			
OPIS ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunku interwencji w danym roku, w podziale na źródła finansowania)			
Budżet Gminy	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)	
Budżet jednostki realizującej	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)	

Budżet	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)
Ogółem	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)
DOKUMENTY ZWIĄZANE (np. Uchwała Rady Gminy)		

10. ZAŁĄCZNIKI I FORMULARZE

Analiza wskaźnikowa, bazująca na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez stanowisko/jednostkę mającą w kompetencjach nadzór nad strategią gminy w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne samodzielne stanowiska, i jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji do stanowiska/jednostki mającej w kompetencjach nadzór nad strategią gminy,
- statystyka publiczna gromadzona w Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl, www.strateg.gov.pl).

Mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach względnych do innych gmin powiatu świdwińskiego i średniej dla województwa zachodniopomorskiego oraz kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2014 r.) i roku ostatniego badania (dynamika). Analiza wskaźnikowa może przedstawiać dostępne wskaźniki w układzie gminnym.

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statystycznych do stanowiska/jednostki mającej w kompetencjach nadzór nad strategią gminy przez inne samodzielne stanowiska oraz jednostki gminy wygląda następująco:

TABELA WSKAŹNIKÓW

Cel operacyjny nr					
Mierniki i wskaźniki procesu	Opis wskaźnika	Wartość oczekiwana wskaźnika	Odpowiedzialny za zbieranie wskaźników	Termin zbierania wskaźników	Źródło danych